

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki w z. Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego dr. M. Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 382

Poznań, sobota dnia 22 sierpnia 1931

Rok XXVI

Jugosławia w obronie poszanowania traktatów

Nikt, zdaje się, nie zwrócił uwagi w prasie polskiej, że Jugosławia jest jedynym państwem, które nie podpisało planu Hoovera, zawieszającego na rok spłaty odszkodowań i długów wojennych. A jednak fakt, że projekt Hoovera nie został przyjęty jednomyślnie, jest ważny. Jeszcze ważniejsze jest oficjalne uzasadnienie stanowiska rządu belgradzkiego.

Oczywiście w pierwszym rzędzie wchodzi w rachubę względy finansowe. Tak się złożyło, że wskutek zawieszenia wypłat niemieckich najwięcej poszkodowaną miała być Jugosławia. Przyjęcie planu Hoovera oznacza dla niej stratę 888 milionów dynarów, czyli 16 milionów dolarów. Jest to suma poważna, jak na stosunki jugosłowiańskie i jak na okres kryzysu. Strata ta podrywa poważnie politykę emisyjną, gdyż uszczupla zapasy złota, na które liczą. Jugosławia ma więc powody do protestu.

Ale swoje stanowisko uzasadniła na tle szerszym, politycznym. Oświadczyła, że nagłe zawieszenie planu Younga, uznanego rok temu za „ostateczne” załatwienie sprawy odszkodowań, podrywa wogóle zaufanie do traktatów i międzynarodowych zobowiązań. Co się stanie, jeżeli ustalą się zwyczaje rewidowania, zawieszania i anulowania z roku na rok traktatów dyplomatycznych? Nikt nie będzie pewny, czy dany traktat będzie za rok obowiązywał. Czy w takich warunkach można wierzyć w stałość traktatów pokojowych, w zobowiązania, przyjęte w Locarno, lub w „święte” przyrzeczenia, zawarte w pakcie Kellogga? Metoda „zawieszania” umów — dokonana w dodatku w sposób tak drastyczny, bo zaskakujący i jednostronny, jak to się stało z planem Younga — podrywa zaufanie międzynarodowe i wiarę w stałość stosunków prawnych w świecie. Rząd jugosłowiański z wielką odwagą i płyną przeciw prądowi, wszystko to oznajmił światu.

Zamiast potępienia spotkał się z ofiarowaniem pomocy kredytowej ze strony banków emisyjnych wielkich mocarstw. Rząd jugosłowiański odmówił. Oświadczył, że nie chodzi mu o kredyty, ale o zasadę, o którą walczyć będzie do ostateczności. Okazuje się, że państwa z „ograniczonemi interesami” mogą — o ile tylko chcą — prowadzić politykę w „wielkim stylu”, która porusza mocarstwa światowe.

Nie podtrzeba podkreślać znaczenia kroku Jugosławii. Rzeczoznawcy finansowi w Bazylei, badający stan gospodarki niemieckiej, również stwierdzili, że naprawa zależy od przywrócenia zaufania, a to znów zależy od poszanowania prawa wewnętrznego i międzynarodowego. Słusznie wobec tego Jugosławia uderzyła na alarm. Zwłaszcza, że Niemcy z raportu rzeczoznawców bazylejskich wyciągnęli jeden wniosek: musi nastąpić rewizja planu Younga. Jeżeli tak było istotnie, to między tezą rzeczoznawców o odnowieniu zaufania a wnio-

Przed decyzją o losy gabinetu Mac Donalda

Trudne położenie socjalistycznego rządu Anglii —
Decydujące posiedzenie gabinetowe odbędzie się
w poniedziałek

Londyn, 22. 8. (Tel. wł.) „Times” omawiając obrady gabinetu oraz rozmowy rządu z przedstawicielami stronnictwa liberalnego i konserwatywnego, pisze: Z tego, co jest wiadome, wynika, iż rząd zbliżył się do zagadnienia zrównoważenia budżetu. Największe znaczenie dziennik przywiązuje do faktu, iż zagadnienia, które podlegały wczoraj dyskusji, dotyczyły całkowicie oszczędności.

Nie ulega wątpliwości, iż niezależnie od tego będą konieczne pewne kroki w dziedzinie nowych podatków. — Ale szczegółowe plany nowego opodatkowania nie mogą być opracowane tak prędko. Dziennik uważa, iż wobec tego wielkie znaczenie posiada zorientowanie się w możliwych do przeprowadzenia oszczędnościach.

Londyn, 22. 8. (Tel. wł.) Gabinet angielski zebrał się dziś o godzinie 9,40 na posiedzenie. Po posiedzeniu Mac Donald przyjmie przedstawicieli opozycji. Baldwin, który w ciągu dnia przybywa do Londynu, uda się prawdopodobnie natychmiast do Mac Donalda.

W kołach politycznych panuje zda-

nie, że propozycje Mac Donalda i Snowdena są nie do przyjęcia, tak przez konserwatystów i liberalów, jak i przez kongres związków zawodowych. Obie partie opozycyjne domagają się zgodnie przeprowadzenia oszczędności w nowym budżecie. — Przedstawiciele konserwatystów żądają, aby rząd możliwie jak najwcześniej zdecydował się na opublikowanie kroków, które zamierza poczynić.

W kołach dobrze poinformowanych liczą się w dalszym ciągu z możliwością dymisji rządu, mimo tego, że wiadomo, że Mac Donald energicznie będzie się bronił przeciw dymisji. Inną możliwością zażegnania kryzysu byłoby ustąpienie tych ministrów, od których zależą jest sprawa zasiłków dla bezrobotnych.

Londyn, 22. 8. (PAT.) Sytuacja rządu zostaje całkowicie niewyjaśniona. W każdym razie fakt, że następne posiedzenie gabinetu odbędzie się najwcześniej w poniedziałek, nie usuwa co prawda atmosfery kryzysu rządowego, ale odsuwa możliwość dalszego kryzysu na dalsze dwa do trzech dni.

Pertraktacje pomiędzy Watykanem a rządem włoskim

Rozmowy oficjalne na drodze dyplomatycznej celem uregulowania konfliktu, rozpoczną się już w najbliższych dniach

Rzym, 22. 8. (PAT.) Według krążących pogłosek, w najbliższym czasie należy oczekiwać wszczęcia oficjalnych pertraktacji pomiędzy Watykanem a rządem włoskim, celem definitywnego uregulowania istniejącego dotychczas konfliktu. Według tych samych zapewnień grunt do tych pertraktacji miał zostać przygotowany w rozmowach, jakie prowadził ojciec jezuita Tacchi Venturi, cieszący się zaufaniem obu stron. Rozmowy miały dotyczyć zasad porozumienia, zaś

w szczególności omawiane być miały z jednej strony cele, zadania i metody Akcji Katolickiej, z drugiej sprawa wychowania młodzieży. Osiągnięto rezultaty, świadczące o odprężeniu i zapowiadające możliwość przystąpienia do rozmów oficjalnych na drodze dyplomatycznej.

Ojciec św. ponownie przyjął dzisiaj na dwugodzinnej audjencji O. Venturiego. Jednocześnie włoski ambasador Devecchi odwiedził kardynała stanu Pacelliego.

Rokowania francusko-sowieckie w Paryżu

Paryż, 22. 8. (Tel. wł.) Pewna niemiecka agencja telegraficzna doniosła niedawno, że ambasador sowiecki w Paryżu Dowgalewski, przedłożył w ubiegłym tygodniu swemu rządowi projekt układu francusko-sowieckiego o nieagresji.

Półoficjalny „Petit Parisien” oświadcza, że tak ta wiadomość, jak i druga, że sekretarz Quai d'Orsay, Philippe Berthelot, i przedstawiciel Sowieców parałowali pewien zawarty układ, nie odpowiada prawdzie, a w każdym razie jest przedwczesną.

Nie jest żadną tajemnicą, że toczą się rokowania pomiędzy przedstawicielem Sowieców a sekretarzem francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych, i to z inicjatywy rządu sowieckiego, w kierunku zbliżenia zarówno gospodarczego jak i politycznego.

Obustronnie wysunięto kilka spraw, które wymagają porozumienia się osobistości prowadzących rokowania, ze swojemi rządami. Nie powinno nikogo dziwić, że francuskie ministerstwo spraw zagranicznych pamięta o zobowiązaniach, jakie wynikają dla Francji z przynależności do Ligi Narodów, jak również wynikające ze stosunku łączącego Francję z Polską i Rumunją. Warszawa i Bukareszt były informowane o każdej fazie rokowań i nadal będą zapytywane o swe zdanie. Poza tem należy zwrócić uwagę, że we Francji, zanim się zawrze jakikolwiek układ, decyduje rada gabinetowa, dalej komisje spraw zagranicznych Izby deputowanych i senatu, wreszcie parlament. A tak daleko sprawa jeszcze nie doszła.

Przeprowadzenie przez Francję odpowiednich gwarancji, przyjęta bez zastrzeżeń plan Hoovera, nie widząc widocznie, że prowadzi on do rewizji umów międzynarodowych i podważa zasadę poszanowania traktatów. Czy to jest polityka „mocarstwowa”?

Sprawa bicia na policji poznańskiej

Czytelnikom naszym znane jest orzeczenie prokuratorskie w sprawie osób pobitych na policji w dzień 19 marca rb. Orzeczenie to umorzyło sprawę „z powodu niewykrycia sprawców”. W uzasadnieniu orzeczenia opuszczone były między nazwiskami poszkodowanych nazwiska dwóch najdotkliwiej pobitych, pp. Marcina Marciniaka i Józefa Radowicza, mimo, iż wnieśli oni narówni z innymi poszkodowanymi skargi do prokuratora.

Obecnie dowiadujemy się, że tłumaczy to się tem, iż pp. Marciniak i Radowicz, odrębnie od reszty poszkodowanych, mogli wskazać sędziemu śledczemu palcem tych policjantów, którzy ich bili po głowie i plecach i nazwać ich po imieniu przy zarządzonej konfrontacji. Prokurator na skutek tego wyłączył skargi tych dwóch poszkodowanych, przekazując je na drogę normalnego postępowania karnego, o reszcie zaś zawyrokował, jak wiadomo.

Funkcjonariuszami, przeciwko którym jest już wygotowany akt oskarżenia, są pp. Królik, starszy przodownik, i Zakrzewski, posterunkowy.

Opinia publiczna będzie sprawę śledziła z całą uwagą w nadziei, że wykryci będą jeszcze inni winowajcy.

Preludjum do sesji Ligi Narodów w Genewie

Katolicka Agencja Prasowa pisze, co następuje:

Zbliża się wrześniowa sesja rady Ligi Narodów, to też prasa niemiecka, niestety również katolicka, rozpoczęła kampanję przeciwko Polsce, nie cofając się przed niskimi insynuacjami, a nawet kłamstwami. Organ wrogiemu Polsce prąta Ulitzki, „Schlesische Volkszeitung” w numerze z 19 bm. umieścił korespondencję z Warszawy p. t. „Skargi mniejszości narodowych przeciwko rządowi polskiemu”.

Zaznaczywszy, że propaganda polska rozwija niezwykłą ruchliwość, by zdyskwalifikować zarzuty mniejszości pod adresem państwa polskiego, i podkreślwszy, że nawet zdecydowani przeciwnicy mniejszości oddawna musieli rzekomo przyjąć do wniosku, iż ciągły apel tych mniejszości do instancji międzynarodowych powodowany jest nietylko wrogim stosunkiem do państwa, dziennik niemiecki omawia niedawną wizytę posłów angielskich Daviesa i Barry'ego w Polsce oraz glosy prasy polskiej o tej wizycie, podjudza rząd angielski przeciwko nam i pozwala sobie na taką uwagę: „Oficjalna zagraniczna polityka polska miałaby rzeczywiście powód do poskromienia tego rodzaju głupoty (głosów prasy polskiej o wizycie Davies'a i Barry'ego)”.

Przeszedłszy następnie do sprawy mniejszości ukraińskiej, warszawski korespondent „Schlesische Volkszeitung” pisze m. in.: „Z wielkim rozgorączczeniem komentuje się wiadomość, że Rzym chce podporządkować unickich Ukraińców Kongregacji „Pro Russia” — dotychczas podlegali oni jurysdykcji Kongregacji Wschodniej — i daje się wyraz żądaniu, by episkopat unicki oficjalnie wystąpił przeciwko tym zamiarom, o czym naturalnie nie może być mowy”.

Katolicka Agencja Prasowa stwierdza, iż doniesienie „Schlesische Volkszeitung”, że prasa polska żądała od episkopatu unickiego oficjalnego wystąpienia przeciwko wspomnianemu zamiarowi Rzymu, jest zwykłym kłamstwem.

Pierwsza polska łódź podwodna

Dnia 19 sierpnia r. o godz. 16,45 zawinęła — jak wiadomo — do portu wojennego w Gdyni i powiększyła skład naszej floty wojennej pierwsza polska łódź podwodna, O. R. P. „Rys”. Łódź ta została zbudowana przez stocznnię „Ateliers et chantiers de la Loire” w Nantes. Spuszczenie na wodę odbyło się 22 kwietnia 1929 r.

„Rys” ma 1250 tonn wyporności, będąc w stanie pograżenia, a 980, będąc na powierzchni wody. Długość łodzi wynosi 80 metr.; napędu udziela podczas pływania na powierzchni morza silniki Diesla o mocy 1800 KM., a podczas pływania pod powierzchnią wody — silniki elektryczne o mocy 1200 KM. Szybkość nowej łodzi podwodnej na powierzchni morza dochodzi do 14,5 węzła, t. j. 26,9 km. na godzinę, a pod powierzchnią — 9,5 węzła, t. j. 17,6 km. na godzinę. Uzbrojenie „Rysia” składa się z 1 działka 100 mm., 1 przeciwlotniczego 40 mm., 6 aparatów torpedowych o średnicy 550 mm. oraz 40 min. Załoga liczy 46 ludzi. Budowa łodzi trwała przeszło 2 lata.

Jeżeli teraz porównamy naszą łódź podwodną z łodziami innych państw bałtyckich, to dojdziemy do przekonania, że góruje ona nad nimi zarówno pod względem wielkości, jaką charakteryzuje wyporność, jak i pod względem uzbrojenia. W chwili obecnej łodzie podwodne na Bałtyku posiadają państwa następujące: Danja, Szwecja i Sowiety oraz Finlandja i Lotwa. Niemcom na zasadzie traktatu wersalskiego nie wolno mieć w składzie swej marynarki wojennej ani jednej łodzi podwodnej, i trzeba przyznać, że admiralicja niemiecka dotychczas ściśle przestrzega wykonania wspomnianej klauzuli.

Przechodząc do krótkiego opisu łodzi podwodnych, należących do wyżej wymienionych państw, mamy we flocie duńskiej 13 takich jednostek o wyporności 300—381 tn., w szwedzkiej 21 o wyporności 700—850 tn., w sowieckiej 15 o wyporności 650—784 tn. (t. zw. typ Bubnowa), 375—467 tn. (t. zw. typ Holland) i 850—1000 tn. (będący w budowie), wreszcie flota fińska liczy 3 łodzie podwodne o wyporności 300—450 tn., a lotewska — 2

o wyporności 400—500 tn. Uzbrojenie łodzi podwodnych w tych państwach składa się zasadniczo z 1 działka 75 m. oraz 4 aparatów torpedowych. Przewaga zatem naszego „Rysia” jest tu widoczna pod każdym względem.

Jednakże przewaga jednej polskiej łodzi podwodnej nad poszczególną łodzią podwodną sowiecką czy szwedzką nie dowodzi wcale naszej przewagi nad flotyllami podwodnymi naszych sąsiadów. Oczywiście w grę mogą tu wchodzić, jako ewentualni przeciwnicy, jedynie łodzie sowieckie lub wybudowane szybko niemieckie, których mogą dostarczyć postawione doskonale stocznie filogermanskiej Szwecji. Dodać należy, że personel techniczny na stocznjach szwedzkich składa się w dużej ilości z niemieckich inżynierów, będących w ścisłym związku z niemiecką marynarką wojenną. Dobre stocznie, do jakich należą szwedzkie i niemieckie, mogą zbudować łódź podwodną bardzo szybko, bo w ciągu 8 do 12 miesięcy.

Do wykonywania przytem określonych zadań taktycznych nigdy nie wystarczy jednej łodzi, a trzeba mieć większy zespół, nazywany dywizjonem i składający się z 6—8 jednostek. Jednostki w tym dywizjonie powinny być jednakowej wielkości i mieć jednakową szybkość i uzbrojenie. Nasz „Rys” zatem, do którego mają się przyłączyć będące na wykonaniu we Francji i jednakowe z nim „Wilk” i „Zbik”, znaczenia taktycznego niestety nie posiada i posiadać nie będzie, ma tylko znaczenie jako okręt szkolny, będąc doskonałą pod względem technicznym łodzią podwodną.

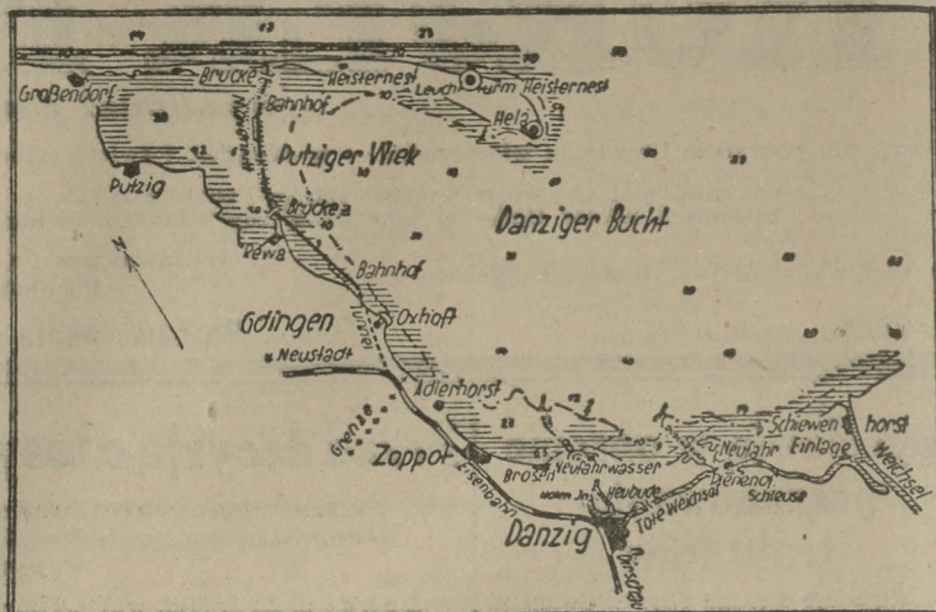
Zarówno „Rys” z „Wilkiem” i „Zbikiem”, jak i kontrtorpedowce „Wicher” i „Burza” były zamówione sporadycznie w 1926 r. przez nasze władze wojskowe, lecz nie stanowią one ciągłego programu w budowie naszej marynarki wojennej, którego od niej wymaga bezpieczeństwo Rzplitej na Bałtyku.

(—) Inż. Witold Hubert,
kpt. mar. w s. s.
Warszawa, dnia 21. 8. 1931 r.
Al. Szucha 2/4 m. 29.

jące z niemieckiego ruchu tranzytowego przez Polskę.

Dostęp Polski do Bałtyku i władanie Pomorzem jest ważniejsze od autostrady z Niemiec do Prus Wschodnich. Pan hr. Coudenhove-Kalergi ma

wielkie ambicje i chce w międzynarodowym świecie politycznym odegrać jakąś rolę. Nie sprzeciwiamy się temu, ale nie życzymy sobie i nie chcemy, żeby sprawy polskie były drabiną do jego kariery. F o b.

Reprodukcja mapy połączenia Niemiec z Prusami Wschodnimi poprzez terytorjum polskie, czyli „rozwiązanie” problemu Pomorza przez prezesa „Unji Paneuropejskiej”, hr. Coudenhove - Kalergi.

Credit-Anstalt a Polska

Upadek Credit - Anstalt, wiedeńskiej instytucji finansowej Rotszylda, zahaczył bardzo silnie o interesy polskie. Firmy i przedsiębiorstwa polskie prowadziły z Credit - Anstalt liczne interesy. Ciekawe cyfry na temat tych stosunków podaje „Prager Presse”.

Otóż wedle tego pisma, interesy polskie z Credit - Anstalt oraz jego filją Amstel - bankiem wyrażają się w cyfrze około 33,5 miliona dolarów. Najwięcej związane były z temi bankami instytucje: koncern firm naftowych „Małopolska”, obejmujący 50 proc. wszystkich produktów naftowych i rafinerij polskich; Cementownia w Golezowie; dalej „Szcakowa”, „Okocim”, „Thonet - Mundus”, „Ferrum sp. akc.”, „Zieleniewski, sp. akc.”, a także Syndykat hut polskich żelaznych jest również dzisiaj dłużnikiem Wiednia.

Przedsiębiorstwa te jednak są aktywne. Majątek małopolskiego koncernu naftowego reprezentuje co najmniej 12 do 15 milionów dolarów, a Credit - Anstalt jest tam zabezpieczony hipotecznie na pierwszym miejscu. Cementownia Szczakowa daje 20 proc. dywidendy; Golezów, Okocim, Ferrum, Thonet - Mundus są firmami o mocnych podstawach finansowych, a coż dopiero mówić o Syndykacie hut żelaznych, który jest winien ledwo 600.000 dolarów?

Credit - Anstalt odgrywał inną, ważną rolę: oto był pośrednikiem pomiędzy bogatym zachodem o potrzebującym kredytu przemysłem wschodnioeuropejskim. Płynęły tedy kredyty z Anglii, Francji, Holandji, Szwajcarii, które do wielkiej, starej firmy rotszyldowskiej posiadały nieograniczone zaufanie, gdy terenu polskiego nie znaly i odnosiły się doń z wielką nieufnością. Dopiero Wiedeń był rozdzielnią kredytów. Pomiędzy Paryżem a Polską był Wiedeń.

A teraz, w dobie powszechnego kryzysu i zachwiania się przedsiębiorstw niemieckich okazuje się, że przedsiębiorstwa polskie, do których zachód zaufania nie posiadał, uiszczają się ze swych zobowiązań, gdy dawne potęgi, które przetrwały kryzysy wojenne, powagi światowe, zausznicy najpoważniejszych przedsiębiorstw załamały się i z trudem chcą poddać swym zobowiązaniom.

O „darowizny, czynione bezkarnie Berlinowi i Niemcom”

Przy ostatnich wyborach skonfiskowały tutejsze władze bezpieczeństwo któregoś dnia drukującą się w naszym wydawnictwie, Drukarnia Polska S. A., odezwę wyborczą Stronnictwa Narodowego, z powodu mianowicie użytego w niej zwrotu: „Kto jest przeciwko darowiznom, czynionym bezkarnie Berlinowi i Niemcom z naszego narodowego stanu posiadania” i t. d. Zajęcie to zostało następnie zatwierdzone przez sędziego grodzkiego p. Długoleckiego na mocy tego, iż rzecznicy ustęp miał jakoby godzić w par. 131 kodeksu karnego, który odnosi się do świadomego zohydzenia zarządzeń państwowych

W stan oskarżenia postawiono następnie z tego powodu za Drukarnię Polską S. A. p. dyr. Edwarda Pawłowskiego i na pierwszej rozprawie w lutym br. przed tutejszym sądem grodzkim skazano go na 25 zł grzywny. A przecież w tejże kwestji zapadły już przedtem na licznych ogólnonarodowych, ponadpartyjnych zgromadzeniach protestujących w Poznaniu i na prowincji, ostre rezolucje, na co oskarżony — broniąc się przed sądem — nie omieszkał zwrócić uwagi.

W dniu wczorajszym, na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę p. dr. St. Celichowskiego, była sprawa ta ponownie przedmiotem rozprawy sądowej. Sąd okręgowy, jako instancja apelacyjna, po rozpatrzeniu stanu rzeczy wydał tym razem w myśl wywodów obrony wyrok uwalniający, nie dopatrując się w inkryminowanej odezwie wyborczej żadnych cech przestępstwa z par. 131 ustawy karnej. Koszta procesu ponosi skarb państwa.

Kaplan niewinny w procesie politycznym

Echa Brześcia i wyborów

W numerze 27 „Zielonego Sztandaru” (drugie wydanie po konfiskacie), zamieszczono następujące sprawozdanie z procesu, który odbył się przed sądem grodzkim w Knyszynie (woj. biłostockie):

„Jako oskarżony stawał proboszcz parafji w Jasionówce, ks. Maływicz-Malicki. Oskarżony zaś był o „nieposzanowanie władzy”, którego miał się dopuścić w kazaniach swoich, wygłoszonych w styczniu tego roku. Wedle aktu oskarżenia, miał ks. Maływicz - Malicki mówić w swych kazaniach, że: 1) policja pomagała i naganiała do głosowania na „jedynekę”, 2) że policja otrzymuje ordery, a główny dozorca więźniów brzeskich, Kostek - Biernacki, otrzymał krzyż, 3) że urzędnik starostwa w Białymstoku ukradł 24.000 zł, a starosta Kazamarczuk został przeniesiony do Wołkowska, bo nie pilnował podwładnych, zajęty pilnowaniem księdza, co mówi na kazaniu.

„Niezwyciężył ten proces zgromadził wielką ilość ludzi. Sala sądowa była wypełniona, duży tłum ludzi stał przed oknami sali. Oskarżenie popierał prozdownik policji z Knyszyna.

„Ksiądz nie przeczył, że mówił o tych sprawach, o których wspomina akt oskarżenia, a więc o nadużyciach wyborczych, o Brześciu itd., tylko policja w doniesieniach swoich to wszystko poprzekreślała. Z pomiędzy powołanych świadków 4 tylko zeznawało przeciw księdzu, mianowicie dwóch policjantów mundurowych, jeden z tajnej policji i jeden mieszkający w Jasiniówce. Po stronie oskarżonego zeznawało 16 poważnych parafjan.

„Oskarżyciel domagał się roku więzienia dla oskarżonego za nieposzanowanie władzy. Ks. Maływicz - Malicki w odpowiedzi na wywody oskarżyciela wygłosił mocne przemówienie, które zakończył słowami: „Jest Brześć nad Bugiem, ale jest Bóg nad Brześciem!”

„Sąd uwolnił księdza od winy i ka-

Fantazje „paneuropejszka”

Na temat najnowszego projektu hr. Coudenhove - Kalergi (Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdynia, w sierpniu.

Przewodniczący „Unji Paneuropejskiej”, hr. Coudenhove-Kalergi — jak już donosiliśmy — dał znowu znać o sobie. Tym razem zajął się sprawami polsko-niemieckimi, problemem Pomorza. Nieproszony przez nikogo, wysunął projekt „rozwiązania” kwestji zachowania Polsce dostępu do morza i równocześnie dania Niemcom bezpośredniej łączności z Prusami Wschodnimi. Projekt swój hr. Coudenhove-Kalergi przesłał do redakcji wielkich pism europejskich, oraz przedłożył bezpośrednio rządowi Polski i Niemiec.

Memorjału „paneuropejskiego” polityka nie można traktować poważnie, ponieważ w obecnym jego kroku, jak zresztą w całej dotychczasowej działalności, jest więcej autoreklamy i dążenia do popularności, aniżeli zdania sobie sprawy z istotnego stanu rzeczy i zrozumienia, że Polska nie zgodzi się nigdy na jakiegokolwiek zmiany swojej granicy zachodniej, niezależnie od tego w jaki sposób wrogie jej czynniki chciałyby tę zmianę przeprowadzić.

W każdym jednak razie memoriał hr. Coudenhove-Kalergiego zasługuje na uwagę, ponieważ musimy wiedzieć przy pomocy jakich środków nieprzyjaciele nasi chcą zabrać do wydarcia nam Pomorza.

Projekt, o którym mowa, ukrywa się pod skromnym szyldem „udogodnień komunikacyjnych” dla Niemiec. W technicznym rozwiązaniu opiera się na pracy nieznanach bliżej szwajcarskich inżynierów, Juljusza i Karola Jägerów. Odnosny ustęp memoriału brzmi:

„Terytorjum wolnego miasta Gdańska z wschodnią częścią Pomorza, która jest niemiecka (?), przynależą Niemcom; zachodnią część Pomorza z kanałem, który należałoby zbudować pomiędzy Tczewem a Gdynią, winna pozostać przy Polsce, natomiast ujście Wisły należałoby umiędzynarodowić. Pomiędzy Prusami Wschodnimi a Rzeszą należałoby stworzyć łączność komunikacyjną. Techniczny projekt znakomitych (?) szwajcarskich inżynierów Juljusza i Karola Jägerów rozwiązuje również ten problem. Stosownie do tego projektu należałoby pomiędzy Niemcami i Pru-

sami Wschodnimi zbudować linię kolejową, która byłaby uzupełniona przez autostradę. Trasa musiałaby wybiegać z niemieckiego miasta granicznego Stolp i stamtąd kierować się na Półwysep Helski. Stąd linia kolejowa przecięłaby groblą Zatokę Pucką na wysokości Rewy i dotarła do łądu w pobliżu Gdyni. Z Gdyni osiągnięto by teren gdański przy pomocy tunelu długiego na 7 do 8 kilometrów. Koszty projektu wyniosłyby 22 miliony złotych franków za linię jednotorową, zaś za dwutorówkę i autostradę 34 miliony złotych franków. Projekt ten spełniłby nie tylko życzenie niemieckie co do posiadania bezpośredniego połączenia z Prusami Wschodnimi, lecz również spowodowałby gospodarczy rozkwit tego terytorjum, co opłaciłoby sobie koszty”.

Do projektu załączona została mapa, z niemieckimi nazwami polskich miejscowości. Mapę tę reprodukuje my jako curiosum i objaśniamy, że grobla przez Zatokę Pucką miałaby opierać się na t. zw. „wale mew”, płyciznie pomiędzy Rewą i Kuźnicą.

Jak wynika z projektu „znakomitych” inżynierów szwajcarskich, Polska miałaby do oddania Niemcom również zachodnią część Pomorza i cały brzeg otwartego morza w celu zbudowania linii kolejowej ze Stolp do Kuźnicy. Po za tem część Zatoki Puckiej, którąby odcięła kolejowa grobla.

Pan Coudenhove-Kalergi żąda od Polski zbyt wielkich ofiar. Pomysł jego jest skomplikowany i niewygodny, bo pocóż n. p. tunel z Gdyni do granicy gdańskiej, jeżeli w Zatoce Puckiej, która należy do wód terytorjalnych Polski, niemiecka linja kolejowa mogłaby biec po powierzchni ziemi. Daleko prostszym rozwiązaniem byłby tunel pod polskiem Pomorzem, albo jeszcze lepiej pociąg po grobli ze Szczecina do Królewca.

Prezes „Unji Paneuropejskiej” wysłał mózg swój i swoich szwajcarskich inżynierów, ażeby znaleźć rozwiązanie problemu komunikacji Niemiec z Prusami Wschodnimi. Problem ten jest rozwiązany od wielu lat przez specjalną konwencję polsko-niemiecką, zawartą w Paryżu: żadna ze stron nie skarżyła się na utrudnienia, wynika-

Górnośląski „Volksbund“ znowu atakuje

Berlin, 22. 8. (Tel. wł.) Niemiecki „Volksbund“ na Górnym Śląsku zwrócił się do Rady Ligi Narodów, przesyłając uzupełnienie swego pisma z dnia 7 stycznia br. W nowym swym piśmie „Volksbund“ przedstawia rozwój wypadków od 7 stycznia br. we własnym oświetleniu.

W czasie ostatniego posiedzenia Rady wśród obrad znalazło się zagadnienie, czy zachwane zaufanie mniejszości niemieckiej zostało przywrócone. Na podstawie rzekomo obszernego materiału „Volksbund“ stwierdza, że to się nie stało. Zasadniczo nie się na Śląsku nie zmieniło, tylko w kilku wypadkach uwzględnione zostały życzenia niemieckie o charakterze kulturalnym. Związek Powstańców Ślą-

skich korzysta nadal z uprzywilejowanego stanowiska, członkowie jego posiadają broń. Takim samym uprzywilejowaniem cieszy się Związek Obrony Kresów Zachodnich. Ludność nie może zrozumieć dlaczego odpowiedzialni za porządek i bezpieczeństwo urzędnicy, którzy swego czasu nie sprostali swemu zadaniu, pozostają nadal na swych stanowiskach. Dotychczas nie załatwiono sprzeciwów przeciw ostatnim wyborom do Sejmu Śląskiego. Dlatego wśród mniejszości niemieckiej panuje nadal obawa przed powtórzeniem się zajść z jesieni roku 1930. Z tego też powodu „Volksbund“ prosi Radę Ligi Narodów o ponowne zajęcie się tą sprawą.

Projekt reformy ustroju Rzeszy i Prus

Możliwość zwołania nadzwyczajnej sesji sejmiku pruskiego jeszcze w sierpniu

Berlin, 22. 8. (PAT.) Pruski minister finansów Höpker Aschoff wystąpił na łamach tygodnika polityczno-gospodarczego „Deutscher Volkswirt“ z projektem reformy ustroju Rzeszy i Prus. Powołując się na zarys reformy, opracowanej według zaleceń konferencji niemieckich krajów związkowych, Aschoff domaga się niezwłocznego zacieśnienia współpracy między Rzeszą a Prusami przez połączenie z sobą najważniejszych resortów ministerjalnych.

Artykuł Aschoffa wywołał w niemieckich kołach politycznych wielkie poruszenie. Frakcja hitlerowska i niem. nar. zgłosiły wniosek natych-

miastowego zwołania Sejmu pruskiego utrzymując, że za projektem Aschoffa kryje się plan, zagrażający samodzielnej egzystencji państwa pruskiego. Dla zwołania Sejmu pruskiego wniosek musi uzyskać poparcie 1/5 ogółu posłów, czyli 90 głosów. Obie frakcje niem.-nar. i hitlerowska rozprawiają razem 76 głosami. W kołach politycznych liczą się jednak z poparciem tego wniosku przez frakcję komunistyczną. W tym wypadku Sejm zwołany by został na sesję nadzwyczajną jeszcze w sierpniu lub na początku września r. b.

Nowy lot przez Atlantyk

Berlin, 22. 8. (Tel. wł.) Dziś rano o 7 wystartował do lotu do Ameryki z lotniska w Tempelhof Christjan Johannsen na maszynie Junkersa. Jest to ten sam samolot, na którym Lewine

swego czasu przeleciał przez Atlantyk. Jako pasażerowie lecą właściciel samolotu Willy Rody i pewien Portugalczyk. Leca oni w kierunku Lyon, Marsylja, Lizbona.

Polacy a wybory na Łotwie

Dyneburg, 22. 8. (PAT.) Centralna komisja wyborów do sejmiku łotewskiego przyjęła między innymi w trzech okręgach listy polskie, zachowując z poprzednich wyborów jej nr. 12 oraz nazwę „Polsko - Katolicka lista Związku Polaków w Łotwie“. Druga lista katolicko - polska, zorganizowana przez maszynistę polskiego Ławrynowicza, przyjęta została tylko w Latgalji, otrzymując nr. 19.

Polska i Jugosławia

Białogród, 22. 8. (PAT.) „Prawda“ ogłosiła wielki artykuł p. t. „Gospodarczy obraz Polski“, w którym mówi o jej bogactwach naturalnych, o jej wielkim przemyśle i rolnictwie, o organizacji eksportu i wreszcie — przechodząc do stosunków wzajemnych między Polską i Jugosławją — pisze m. in.: „Wymiana produktów, surowców i fabrykatów, to najlepszy sposób, by podnieść nasze dwa kraje pod względem gospodarczym. Czego nie posiada Polak, tego mu dostarczy jego brat Jugosłowianin, a Jugosłowianinowi da on to, czego jego kraj nie ma i nie produkuje. Polska i Jugosławia powinny stworzyć jedną kooperatywę gospodarczą i kulturalną. Tem, czem były kiedyś na polu walki, powinny być teraz na polu gospodarczo - kulturalnym. Zwalczyły wszak swych ciemiężców, zaborców i uzurpatorów“.

Delegacja niemiecka na sesję Ligi Narodów

Berlin, 22. 8. (PAT.) „Vorwärts“ donosi, że w skład delegacji niemieckiej, wyjeżdżającej na zgromadzenie wrześniowe Ligi Narodów, nie wejdą przedstawiciele stronnictw parlamentarnych.

Trudności, wynikające z wielkiego rozdrobnienia stronnictw politycznych w Niemczech, uniemożliwiły urzędowi spraw zagranicznych dokonanie należytego wyboru wśród kół parlamentarnych. Delegacja niemiecka składać się będzie zatem wyłącznie z wyższych urzędników rządu Rzeszy z ministrem Curtiuscm, Gaussem i Bernstorffem — jako delegatami głównymi.

Książę bourboński wyfantowany

Wiedeń, 22. 8. (Tel. wł.) Gmina Altmuenster wyfantowała infanta Don Alfonso bourbońskiego, który wzbrał się płacić podatek ze swej posiadłości Ebenzweier.

Gmina wyznaczyła swego czasu infantowi podatki, których ten nie chciał płacić, oświadczając, że przed wojną jako członek królewskiego domu hiszpańskiego korzystał z eksterytornalności. Gdy gmina mimo to obstawała przy swym żądaniu, Don Alfonso przekazał swoją posiadłość ówczesnemu posłowi hiszpańskiemu w Wiedniu, Francesco da Serrat. Ponieważ dyplomaci obcych państw nie placą podatków, również i poseł nie chciał podatku płacić. Wobec tego gmina wystąpiła na drogę sądową, posadzając Don Alfonsa o sporządzenie fikcyjnego aktu sprzedaży. Po kilkuletnim procesie gmina wygrała, lecz ponieważ i teraz jeszcze infant nie chciał uznać prawomocnego wyroku, obłożono aresztem zamek Ebenzweier wraz z urządzeniem, cały inwentarz żywy i martwy.

Inwentarz żywy sprzedano na licytacji po cenie wywoławczej. Ponieważ suma zaległego od roku 1920 podatku jest bardzo wysoka, przystąpi się w najbliższym czasie do dalszej licytacji.

Rozbitkowie „Posejdon“

Londyn, 22. 8. (PAT.) 29 pozostałych przy życiu członków załogi łodzi podwodnej „Posejdon“ wyładowało dziś w Londynie. W porcie oczekiwały ich rodziny, znajomi oraz tłumy publiczności.

Protest Episkopatu hiszpańskiego przeciwko projektowi konstytucji

Citta del Vaticano, 22. 8. (Tel. wł. KAP.) Episkopat hiszpański ogłosił protest przeciwko projektowi konstytucji. Protest ten, ujęty w formie zbiorowego listu pasterskiego, został podpisany przez 3 arcybiskupów i 55 biskupów.

Samolot Amundsen'a?

Berlin, 22. 8. (Tel. wł.) Ku swemu wielkiemu zdziwieniu odnalazł sowiecki meteorolog Mołszanow, który brał udział w ekspedycji Zeppelina do bieguna, na płycie fotograficznej zdjęcia

zrobionego nad południową częścią Nowej Ziemi samolot stojący na wiecznych lodach, którego przy fotografowaniu nie zauważył. Nie jest wykluczone, że jest to samolot Amundsen'a, jak również może to być samolot innego zaginionego lotnika.

Śmiertelny wypadek robotników polskich we Francji.

Lille, 22. 8. (PAT.) Na drodze z Valenciennes do Longueville dwaj młodzi robotnicy polscy, Leon Rus i Emil Zamarek, jadący na motocyklu, wpadli na zakręcie drogi pod samochód. Zamarek zginął na miejscu, zaś Rusa przewieziono do szpitala w stanie groźnym.

Włamanie do starostwa.

Tarnopol, 22. 8. (PAT.) Onegdaj w nocy niewyśledzeni dotychczas sprawcy włamali się do gmachu starostwa w Przemyślanach. Byli oni prawdopodobnie poinformowani o podjęciu z miejscowego urzędu pocztowego kwoty 5.000 zł przez urzędnika Kasy komunalnej, mieszczącej się w tym samym budynku. Poza tem w Kasie znajdowało się 4000 zł. Sprawcy nie wiedzieli dokładnie, gdzie znajduje się kasa z gotówką i rozpruli rakiem żelazną kasę z aktami. Przy tej pracy zostali sploszeni i zbiegli. Dochodzenie ustaliło, że włamywacze pochodzili ze Lwowa.

W związku z tą wiadomością dziśszy Ilustrowany Ekspres Wiczorny donosi, że wydział śledczy we Lwowie przeprowadził obławę wśród kasiarzy. Aresztowano dwóch osobników podejrzanych o dokonanie włamania.

Napad rabunkowy na pociąg towarowy

Lwów, 22. 8. (PAT.) Ubiegłej nocy dokonano zuchwałego napadu rabunkowego na pociąg towarowy pośpieszny, idący z Przemyśla w kierunku Lwowa. Niewyśledzeni sprawcy wskoczyli na przestrzeni między Przemyślem a Medyką do pociągu i po włamaniu się do wagonu z towarami tekstylnymi, wyrzucili na tor 50 bali tkanin i materiałów wełnianych, wartości kilkadziesiąt tysięcy zł. Kradzież zauważono i zawiadomiono natychmiast policję, która rozpoczęła pościg. W jednej z pobliskich wsi znaleziono 48 bali.

Śmierć w płomieniach.

Morawska Ostrawa, 22. 8. (PAT.) We wsi Kossarzyska pod Jabłonkowem wybuchł pożar, od którego spłonęły 3 gospodarstwa. W płomieniach znalazło śmierć 2 śpiących chłopców w wieku 7 i 10 lat; dwie ciężko poparzone osoby odwieziono do szpitala wojewódzkiego w Cieszynie.

Tej samej nocy wybuchł pożar w Nawsiu koło Jablonkowa, ofiarą którego padła 18-letnia córka gospodarza.

Przeprowadzone dochodzenia wykazały, że pożary były w obu wypadkach podłożone zbrodniczą ręką.

Echo zajść w Swarzędzu

W sądzie Grodzkim w Poznaniu rozegrał się epilog zajść z dnia 19 marca r. b. w Swarzędzu. Jak wiadomo, w dniu tym odbywała się „akademia imieninowa“, podczas której doszło do zaburzeń, przyczem policja aresztowała cały szereg osób. Na ławie oskarżonych zasiadli pp. Majorowicz Wacław, Knade Edmund, Wichtowski Jan, Paczyński Edmund, Frackowiak Antoni, Borowicz Bernard, Pacyński Antoni, Kammer Otton, Obarski Jan, Chęciński Roman, Sobczak Stefan, Firlik Stanisław, Pohl Stanisław, Sobczak Józef, Firlik Florjan, Szafranski Tomasz, Kamderduł Jan, Majchrzak Michał, Konieczny Wincenty, Piątek Józef, Starosta Alojzy, Ostrowski Józef, Klink Maksymilian, Klink Wilhelm, Michalski Marjan i Jabłocki Marjan.

Oskarżał funkcjonariusz policji państwowej, bronił oskarżonych p. adw. Howorka. Sąd po przeprowadzeniu przewodu sądowego wydał wyrok skazujący Majorowicza na 20 zł, a Wichtowskiego na karę 50 zł grzywny. Resztę oskarżonych uwolniono. Obrońca zapowiedział w sprawie pierwszego kasację, a w sprawie drugiego skazanego apelację.

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Fr. Ratajczaka 16 albo w redakcji pisma naszego!

Ruch na polskich liniach lotniczych w lipcu.

W ciągu m. lipca samoloty na polskich liniach komunikacyjnych odbyły 561 lotów, przebywając dystans 158.715 km. Regularność lotów wynosiła 98,9 proc. W ciągu miesiąca polskie samoloty komunikacyjne przewiozły 1.902 pasażerów, 20.690 kg. bagażu, 21.184 kg. towarów, 3.750 kg. poczty, oraz 3.795 kg. gazet.

Oprócz lotów przewidzianych rozkładem, samoloty P. L. L. „lot“ wykonały 26 lotów dodatkowych na dystansie 7.118 km. W czasie tych lotów przewieziono 40 pasażerów, 334 kg. bagażu, oraz 1.146 kg. towarów.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.965 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.929 zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 172.99 do 173.25 zł., gotówką 172.65 złotych.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 22. 8. 1931

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań		
Zyto nowe — zdrowe, suche	20.00—	20.25
Usposobienie spokojne.		
Pszenica nowa zdrowa sucha	19.50—	20.50
Usposobienie spokojne.		
Jęczmień przemiałowy	17.25—	19.25
Usposobienie spokojne.		
Jęczmień browarowy	21.00—	23.00
Usposobienie spokojne.		
Owies	15.50—	16.50
Usposobienie spokojne.		
Mąka żytnia 65% wł work.	31.50—	32.50
Usposobienie spokojne.		
Mąka pszenna 65% wł work.	32.00—	34.00
Usposobienie spokojne.		
Otręby żytnie	13.00—	13.75
Otręby pszenne	13.00—	14.00
Otręby pszenne (grube)	13.75—	14.75
Rzepak	26.00—	27.00
Groch Victoria	24.00—	27.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 405 tonn, pszenicy 101 tona, jęczmienia 15 tonn, owsa 15 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 22. 8. 1931.

Waluty Gotówka
Dolary Stanów Zjedn. tr.: 8,95; sp.: 8,97
kup.: 8,93.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124.56	124.87	124.25
Kopenhaga	238.83	239.43	238.23
Londyn	43.38½	43.49	43.28
Nowy Jork czek	8.925	8.945	8.905
Nowy Jork kabel	8.929	8.949	8.909
Paryż	35.01	35.10	34.92
Praga	26.45	26.51	26.39
Szwajcaria	173.75	174.18	173.32
Sztokholm	239.00	239.60	238.40
Wiedeń	125.50	125.81	125.19

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest.	84.00
5% poz. konw.	44.25—44.50

Akcje w złotych:	
Bank Polski	0.00—113.50
Lilpop	0.00—15.00

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Dla papierów państw. i listów zast. tendencja mocniejsza, z bankowych utrzymany Bank Polski, zaś z metalurgicznych nieco słabszy Lilpop.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 22. 8. 1931.

Pszenica march. nowe zbiory	220.00—222.00
Tendencja spokojna.	
Zyto march. nowe zbiory	167.00—169.00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	152.00—162.00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	147.00—156.00
Tendencja nieco mocniejsza.	
Stary owies i dobre gatunki ponad notowania.	
Mąka pszenna	27.25—33.50
Tendencja słabsza.	
Mąka ze starej pszenicy i najlepsze gatunki ponad notowania.	
Mąka żytnia	24.00—26.50
Tendencja słabsza.	
Otręby pszenne	11.75—12.25
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	10.25—10.75
Tendencja spokojna.	
Rzepak	140.00—150.00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	24.00—31.00
Groch pastewny	18.00—20.00
Makuchy lniane	13.20—13.30
Wyfloki suche paryt. Berlin	7.00—7.10
Srót Soja	11.70—12.40

Ogólna tendencja spokojna

75 milionów kredytów długoterminowych dla rolnictwa

Nowa emisja listów zastawnych Państw. Banku Rolnego — Pożyczki udzielone będą na 10 do 30 lat za gwarancją hipoteczną — O zainteresowanie kapitalistów zagranicznych

Warszawa, 22. 8. (Tel. wł.) O-głoszone zostało i weszło w życie rozporządzenie ministrów reform rolnych, skarbu i rolnictwa o emisji złotych 7-proc. listów zastawnych Państwowe-go Banku Rolnego serji II. Wysokość emisji ustalona została na sumę nominalną 75 milionów zł w złocie. Od-cinki listów zastawnych opiewają na wartość 10 tys. zł, 5 tys. zł, tysiąca zł, 500 zł i 100 zł. Do każdego listu bę-dzie dołączony arkusz kuponowy na 10 lat, t. j. z 20 półrocznymi kupona-mi płatnymi w dn. 5 stycznia i 1 lipca każdego roku. Każdy list zastawny bę-dzie wycofany z obiegu i umorzony najpóźniej w ciągu lat 30 i pół od daty jego wystawienia. W dniu 1 maja i 2 listopada odbywać się będzie publicz-ne losowanie listów zastawnych, celem wycofania ich z obiegu. Listy zastaw-ne tej emisji opiewać będą na złote w złocie oraz na równowartość tych-że w dolarach złotych, we florenach

holenderskich złotych, we frankach fr. złotych i w funtach szt. oraz frankach szwajcarskich. Ma to na celu ułatwie-nie lokaty tych listów na rynkach za-granicznych. Należność za umorzone listy i ubiegłe kupony płatna będzie według równowartości 900/5332 gr. czy-stego złota za 1 zł. Poza granicami Polski należność będzie wyplacana w walutach podanych na listach zastaw-nych. Pożyczki udzielane w 7 proc. li-stach zastawnych będą zabezpieczane na pierwszym miejscu hipotecznym w granicach połowy szacunku. Pożyczki będą ponadto udzielane tak, aby do-chody nieruchomości bez zmniejsze-nia jej zdolności gospodarczej stanowi-ły pełne pokrycie dla wynikających z pożyczek rat. Pożyczki te będą spła-cane w ratach półrocznych i udziela-ne na 10 lat, na 15 lat, na 20 lat i na 30 lat. Raty półroczne będą uiszczane 1 kwietnia i 1 października każdego roku.

Nieodparte zarzuty

„Dziennik Poznański“ doniósł o przeniesieniu dotychczasowego prezesa zarządu okręgowego Związku Pracow-ników Poczтовых w Poznaniu p. An-toniego Sasa na stanowisko wicepreze-sa zarządu głównego tegoż Związku w Warszawie i poświęcił mu gorące po-żegnanie.

Przypominamy, że p. Sas nie wylizył się dotąd z około 50 tysięcy złotych, zmarnowanych za jego czasów w t. zw. „Letnisku Pocztowych“. Pisaliśmy o tych sprawach bardzo obszernie swego czasu, kiedy wysunęto kandydaturę p. Sasa do Sejmu z listy B. B. P. Sas za pośrednictwem „Dziennika Poznańskie-go“ groził wówczas, że wytoczy nam skargę sądową „natychmiast“, „nie-zwłocznie“. Stwierdzamy, że od października ub. roku minęło już 11 mie-sięcy, a dotąd nie zaskarżył nas p. Sas z tytułu zarzutów w sprawie „Letniska Pocztowych“. Ciężkie zarzuty spoczy-wają przeto na p. Sasie w dalszym cią-gu.

Dziwne towarzystwo

Z Gniezna donosi nasz korespon-dent:

W czerwcu rb. zbiegł z więzienia sądowego w Gnieźnie niejaki Sylwe-ster Różagórski vel Różagóra vel Ro-senberg, który ma na sumieniu kilka włamań i kradzieży. W tych dniach dowiedziała się policja, że poszukiwa-ny Różagórski ukrywa się w Łopien-nie w pow. wągrowieckim. Urządzono

obławę i policja znalazła go ukrytego w chlewie. W chwili aresztowania Różagórskiego, był z nim jeszcze jeden osobnik i jak się okazało, był to — komendant Strzelca z Ło-pienna. Różagórskiego odstawiono do więzienia sądowego w Gnieźnie. (B)

Tyle nasz korespondent. Czy urzę-dowe wiadomości policyjne temu przeczą?

Rząd

a pracownicy samorządowi

Według „Gazety Warsz.“, wicemi-nister spraw wewnętrznych, p. Korsak, przyjął delegację zarządu głównego Związku Pracowników Miejskich Rzeczypospolitej Polskiej, która przedsta-wiła postulaty urzędników samorzado-wych, dając wyraz rozgoryczeniu, pa-nującemu w szerokich kołach pracow-ników miejskich na terenie całego kra-ju, z powodu panującej atmosfery nie-pewności oraz konkretnych zarządzeń redukcyjnych i posunięć władz, pogar-szających warunki pracy.

Delegacja złożyła memoriał, w któ-rym uzasadniła pogląd, iż stan liczebny pracowników miejskich nie wykazuje w ostatnich latach tendencji do wzro-stu, aczkolwiek zakres działania samo-rządu znacznie rozszerza się. Wskazu-je na to w szczególności przejęcie przez samorząd szeregu agend z dziedziny opieki społecznej, obciążenie samorzádu obowiązkiem dostarczania kwater wojskowym, rozszerzenie prac w za-kresie ewidencji ludności itd. Delegacja zwróciła uwagę, iż redukuje osobowe

są nieuzasadnione i z tego względu, że projekty reorganizacyjne rządu zmierzają w kierunku przekazania samo-rządom nowych uprawnień, co w kon-sekwencji prowadzi do zwiększenia a nie zmniejszenia personelu. Redukcje osobowe nie dadzą też żadnego efektu oszczędnościowego, gdyż obarczają sa-morząd wydatkami na odprawy służbo-we lub zaopatrzenia emerytalne. Z tych wszystkich względów delegacja prze-ciwwstawiła się wszelkim zamierzeniom, dotyczącym redukcji osobowych oraz domagała się w szczególności cofnięcia wydanych w tej mierze zarządzeń przez magistrat m. st. Warszawy.

W odpowiedzi p. wiceminister o-świadczył, iż wpłynie na związku komu-nalne w kierunku zachowania naby-tych praw pracowników miejskich oraz wypowiedział się przeciwko zmniej-szeniu dodatku komunalnego jak i me-chanicznym redukcjom osobowym. Wkońcu p. wiceminister stwierdził, iż

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
BR. ZMIDZIŃSKI
Poznań, Piekary nr. 5. aw 5184

ministerstwo spraw wewnętrznych stoi na stanowisku, że 15-procentowa obni-żka płac winna dotyczyć nie tylko pra-cowników państwowych, ale także pra-cowników samorządowych.

Kiepura i wywiad żydowskiego dziennikarza

P. Jan Kiepura, bawiący obecnie w Krynicy, komunikuje nam w sprawie wywiadu, zamieszczonego przez ży-dowski „Nasz Przegląd“, co nastę-puje:

„Z powodu pobytu zagranicą nie dowiedziałem się wcześniej, z jaką nieścisłością został podany wywiad, udzielony korespondentowi „Naszego Przeglądu“, wywiad, który chwilami zawiera wiadomości wprost fanta-styczne i fałszywe. Mając smutne do-świadczenie wogóle z wywiadami, żą-dałem od wspomnianego reportera przedłożenia mi wywiadu przed moim wyjazdem zagranicę. czego jednak pan ten nie uczynił.

„Wchodząc w meritum sprawy do-noszę, że nie prawdą jest jakoby żydowskiego profesora Warmuta poda-wał za jedyne i pierwsze nauczyciela mego. Natomiast prawdą jest, że mówiłem przedewszystkiem o pp. Brzezińskim i Leliwie, jako o moich głównych wychowawcach, z których przedewszystkiem pierwszemu za-wdzięczam najwięcej, bo dobry począ-tek.

„Fantazją dziennikarza jest rów-nież ustęp o zakradaniu się do bóżnic i przysłuchiwaniu się w ekstazie mo-dlitwom żydowskim, natomiast praw-dą jest, że przez grono osób z Bielska byłem raz zaproszony do synagogi, gdzie przedemną próbował głosu tam-tejszy kantor.

„Niemniej fantastyczne są nastę-pne części wywiadu. Mają one charak-ter polityczny, a ja całkowicie oddzie-lam sztukę od polityki i, dopóki będę artystą, nigdy i nikomu nie pozwolę się wciągnąć w walki polityczne. — Prawdą natomiast jest, że Żydzi we wszystkich miastach Europy są czę-sto na moich koncertach i z entuzjaz-mem odnoszą się do mojego śpiewu,

szczególnie w polskim języku, żądając „Halki“ lub polskich pieśni. Za ten sentyment do polskiej muzyki i za en-tuzjazm do mojego śpiewu jestem pu-bliczności żydowskiej bardzo wdzięcz-ny.

„Cały ustęp chwalaący pod niebiosa żydowskich artystów jest wręcz z pal-ca wyspany. Nazwisk tych wogóle do-tąd nie znałem.

„Co do punktu wywiadu o mojem pochodzeniu, uważam fakt o „znaczą-cym uśmiechu“ za świadome przekre-szanie moich tendencji i uważam, że albo reporter uczynił to przez nieumiejtność, co by go tłumaczyło, jeżeli jednak uczynił to świadomie, to zasłu-guje na moje najwyższe potępienie.

„Byłem przykro zdziwiony, że re-dakcja „Kurjera Poznańskiego“ umie-sciła wywiad bez należytych komenta-ry, podających w wątpliwość tego ro-dzaju ujęcie. Przy tej okazji załączam za pośrednictwem Sz. Panów wszyst-kim Czytelnikom poczytnego Ich pi-sma serdeczne pozdrowienia, w przy-puszczeniu, że nie mogli dać wiary ta-kiej formie wywiadu.

Kiepura“.

Od redakcji: Z całą gotowo-ścią i z zadowoleniem ogłaszamy po-wyższe oświadczenie. Różnica między jego treścią a takstem wywiadu jest istotnie bardzo wielką i dla „Naszego Przeglądu“ kompromitującą. W ja-kich warunkach wywiad został udzie-lony i w jakich ogłoszony, tegośmy oczywiście wiedzieć nie mogli. Pan Kiepura zażąda niewątpliwie sprostowa-nia od „Naszego Przeglądu“, nie o-graniczając się do oświadczenia w pi-smie naszym.

RODZICE — POLACY!

Front gospodarczy potrzebuje dziel-nych bojowników.

Zgłaszajcie inteligentną młodzież do szkół zawodowych!

Żydowskie sepy

Na wytworzonym przez „sonację“ pobojuwisku gospodarzem żerują coraz częściej żydowskie sepy.

cukier
krzepi ludzi

Marmelady, konfi-tury, dżemy, soki, kompoty — to pod-stawa oszczędności gospodarstwa domowego.

SEZON W PEŁNI!

Tanie książki z przepisami w każdej księgarni.

konserwuje
owoce

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Zapomniana rocznica

Snując w dalszym ciągu nic naszych rozważań regionalno-gospodarczych (którym poświęciliśmy kilka przedostatnich feljetonów), pragniemy zwrócić uwagę na pewną zapomnianą, a na r. b. przypadającą rocznicę, mianowicie: dziesięciolecie zniesienia granicy gospodarczej, jaka Wielkopolskę do r. 1921 oddzielała od reszty Polski. Świetna to okazja do rozmyślań nad skutkami unifikacji gospodarczej Rzeczypospolitej.

Jeżeli dla kryterjum łączności gospodarczej danego terytorjum przyjmujemy istnienie ruchu ludzi, towarów i kapitałów, to stwierdzić możemy, że każdy z zaborów na inny sposób uzależniony był od życia gospodarczego państw zaborczych. Tak np. w Polsce Zachodniej zależność od Rzeszy Niemieckiej spowodowała niedorozwój przemysłowy i zależność od rynku kredytowego niemieckiego (której jednak przeciwstawić należy samopomoc kredytową polskiego społeczeństwa). Olbrzymi rozwój gospodarczy cesarstwa niemieckiego, w którym na korzyść rolnikowi wielkopolskiemu wychodził fakt, że w tymże rozwoju partycypowało rolnictwo, z drugiej jednak strony odbijał się do pewnego stopnia ujemnie, gdyż rozwój przemysłowy absorbował w znacznej części przyrost ludności, wywołując ruch tej ludności w kierunku ośrodków przemysłowych.

Przewrót polityczny pociągnął za sobą oczywiście i przewrót w dziedzinie gospodarczej. Istniejąca w latach 1919/21 granica gospodarcza pomiędzy Wielkopolską a pozostałymi ziemiami Rzeczypospolitej nie pozwalała na automatyczne wyrównanie nierówności w podaży i popycie poszczególnych ziem; utrudniała wprowadzić w początkach gospodarcze zespolenie dzielnic, a temsamem dostosowanie produkcji do potrzeb całości, jednak granica gospodarcza była potrzebą przejściową. Stopniowo granice rozluźniały się, poznawano się wzajemnie, zawiązywano nowe nici pomiędzy sobą. W tym względzie podnieść należy, że Polska Zachodnia najrychlej potrafiła znaleźć się w nowym położeniu, potrafiła z korzyścią dla całości dostosować się do nowych warunków gospodarczych i wystąpić jako odbiorca w zakresie tych artykułów, które były przedmiotem produkcji innych dzielnic, w szczególności byłego zaboru rosyjskiego. Da się to powiedzieć zwłaszcza w zakresie przemysłu tekstylnego, co sama Łódź z uznaniem podkreśla. Z drugiej strony produkcja Wielkopolski zarówno rolna, jak i przemysłowa, mając coprawda niezniszczone, lecz wyczerpane wojną warsztaty pracy, wykazywała, mimo to, nadzwyczaj silne tendencje rozwojowe, dochodząc szybko do produkcji przedwojennej.

Rzecz inna, że współistnienie dwóch rynków, o różnym poziomie cen, odgraniczonych prowizoryczną granicą, mianowicie rynku zachodnio-polskiego, posiadającego ceny niskie, i rynku b. Królestwa, posiadającego ceny wysokie, nieraz 10—20 krotnie wyższe działać musiało, jak działa pompa ssąca: towary kupowano w Polsce Zachodniej po niesłychanie niskich cenach i sprzedawano je po wysokich cenach w b. Królestwie; duża część majątku Polski Zachodniej przeszła w ten sposób w ręce osób, pochodzących z innych dzielnic.

Podobnie ubożąc działał również i sektor handlu zagranicznego, wykonywany w ten sposób, że zyski, płynące z eksportu przypadły prawie wyłącznie firmom stołecznym-pośredniczącym.

Ale były to skutki unifikacji przejściowe. O skutkach głębszych pomówimy innym razem.

Krótkie informacje gospodarcze

Jedną z największych fabryk maszyn na niemieckim wschodzie, firmie Linke-Hoffmann-Busch we Wrocławiu grozi likwidacja działu budowy wagonów, zatrudniającego obecnie 1000 robotników. Do kroku tego fabryka zmuszona jest z powodu braku zamówień ze strony kolei Rzeszy.

Wedle sprawozdania towarzystwa Deutsche Rentenbank Kreditinstitut, zadłużenie rolnictwa wschodnio-pruskiego wynosi 73 proc. ogólnej wartości gospodarstw rolnych.

Prawda o polskim eksporcie

Zarówno opinia świata gospodarczego, jak i enuncjacje sfer urzędowych podkreślają przy nadarżających się okazjach aktywność naszego bilansu handlowego. Jednakowoż nie zaniedbują przytem dodać, że, mimo to, sytuacja nasza na rynkach międzynarodowych nie należy do najlepszych, i że kraj nie odczuwa korzyści eksportowych w tym stopniu, jaki powinien dać milionowe obroty tonnażu i miliardowe wpływy pieniężne z zagranicy.

Jeżeli tak jest istotnie, przyczyn należy szukać w nierozróżnieniu eksportu dochodowego od eksportu deficytowego.

Stan obrotu zagranicznego za pierwsze półrocze r. b. przedstawia się w cyfrach ogólnych następująco:

	Przywóz	Wywóz	Przewyżka wywozu
tonny	1.431,2	8.590,9	7.139,7 tys.
złote	804.954	950.172	145.218 „

Aby jednak uzyskać jasny obraz naszego eksportu i jego stosunek do importu, należy uwzględnić w wywozie szereg pozycji deficytowych, to jest takich, których wywóz pociąga za sobą świadomą, stałą i dużą różnicę cen w porównaniu z rynkiem wewnętrznym. Do tej kategorii należy, jak wiadomo, cukier, węgiel, nafta i benzyna.

Artykułów tych wywieziono w tym samym czasie:

	tys. tonn	tys. zł
cukier kryształ	78,2	21.584
węgiel kam.	6.214,2	158.005
nafta	57,1	797
benzyna sur.	12,6	2.623
benzyna ciężka	2,8	631
benzyna średnia	5,2	1.279
benzyna lekka	0,7	344

razem 6.370,8 185.263

Zatem eksport artykułów rentownych w porównaniu do importu za styczeń — czerwiec 1931 będzie wynosił:

	Przywóz	Wywóz
tonny	1.431,2 tys.	8.590,9 — 6.370,8 = 2.220,1 tys.
złote	804.954 „	950.172 — 185.263 = 764.909 „

będziemy więc mieli nie przewyżkę wpływów, a niedobór w wysok. 804.954 tys. zł — 764.909 tys. zł = 40.045 tys. zł.

Eksportu wyżej wymienionych artykułów skartelizowanych nie można traktować jako wywozu normalnego, a jako częściową wyprzedaż substancji majątkowej Polski, i to po cenach niepokrywających kosztów produkcji. Celowość pokrywania przez rynek wewnętrzny wynikłych stąd strat eksportowych polega na możliwości utrzymania warsztatów pracy w ruchu, i niedopuszczania do pogłębienia bezrobocia. Dopłaty zatem, ponoszone przez społeczeństwo, uważać należy jako swoistego rodzaju fundusz bezrobocia, o wiele, nawiasem mówiąc, racjonalniejszy, niż fundusz oficjalny; nie mniej, straty te ciąży na eksporcie jako takim.

Różnice, powstałe wskutek znacznie niższych cen na rynkach światowych, niż wewnętrznym, są, ogólnie biorąc, następujące:

Węgiel: Cena krajowa 36—40 zł za tonnę, eksportowa sh. 10,9, co przy przeciętnym kursie £ 1 = 43 zł wynosi 23 zł, a więc strata na tonnie eksportowej przeciętnie 15 złotych.

Cukier: Cena krajowa za tonnę wynosi zł 1461,50; eksportowa zaś 255,50 zł, zatem tonna eksportowa przynosi stratę zł 1206.

Nafta: 100 kg. w kraju kosztuje 48 zł, w eksporcie dol. 1,30, zatem tonna na rynku wewnętrznym 480 zł, i w eksporcie 117 zł, powstała stąd różnica 363 zł idzie na straty.

Benzy na, kosztująca przeszło 76 zł za 100 kg. w kraju, sprzedawana jest średnio po 2 dolary w eksporcie. Tonna w kraju wynosi więc 760 złotych, zagranicą 180 złotych, dając stratę 580 złotych.

W ten sposób eksport czterech artykułów skartelizowanych przyniósł w I. półroczu rb. straty następujące:

Artykuł	tys. tonn	Strata na tonnę w zł	Suma w tys. zł
węgiel	6.214,2	15	93.213
cukier	78,2	1206	94.449
nafta	57,1	363	20.727
benzyna	12,6	580	7.308

Suma 215.697

Są to oczywiście stracone korzyści, wynikające z konieczności lokowania pewnych ilości zagranicą. Gdyby nie ta konieczność, nie udało by się utrzymać tak wysokich cen na rynku wewnętrznym. W każdym razie faktem jest, że suma 185 milionów złotych, wpływająca za artykuły skartelizowane, nie pokrywa kosztów produkcji i z tego tytułu nie może być żadną ulgą dla rynku wewnętrznego, który musi 215,7 milionów złotych dopłacić z kieszeni obywateli.

Widoczne więc jest, że, czy będziemy problem dochodowości eksportu rozpatrywać z punktu bilansowania importu i eksportu rentownego, czy też z punktu rentowności eksportu jako takiego, w każdym wypadku otrzymamy efekt ujemny. Jeżeli przyjmujemy założenie, że część rentowna eksportu powinna przynieść gospodarstwu narodowemu minimalnie 10 proc. dochodu, to otrzymamy od 765 milionów kwotę 76,5 milionów złotych. Ponieważ strata na eksporcie cukru, węgla, nafty i benzyny pochłonęła już za I. półrocze r. b. 215,7 milionów złotych, więc i w tej kalkulacji uzyskamy straty netto 139,2 miliona złotych, obciążających całe społeczeństwo.

Dlatego też trzeba uznać, że wykazywany zysk 145 milj. złotych jest fikcją, nie mający wskutek tego żadnego wpływu dodatniego na kształtowanie się koniunktury w Polsce. Wyjściem z tej sytuacji może być jedynie urentownienie eksportu, polegające na skierowaniu uwagi w stronę artykułów dochodowych i wysoko wartościowych w stosunku do tonnażu. Należą do nich w pierwszym rzędzie tkaniny, odzież, konfekcja, z artykułów spożywczych masło i jaja, z produktów hodowlanych skóry, pierze i puch. Polityka eksportowa winna przerzucić popieranie dotychczasowych artykułów deficytowych na rentowne, celem wyrównania choćby 40 milionowej różnicy bilansu handlowego, powstałej po wyeliminowaniu wzmiarkowanych czterech artykułów.

Nie należy wreszcie zapominać, że kapitał zagraniczny ulokowany jest w mafiarstwie w 93 procentach, a w węglu przeszło 58 proc.; trudno przypuszczać, by kapitał zagraniczny tracił cokolwiek wyłącznie dla dobra robotnika polskiego. Przeciwnie; korzyści jego są podwójne i czerpane są z wysokiej rentowności zbytu w kraju oraz z niskich cen produktu polskiego na rynkach zagranicznych.

Tak wygląda prawda o eksporcie polskim.

Tadeusz Kozłowski.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Regulowanie cen przetworów zbożowych, mięsa i cegły. 1 września r. b. traci moc obowiązującą rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z 29 października r. 1930 o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz cegły. Obecnie odpowiedniemi rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych moc obowiązującą rozporządzenia powyższego została przedłużona na rok od dnia 1 września r. b. do 31 sierpnia 1932 r.

(k) Miljonowe straty przemysłu łódzkiego. Niepewna sytuacja, jaka wytworzyła się na światowych rynkach bawełnianych, pod wpływem katastrofalnej baissy surowca, zahamowała zupełnie obroty na rynku włókienniczym Łodzi. Pierwsze transakcje tym podstawowym

półfabrykatem, jakim jest dla Łodzi przędza bawełniana, zostały natychmiast zahamowane i na rynku zapanował przygnębiający nastrój wyczekiwania. Wobec tego, że zjawisko to wystąpiło w okresie rozpoczynających się transakcji sezonowych, zniżyła cen bawełny surowej może wywrzeć jaknajfatalniejszy wpływ na przebieg koniunktur sezonu zimowego w branży bawełnianej, gdyż nastrój wyczekiwania przerzucił się w ostatnich dniach również i na tkaniny, gdzie zapanował zupełny zastój. Strat, jakie ponieśli przedsiębiorcy i hurtownicy na zniżce cen, nie można dotąd ustalić, gdyż w sferach przemysłowo-kupieckich Łodzi utrzymuje się opinia, że baissa surowca nie osiągnęła jeszcze swego najniższego poziomu i wszelkie pod tym względem przewidywania i prognozyki mogą się okazać najzu-

pełniej nieistotne. Faktem jest jednak że cały szereg firm wielkiego przemysłu posiada zakontraktowane partie surowej bawełny po cenach mniej więcej o 30 proc. wyższych, niż notowania ostatnich dni. Jeżeli nawet ustalili można z całą pewnością wysokość tych zapasów o 60 proc. niższą, niż w okresach normalnej koniunktury, to jednak straty przemysłu łódzkiego w przybliżeniu określić można na kilka milionów złotych. Nawet te przedsiębiorstwa, które posiadają pewne rezerwy kapitałowe i rozporządzają pewnymi kapitałami, zapatrują się na najbliższą przyszłość pesymistycznie.

(k) Uruchomienie wielkiej fabryki w Łodzi. Po dwu i pół rocznym unieruchomieniu jednej z fabryk wielkiego przemysłu bawełnianego W. Stolarow i Ska., wielkie to przedsiębiorstwo podjęło w piątek, dnia 15 sierpnia rb. pracę. Fabryka ta, należąca do najstarszych w Łodzi, przed 3 laty znalazła się w trudnościach płatniczych i w maju 1929 r. uzyskała nadzór sądowy. Po zakończeniu okresu nadzoru i zaspokojeniu wierzycieli, przedsiębiorstwo zostało unieruchomione, a wówczas jeden z przemysłowców łódzkich, posiadający dużą własną fabrykę pod Łodzią, Adolf Horak podjął rokowania z właścicielami w sprawie wydzierżawienia całego obiektu. Umowa dzierżawna, opiewająca na 22.000 dolarów rocznie, podpisana została przed paru tygodniami i po zakończeniu prac przygotowawczych nastąpiło uruchomienie całości, przyczem przedsiębiorstwo podjęła pracę z 2 zmiany. W najbliższych dniach po zmontowaniu nowego olbrzymiego generatora uruchomione zostaną pozostałe działy fabryki, również na dwie zmiany. Fabryka ma przedziałnię na 10.000 wrzecion, tkalnię, skrecalnię, wykończalnię i farbarnię.

(k) Polska na angielskim rynku bekonowym. W latach 1927 i 1928 Polska zajmowała 8, względnie 9 miejsce w szeregu państw, eksportujących bekony do Anglii, ustępując pierwszeństwa nietylko 6 głównym jej dostawcom, mianowicie: Danii, Holandii, Stanom Zjednoczonym A. P., Irlandji, Szwecji i Kanadzie, eksportującym łącznie 90—95 proc. ogólnego importu do Anglii, ale również takim krajom, jak Łotwa i Rosja. Udział Polski w r. 1929 na angielskim rynku bekonowym wzrósł prawie trzykrotnie, wysuwając Polskę na 7 miejsce, przed Łotwą i Rosją, a w r. 1930 Polska zajęła co do rozmiarów wywozu czwarte miejsce po Danji, Holandji i Szwecji. W ostatnim zaś kwartale r. ub., wywoząc przeciętnie około 27.000 kwintali miesięcznie, oraz w okresie pierwszych 4 miesięcy r. b. — około 40.000 kwintali, Polska zajęła drugie miejsce bezpośrednio po Danji. Notowania bekonu polskiego na rynku londyńskim podniosły się w końcu lipca o 5 sh. i wynosiły 52—57 sh. za 1 cwt. zależnie od gatunku. Eksporterzy wobec mocnej tendencji liczą się z dalszą zwykłą notowań.

Z ZAGRANICY

(z) Zadłużenie Niemiec wobec zagranicy. Ze sprawozdania komitetu rzeczoznawców Banku Wyplat Międzynar. w Bazylei czerpiemy poniższe szczegóły dot. zadłużenia zagranicznego Rzeszy. W latach 1924 do 1930 wzrósł dług Niemiec na 25,5 miliardów mkn. Wobec dopływu kapitału zagranicznego w wysokości 18,2 i 3 miliardów mkn. tytułem usług (żegluga itp.) Rzesza mogła płacić 2½ miljarda mkn. procentów, zwiększając swój zapas złota i dewiz o 2,1 miljarda mkn., zapłacić odškodowania w wysokości 10,3 miliardów a ponadto pozwolić sobie na przewyżkę importu nad eksportem w wysokości 6,3 miliardów mkn. Ponieważ niemieckie inwestycje zagranicą wynoszą wartość 9,7 miliardów mkn., więc dług Rzeszy netto wobec zagranicy wynosi 15,8 milj. mkn. W pierwszych siedmiu miesiącach rb wycofała zagranicą 2,9 milj. mkn. krótkoterminowo ulokowanych należności.

Z RYNKÓW HABIĄŁU

Wzmocniona tendencja na rynku masła omawiana w poprzednim komunikacie, ugruntowała się jeszcze bardziej podczas minionego tygodnia sprawozdawczego od 14 — 20. 8. 31. Źródła tej zmiany ogólnego położenia szukamy w poprawie sytuacji finansowej w Niemczech. Po blisko miesięcznym skrupowanym dowozie, dał się odczuć w Rzeszy głód towaru, który wyśrubował berlińskie notowanie w ciągu ubiegłego tygodnia sprawozdawczego o dalsze 4 i 3 marki na mk 138 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gatunek, mk 128 za II gatunek, mk 114 za III gatunek przy mocnej tendencji. Jednak ponownie stwierdzić należy, że to notowanie ma w wielkiej mierze znaczenie lokalne, odnoszące się do masła krajowego pochodzenia. Zdając sobie sprawę z zbyt wysokiego notowania, importerzy niemieccy zwlekają z zawarciem większych transakcji, licząc się z reakcją.

Rynek angielski okazywał również wzmocnioną tendencję, a ceny zwykłowały według ceduły giełdy z dnia 14 bm. o 2 do 8 sh. zależnie od jakości. Także w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym donoszono o dalszym polepszeniu się rynku.

Inne rynki zbytu notują również mocną tendencję, jednakowoż poziom cen jest niższy niż w Niemczech, skąd ostatnie wiadomości donoszą o uspokojeniu się sytuacji.

Rynek krajowy bez zmiany.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Echa świętokradztwa u OO. Franciszkanów

Kościół nie będzie zamknięty — Czego złodzieje nie zabrali Wzburzenie wśród wiernych

Publiczność poznańska, a szczególnie ludność odwiedzająca stale kościół oo. Franciszkanów, jest poruszona do głębi niesłychanym świętokradztwem, popełnionym wczoraj w tym kościele. Przed świątynią gromadzą się grupy osób i w podnieceniu w różny sposób komentują zdarzenie samo i zuchwałość złodzieja, który ośmielił targnąć się na cudowny obraz Matki Boskiej.

Wielkie zainteresowanie wśród ludności budzi kwestja, czy popełnione świętokradztwo będzie miało jako skutek zamknięcie świątyni. W tej sprawie z kompetentnej strony dowiadujemy się, że nie. Zamknięcie kościoła i ponowne jego poświęcenie nastąpiłoby mogło wówczas, gdyby kościół został sprofanowany w całym słowie tego znaczeniu. To jest gdyby złodzieje otworzyli tabernakulum i zbezczeszcili, albo gdyby w świątyni nastąpiło morderstwo, względnie działano się rzeczy ohydne pod względem moralnym, lub gdyby w jakiś inny sposób, użyto kościoła na niskie i niecne cele. To jednak nie zaszło, dokonano tylko kradzieży, przyczem

sprawca przez swą działalność dopuścił się tylko sam dla siebie zbrodniczego czynu i oczywiście podlegać może ekskomunice. Nabożeństwa zatem odprawiać się będą jak zwykle.

Znamiennem jest, że złodziej nie naruszył innych wot, których w kościele jest bardzo wiele, np. ołtarz Pana Jezusa cały jest obwieszony wotami, których zupełnie nie tknięto. Również przy innych ołtarzach było wiele, co dla chciwego łupu złodzieja mogło przedstawiać wartość. Złodziej pozostawił wszelkie przedmioty ze srebra, a brak tylko wota z szczerego złota. Inne cenne przedmioty, na których cenie widocznie się nie poznał, pozostawił nienaruszone.

Sprawa, jak już mówiliśmy, budziła wśród społeczeństwa ogromnie rozległe echo, nawet z prowincji zgłaszały się do klasztoru telefonicznie wzburzeni do głębi wierni, którzy w ten czy inny sposób chcieliby dopomóc i współdziałać w ujawnieniu sprawy. Policja śledcza pracuje gorliwie bez przerwy nad wykryciem złodzieja, względnie złodziei. Miejmy nadzieję, że się to jej niebawem uda. (z)

Požary, wciąż pożary

Co mówią statystyki ubezpieczeniowe? — Aresztowanie pogorzelca, podejrzanego o podpalenie

Prowadzone przez towarzystwa ubezpieczeń statystyki wykazują, że w ostatnich dwóch latach ogromnie wzrosła ilość pożarów, i to nieproporcjonalnie do wzrostu ilości nowych budowli. Bardzo ciekawym w tej statystyce jest szczegóły, że ilość pożarów powstałych z powodu działania siły wyższej, jak uderzenie pioruna, oraz z przyczyn nieprzewidywanych a niezawinionych przez nikogo wypadków, bynajmniej nie wzrosła w tym samym stosunku. Prawie cały wzrost ilości pożarów przypada na tę kategorię wypadków, którą pod względem przyczyny określa się słowami: „Przyczyna pożaru narazie nieustalona”. Szczegół ten budzi oczywiście pewne określone refleksje.

Dzisiaj otrzymaliśmy następujące dalsze wiadomości z prowincji:

W dniu 16 b. m. o godz. 19.45 w Łuszczynie, pow. rawickiego, powstał pożar w zagrodzie chałupnika Cichego Piotra. Spalił się dach chlewu i część martwego inwentarza. Cichy jest ubezpieczony na 1000 zł w Tow. Ubezpiecz. „Vesta”. Ustalono, że pożar powstał od porzuconego przez przechodniów niedopałka.

W dniu 17 b. m. o godz. 12 w Gorzycach, pow. odolanowskiego, powstał pożar wskutek uderzenia gromu w zagrodzie rolnika Janiaka Franciszka, wskutek czego spaliły się 2 stodoły, stajnia, obora, szopa i śpichrz, oraz martwy inwentarz. Szkoda wynosi około 32.000 zł. Pogorzelce jest ubezpieczony w K. U. O. w Poznaniu.

W tymże dniu o godz. 1.45 w Nieczewie, pow. śremskiego, spaliła się stodoła gospodarza Michałowskiego Ja-

na. Prócz stodoły spaliło się około 150 kw. niemiłoczonego zboża i różne maszyny rolnicze. Szkoda wynosi około 20.000 zł, którą pokrywa K. U. O. w Poznaniu. Silnie podejrzanym o podpalenie jest sam pogorzelce, którego ujęto i odstawiono do aresztu Sądu Grodzkiego w Śremie.

W dniu 18 b. m. o godz. 12.30 w maj. Wierchocin, pow. szamotulskiego, własn. p. Jordana Franciszka, spalił się dom mieszkalny, zamieszkały przez 4 rodziny robotnicze, ponadto spłonął obok stojący chlew. Szkoda wynosi około 18.500 zł, którą pokrywa K. U. O. w Poznaniu. Pożar powstał wskutek wadliwej konstrukcji komina.

W dniu 19 b. m. o godz. 22.30 w maj. Weina, pow. obornickiego, spaliła się stodoła ze zbożem oraz siewczarka. Szkoda wynosi 38.850 zł, w tym skarb państwa ponosi szkodę 30.000 zł, a dzierżawczyni p. Helena Szlagowska 8.850 zł. Prowadzi się dochodzenia celem ustalenia przyczyny pożaru.

W dniu 21 b. m. w Łuszczanowie, pow. jarocińskiego, powstał pożar u rolnika Emila Bluma. Spaliła się młocarnia, 1 i 2/3 stogu pszenicy. Szkoda wynosi 27.000 zł, które pokrywa K. U. O. w Poznaniu. Przyczyny pożaru nie są jeszcze ustalone. (z)

Wrzescie z Pomorza donoszą nam, że w Kowalewie z nieustalonej przyczyny powstał w młynie właściciela Rutkowskiego pożar, który zniszczył doszczętnie dwupiętrowy gmach, przyczem spaliło się około 500 ctr. żyta przeznaczonego na przemiał. Straty są bardzo poważne. (X)

zranego o sprawstwo ujęto Stróżyka. W przystępie skruchy Stróżyk przyznał się do czynu, później jednak znów, ulegając zwodnej nadziei, że uda się mu jakoś uniknąć zasłużonej kary, przeczył poprzednim zeznaniom i wnikając się coraz bardziej, udawał upośledzonego na umyśle. Umieszczono go w zakładzie psychiatrycznym w Kościanie i poddano obserwacji, jej wyniki był jednak negatywny i Stróżyk jako zdrowy powędrował znowu do aresztu śledczego. Rozprawa główna miała się odbyć w dniu 27 bm. — Przysłębnienie z powodu obaw przed karą, która z pewnością wyniosłaby kilka lat więzienia, a również z powodu hańby, jaką przez swój nieszczerzy postępek się okrył, doprowadziło Stróżyka do rozpacz. W dniu 19 bm. w przystępie takiego przysłębnienia i utraty wszelkiej nadziei na lepsze dni, Stróżyk obwiesił się na własnym pasku. Niestety straż zbyt późno zauważyła ostatni rozpaczliwy czyn nieszczęśliwego, tak że nie zdołano już przywrócić go do życia. (z)

Tragiczna śmierć dziecka

Skutki dziecięcej swawoli na torze kolejowym.

Z Szamotuł donosi nam (op.): W czwartek, 20 bm. bawily się dzieci nad torem kolejowym przy ul. Jastrowskiej. Wśród tych dzieci był również 3-letni synek robotnika p. Michała Florka. Gdy około godz. 18 dzieci starsze zobaczyły z daleka nadchodzący pociąg motorowy, zmieniły zabawę w ten sposób, iż zaczęły przebiegać przez tor, aż do zbliżenia się pociągu. Mały Florek naśladował starszych, nie będąc jednak tak szybkim w nogach, nie zdołał już przebiec na drugą stronę toru i wpadł pod koła, które przecięły nieszczęśliwe dziecko na dwie części. Zaznaczyć należy, iż przejścia na tym torze — jako drugorzędny i mniej ruchliwy, nie są zaopatrzone w zapory.

Tam

gdzie przed 25 laty w swej bezgranicznej pysze pieśń pruska postawiła Bismarka na znak zagłady polskości tej ziemi —

w tem miejscu

dziś serca Rodaków wnoszą łuk tryumfalny w podzięciu Panu nad Pany, który wyrokiem sprawiedliwości dziejowej przywrócił z odmetu wojny światowej wolność i niepodległość naszej Ojczyźnie.

W tym wielkim czynie wdzięczności nie może zabraknąć i Twojej pomocy! — I Ty dorzuć cegiełkę, świadectwo Twoich uczuć, do zbożnego dzieła a uczynisz to,

kupując los

WIELKIEJ LOTERJI
na
Pomnik Wdzięczności
Najsw. Serca Pana Jezusa
w Poznaniu.

Cena losu tylko 3,— złote.

Nabyć je można we wszystkich Kolekturach, Bankach Ludowych i tysiącach miejsc sprzedaży uwidocznionych afiszami.

zw 10 561/a

KALENDARZYK

Sobota, 22 sierpnia 1931.

Słońce: wschód 4,46 — zachód 19,05 — długość dnia 15 godzin 19 min.

Księżyc: wschód 16,32 — zachód 22,45 — po I kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 14 st. Cels. Pochmurno. Wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 742 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 17 st. Cels., najniższa plus 14 st. Cels. — Ilość opadu 7 mm.

Przewidywania pogody na niedzielę: Nieznaczna poprawa pogody przy wyższej temperaturze.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś minus 0,03 m.

Kal. rzk.: Tymoteusz — jutro Filip i Benicj.

Kal. słow.: Radomił — jutro Cichomił.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1. — Apteka przy Rynku Śródeckim.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraśzewskiego 12.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha nar. Niegołęwskich.

Wilda: Apteka pod Koroną G. Wilda 61. W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

WYKŁADY

— Tow. Ciekawych nad Zwierzętami. — Drugi odczyt. Głowy p. redaktora Rakowskiego/ odbędzie się na temat „Kochajmy zwierzęta” w poniedziałek, dnia 24 bm. o godzinie 19.30.

Przy rozmaitych niedomogach naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” działa przyjemnie i znacznie zmniejsza tę dolegliwość, często nieraz mała ilość działa już pewnie. nw 5 139

ZYCIE SOKOLE

— Wielkie igrzyska „Sokole” odbędą się w niedzielę 23 bm. o godz. 14 nad jeziorem w Swa wędzu Program obejmujące m. in. zawody lekko - atletyczne, zawody pływackie, pokaz ćwiczeń sprzętowych, gry sportowe i strzelanie. Wieczorem zabawa taneczna. — Zbiórka zawodników poznańskich a zwłaszcza pływaków o godzinie 13.30 przy ul. Mostowej przy kościele św. Krzyża. Druhów chętnych do udziału w wycieczce zaprasza Sekcja Pływacka Okręgu Pozn.

— Do wszystkich gniazd Sokolich w Poznaniu. Naczelnictwo Okręgu Poznańskiego zwołuje na dzień 26 bm. godz. 19.30 apel generalny wszystkich członków sekcji lekkoatletycznej na boisku Sokoła. Tamże nastąpią także zapisy nowych członków. Treningi odbywać się będą każdorazowo w wtorki i czwartki na boisku wzgl. w hali. Wzywa się nac. by na apel powyższy skierowali swych członków należących do sekcji i także tych, którzy mają chęć lekkoatletykę uprawiać. Dalej zaleca się usilnie utworzenie po gniazdach sekcji gier, w których by członkowie zaprawiali się w różnych grach, a szczególnie koszykówce i siatkówce, gdyż zamierzamy przeprowadzić z końcem jesieni rozgrywki. celem ustalenia drużyny okręgowej. Bliższe szczegóły podamy osobnym okólnikiem. Czołem! Naczelnictwo Okręgu.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Dyrekcja Poznańskiej Kolei Elektrycznej podaje do wiadomości, że znosi sprzedaż znaczków miesięcznych od 1 września w firmie Swornowski przy ul. Wjazdowej oraz w firmie Szymański przy pl. Świętokrzyskim. Znaczkę w miejsce tych firm sprzedawcą będzie kiosk p. Grabarkiewicza przy ul. Wjazdowej (obok Domu Ewangelickiego) oraz kiosk przy ul. św. Marcina. — Poznańska Kolej Elektryczna uruchomiła przedłużenie linii nr. 6 od Alei Reymonta aż do ul. Ostroroga. Karty abonamentowe dotychczasowe, wystawione na Błonia Grunwaldzkie, obowiązują li tylko do przystanku przy Al. Reymonta. Karty abonamentowe od przystanku ul. Ostroroga nabyć można z dniem 1 września rb. za cenę zł 12 do ul. Fredry tylko przez Most Teatralny, natomiast do ul. św. Marcina róg Gwarnej tylko przez Kaponiere.

— Konkurs modeli latających W dniu 6 września rb. odbędzie się na lotnisku cywilnym w Ławicy konkurs modeli latających, urządzony przez Komitet L. O. P. P. miasta Poznania. W konkursie tym mogą brać udział wszyscy amatorzy (uczniowie) zamieszkałi na terenie miasta Poznania, z modelami własnego wyrobu. Zgłoszenia uczestników należy nadesłać w terminie do dnia 31 bm. do Komitetu L. O. P. P. miasta Poznania, Grobla 15, pokój 155 z podaniem następujących szczegółów: imię i nazwisko, zawód względnie szkoła i klasa, adres, nazwa lub znaki modelu, klasa, do której model się zalicza, powierzchnia skrzydeł, całkowita długość, przekrój największy ostojnicy kadłuba, odległość między bacykami. Zainteresowani mogą się zapoznać z regulaminem konkursu w biurze Komitetu L. O. P. P. Miasta Poznania, Grobla 15, pokój 155.

— Dyrekcja Liceum Handlowego Kodyfikacyjnego Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu podaje do wiadomości, że zajęcia w Liceum rozpoczyna się w wtorek 1. 9. rb. o godz. 8.30, przyczem uczniowie zbiorą się przy ul. Wrocławskiej 17, uczennice zaś w oddziale przy Al. Marcinkowskiego 26 (ostatni dom ogrodowy). Zapisy na pozostałe nieliczne miejsca wolne przyjmuje kancelarja, ul. Wrocławska 17 codziennie od godz. 10 do 13 do dnia rozpoczęcia zajęć.

— Wielki festyn ludowy urządzi jutro w Parku Wilsona Dyrekcja Ogrodów Miejskich. W parku koncertować będzie począwszy od godz. 16 orkiestra wojskowa. Przygotowanych jest wiele niespodzianek, m. i. ognie sztuczne, polonez dzieci oraz iluminacja palmiarni. — Impreza odbędzie się tylko w razie pogody.

— Koło Chemików Stud. U. P. podaje do wiadomości, iż lokal Koła przeniesiony został z zamku do nowego gmachu chemji przy ul. Grunwaldzkiej 14. Nowowstępującym kolegom na chemję udziela się informacji w czasie dyżurów we wtorki od 18 do 19.

— Koło Historyków Stud. U. P. udziela informacji nowo - wstępującym na Uniwersytet a pragnącym studiować historję, codziennie od godz. 11—12 w Seminarjum Historycznym, Zamek, sala 25 (lew).

— „Pająk”. Wyszedł z pod prasy nr. 12 „Pajaka”, który zawiera kilka bardzo ciekawych artykułów, zdjęcia fotograficzne szabesgojów, karykatury oraz czarną listę sprzedawczyków i t. d. „Pająk” jest do nabycia w „Ruchu” i u kolporterów w cenie 20 gr za egzemplarz.

Samobójstwo więźnia

Od zbrodni podpalenia przez przynębnienie i rozpacz do najsmutniejszego końca

Smutne koleje życia przechodził w ostatniem półroczu niejaki Leonard Stróżyk z Adolfowa powiatu wolsztyńskiego. Pasma nieszczęście rozpoczęło się dla niego w sam dzień Bożego Narodzenia ub. roku, kiedy to, pchany żądzą zdobycia nieco pieniędzy przez otrzymanie stawki ubezpieczeniowej, podpalił swą stodołę. On sam liczył swe niepowodzenia od wcześniejszej daty, mianowicie od czasu, gdy w zakresie swych własnych drobnych interesów odczuł skutki ogólnego zastój i braku mu środków na opędzenie najniezbędniejszych potrzeb. Niestety nie uświadomił sobie, że dobre imię i czyste sumienie są więcej warte niż korzyść materialna, w dodatku osiągnięta za pomocą takiej zbrodni jak podpalenie. W śledztwie wykryto niebawem przyczynę pożaru i jako pode-

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z powodu rozpoczęcia prac ziemnych** przy ul. Lwowskiej pomiędzy wałem kolej. Poznań — Środa a szosą Poznań — Luboń zamyka się ul. Lwowska dla ruchu kołowego z dniem 20 bm. na przeciąg 6 miesięcy.

KRONIKA WYPADKÓW

— **P. Gąsiorowska**, ul. Andrzejewskiego 14, donosi nam, że przebieg zajścia podanego w notatce p. t. „Garnkiem w głowę” był inny. Pani G. nie uderzyła pani Rychter garnkiem, gdyż wcale nie miała garnka w czasie zajścia; ani wogóle nie uderzyła swej przeciwniczki, a jedynie odepchnęła ją od siebie, przy czym p. R. uderzyła się o kant wylewu. (Udzielwszy głosu również pani G., uważamy sprawę za zakończoną. Red.)

— **Nagły zgon**. Dnia 21 bm. w godzinach przedpołudniowych zmarła nagle w mieszkaniu swym przy ul. Staroleckiej nr. 88 niejaką Klara Jaworska. Śmierć — jak głosi komunikat oficjalny — nastąpiła wskutek wycieńczenia i innych chorób. Zwłoki przekazano do zakładu medycyny sądowej. (z)

— **Najeżenie chłopca**. Samochód P Z 44637 najeżał wczoraj o godzinie 10 na Górnej Wildzie 8-letniego chłopca Zenona Budnika, zamieszkałego przy Górnej Wildzie. Chłopiec doznał złamania prawej nogi. (z)

— **Wypadek przy pracy**. Podczas krojenia mięsa obciąła sobie kciuk u lewej ręki p. Gramlewiczowa, zam przy ul. 3 Maja 7. (z)

— **Wypadek samochodowy**. W dniu 19 bm. o godz. 7,45 w chwili przejeżdżania samochodu P Z 40278 z Czarniejewa przez miejscowość Siedlec w pow. średzkim, z bocznej ulicy nadjechał na rowerze robotnik Józwiak Józef z Siedlec i przez nieostrożność wjechał w samochód, wskutek czego odniósł złamanie lewej nogi i poranienie głowy. Samochód został znacznie uszkodzony, ponieważ przy raptownym pociągnięciu obydwóch hamulców uderzył w przydrożne drzewo. Tak szofer, p. Stachowiak Bolesław z Czarniejewa, jak i pasażer, właściciel dóbr czarniejewskich Skórzewski Zygmunt, wyszli bez szwanku. Dochodzenia wykazały, że winę w wypadku ponosi rowerzysta. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania**. Do mieszkania A. Szafranka (Polna 14) włamali się złodzieje i skradli różną bieliznę i garderobę wartości 10 tys. zł. — Ze sklepu p. Alfonsa Matuszkiewicza (Wrocławska 13) usiłowała jakaś kobieta skraść obuwie łącznej wartości 325 zł. Została ona jednakże w czas jeszcze przytrzymała i oddana władzom policyjnym. Złodziejka jest niejaką Zofia Olejniczak (ul. Woźna 1). — Z mieszkania Ireny Piniękiej (Wspólna 47), skradli złodzieje większą ilość bielizny wartości 400 zł. — Na szkodę Mikołaja Dury (Rolna 64b) skradziono z piwnicy rower męski marki „Thomas” z numerem rejestracyjnym 3206 z ciemno-czerwoną ramą i wygiętą w dół kierownicą. Poszkodowany ocenia stratę na 150 zł. — Złodzieje włamali się do p. M. Szymańskiego (Wroniecka 13), zabierając mu garderobę męską wartości 400 zł. — Z mieszkania L. Knopowej (ul. Włociańska 6) wynieśli złodzieje walizkę, zawierającą bieliznę i garderobę damską wartości 500 zł. — Skradziono gramofon z mieszkania p. K. Koszyczarka (Rynek Śródecki 15). Dochodzenia ustaliły, że sprawcą kradzieży był robotnik K. Sawala, zamieszkały w barakach na Zawadach. (z)

— **Ujęcie oszustów**. W tych dniach ujęła policja niejakiego Edwarda Reformata, lat 27 liczącego, zam. ul. Kreta 7, oraz jego rówieśnika Telesfora Nikiela, (ul. Szmarzewskiego 6). Zbierali oni nielegalnie składki na rzecz „Polskiej Armji Błękitnej”. Stwierdzono, że w czasie od 8 bm. aż do chwili ujęcia zdolali oni zebrać od tutejszych kupców oraz różnych przedsiębiorstw około 600 zł. Reformata i Nikiela przekazała policja władzom sądowym. (z)

— **Czyje rzeczy?** Policja odebrała niejakiemu Józefowi Łukowskiemu (W. Garbary 42) kompletną uprząż nową, rewolwer bębnowy, skórzana czarna teka i 44 kawałków skóry na podszwy. Przedmioty te pochodzą prawdopodobnie z kradzieży. (z)

— **Świątokradztwo**. W dniu 20 bm. włamano się przez wytłoczenie szyby do kościoła katolickiego w Buczu (w pow. śmiegielskim). Nieznani złoczyńcy za pomocą dobranych kluczy otworzyli 2 skarbonki, z których zabrali około 10 złotych. Wdrożono śledztwo. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Śmierć dziecka w nurtach Drwęcy**. Synek robotnika Pużego z Nowogomiasta, bawiący się w towarzystwie swej siostry nad brzegiem Drwęcy, potknął się i wpadł z wysokości burty do rzeki. Pomoc siostry okazała się niestety bezskuteczna. Zwłok dziecka mimo usilnych poszukiwań nie zdołano odnaleźć. (x)

— **Porażony prądem elektrycznym**. Pewien uczeń stolarski w Nowem, lat 20, wychylił się po skończonej pracy z okna i dotknął się nieopatrznie oburącz drutów przewodu elektrycznego. Wskutek porażenia momentalnie nastąpiła śmierć. (x)

— **Nieszczęśliwy wypadek**. W dniu 19 bm. w Mirkowie w czasie karmienia konia został kopnięty Kozłowski Stanisław, lat 17, zam. w Mirkowie u rodziców, tak nieszczęśliwie, że padł trupem na miejscu. (z)

Z WIELKOPOLSKI

— **Dopiewo**. (Utworzenie Ochotniczej Straży Pożarnej.) W porozumieniu z wójtem obwodu Dopiewo utworzono przy współpracy rady gminnej Ochotniczą Straż Pożarną w wsi Dopiewo. Do zarządu wybrano pp.: prezes — Guderski, wiceprezes — Kaczmarek, naczelnik — Respondek, zast. naczel. — Rybicki, sekretarz — Wawrzyniak, zast. sekret. — Kaczmarek, skarbnik — Łopaczewski, gospodarzami Kortus i Sokolowski. Straż liczy czynnych członków 45 i 56 wspierających. Rada gminna stając straży do pomocy, na prośbę zarządu straży uchwaliła zakupić dalsze dwa węże długości 30 metrów.

— **Środa**. (Nowe wydawnictwo.) W miejsce zlikwidowanego „Głosu Średzkiego” ukazuje się „Nowa Gazeta”.

— (Pożar.) W Murzynowie Leśnem w pow. średzkim spaliła się w zagrodzie gosp. Czajki stodoła ze zniwem, sianem i narzędziami. Strata wynosi 13 tys. zł. Pokrywa ją ubezpieczenie.

— (Zgon zasłużonego obywatela.) W sobotę 15 bm. zmarł nagle, zastępując na zjeździe Bractw Kurkowych burmistrza, śp. Roman Augustyniak, dyrektor Średzkiej Kolei Pow., w 59 roku życia. Zmarły od początku Niepodległości piastował wiele urzędów w mieście, posiadając zmysł organizacyjny. Został również odznaczony srebrnym Krzyżem zasługi. — Miasto straciło w nim jednego z gorliwych współpracowników i doradców. W środę 19 bm. odbył się jego pogrzeb, na który zebrał się przedstawiciel władz, kolei powiatowych i delegacja Zw. Kolei Samorząd. z Warszawy.

— (Z Bractwa Kurkowego.) Zjazd Bractw Kurkowych odbywał się w Środzie w dniach 15—17 bm. Przybyli bractwa z Poznania, Zaniemyśla, Jarocina, Gniezna i inne. Odbyła się uroczysta msza św. w Kolegji, poczem defilada na rynku. Po południu otwarto zjazd i strzelanie. Godność króla okr. uzyskał p. Gadomski z Poznania. (sk)

— **Kościan**. (Wycieczka.) Tutejsze Tow. Ogródków Działkowych urządziło wycieczkę do Poznania celem zwiedzenia tamtejszych ogródków działkowych, ogródków miejskich i różnych innych urządzeń.

— (Z życia „Sokoła”.) W tych dniach powołano w Choryni (pow. kościański) nowe gniazdo „Sokoła” do życia. Okolicznościowy referat wygłosił sekr. okręg. p. Kaliszewski. Na członków zapisało się 30 druhów. — W dniu 9 bm. urządziło Tow. Gimn. „Sokol” w Piechaninie zabawę latową z różnymi występami gimnastycznymi, które licznie zgromadzona publiczność gorąco oklaskiwała. Gniazdo sokoła w Piechaninie rozwija się nadzwyczaj dobrze.

— (Rozpowszechnianie falsyfikatów.) W dniu 13 bm. na jarmarku w Kościanie aresztowano niejakiego Arndta z Łodzi który rozpowszechniał fałszywe 1-złotówki. U aresztanta znaleziono jeszcze 40 sztuk falsyfikatów.

— (Dożynki.) Młode, bo dopiero kilka miesięcy istniejące Stowarzyszenie Młodych Polek i Młod. Polskiej w Władzicy urządziły w dniu 15 bm. pod kierownictwem gorliwego ich patrona, p. nauczyciela Kasztelana t. zw. „Dożynki”.

— (Walne zebranie.) Na rocznym walnym zebraniu Tow. Ogródków Działkowych w skład nowego zarządu weszli pp.: Tadeuszek — prezes, Mazur, zast. prezesa, Toporek — sekretarz, Tyliński — skarbnik, Filarowa, Bryczak i Adam Zborowski — lawnikami.

— (Poświęcenie sztandaru.) W dniu 15 bm. odbyło się uroczyste poświęcenie sztandaru Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej męskiej i żeńskiej w Kokorzynie (pow. kościański). Poświęcenia dokonał w kościele farnym w Kościanie ks. mans. Szudziński. Po nabożeństwie odbyła się uroczysta akademja. (mk)

— **Września**. (Święto 68 p. p.) W dniu 15 bm. obchodził 68 p. p. we Wrześni swe święto pułkowe, co zapoczątkowano capstrzykiem, pobudką i modlitwą przed pomnikiem za poległych. W dzień sam święta odprawił kapłan ks. Staszak na dziedzińcu mszę św. i wygłosił kazanie, poczem odbyła się defilada i obiad żołnierski. Wieczorem urządził korpus oficerski w lokalach kasyna raut z tańcami, a dla podoficerów i żołnierzy w salach Domu Żołnierza zabawy taneczne.

— (Kurs gospodarstwa domowego.) — Staraniem zarządu i patronatu S. M. P. odbywa się we Wrześni kurs gospodarstwa domowego pod kierownictwem instruktorki. Kursistki korzystają w tym celu z kuchni szkoły wydziałowej żeńskiej.

— (Nowy adwokat.) We Wrześni osiedlił się czwarty adwokat i to b. sędzia sądu okręg. z Torunia p. Zenon Szust.

— (Nowa linja autobusowa.) Od 1. 8. kursuje nowy autobus na linii Września — Kalisz, jeżdżąc z Wrześni przez Strzałków, Słupcę, Konin, Golinę do Kalisza. (y)

— **Margonin**. („Cud nad Wisłą”) Tegoroczna uroczystość obchodu rocznicy „Cudu nad Wisłą” nie odbyła się w myśli zapowiedzianego programu, towarzystwa Powstańców i Wojaków, a to z powodu nie udzielenia zezwolenia na obchód przez tut. Urząd Bezp. i Porządku Publ. Wobec tego postanowiono uroczystość tę połączyć z uroczystością kościelną Wniebowzięcia N. M. P. O godzinie 10,30 odbyła się msza św., podczas której wygłosił kazanie ks. prob. Napiętek. Na zakończenie odśpiewano „Te Deum” oraz „Boże coś Polskę”. Po nabożeństwie u-

formował się przed kościołem pochód, który z pieśnią „Kto się w opiekę” ruszył na cmentarz. Nad grobem poległego powstańca śp. Jankowskiego, wygłosił ks. prob. Napiętek przemówienie, poświęcone poległym za Wiarę i Ojczyznę. Na zakończenie wznosił trzykrotny okrzyk na cześć poległych bohaterów oraz na cześć Najjaśniejszej Rzplitej Polskiej. — Po uczczeniu pamięci zmarłych przez 1-minutowe milczenie i odprawieniu ceremonjał żałobnego, wrócono przed kościół, gdzie pochód się rozwiązał. (jm)

Wścigi konne

Towarzystwo Wścigów Konnych Ziemi Zachodnich podaje poniżej wyniki mianowań koni do gonitw na niedzielę 23 sierpnia.

Rozegranych zostanie siedm gonitw, trzy płaskie, z tych jedna dla 3 letnich i starszych ogierów I kl., jedna dla 2 letnich i gonitwa włościańska dla koni stanowiących własność włościan, jeźdźcy włościanie, zgłoszenia koni do gonitwy włościańskiej na torze, pozatem dwie z plotami i dwie z przeszkodami, z tych jedna wojskowa o nagrodę zł 2500.

Koni zjechało na tor dużo, więcej jak w sezonie wiosennym i jest więcej dobrych zawodowych jeźdźców, zatem gonitwy zapowiadają się ciekawie. — Początek gonitw o godz. 15,30 — bez względu na pogodę. Dojazd autobusami od Mostu Teatralnego i pociągami kolejowym o godz. 15,15. Wcześniejsza sprzedaż biletów Firma Zygariowski, ul. Gwarna. Bufet na miejscu, orkiestra wojskowa.

„Roxy”

jeszcze się ukaże w Poznaniu

Dyrekcji Teatru Polskiego udało się pozyskać jeszcze na trzy występy utalentowaną i pełną uroku artystkę sceny krakowskiej p. Jadwigę Zaklicką, która ukaże się w swej świetnej kreacji „Roxy” w sobotę 29, niedzielę i w poniedziałek. Będzie to zarazem zakończenie bieżącego sezonu.

Z życia Towarzystw

Z Kola Śpiewu im. Paderewskiego w Żabikowie. W święto M. B. 15. b. m. obchodziło Kolo Śpiewu im. Paderewskiego w Żabikowie piękną uroczystość 10-lecia istnienia, połączoną z poświęceniem sztandaru. Sztandar wykonała druchna Kola, Wielicka Joanna. Zgodnie z programem, o godz. 9,30 zaczęto formować pochód na uroczyste nabożeństwo; do pochodu stanęło 17 sztandarów i tyleż towarzystw. O godz. 10 rozpoczęła się uroczysta msza św. polowa, którą odprawił ks. proboszcz Joachimowski. Podczas nabożeństwa śpiewał chór „Halka” z Poznania pod batutą p. Woźnego. Po mszy św. dokonał aktu poświęcenia sztandaru ks. proboszcz Joachimowski i wygłosił piękne kazanie, które trafiło do serc śpiewaków i pozostanie w pamięci niezatarte. Potem przedfilowały wszystkie sztandary i towarzystwa przed nowo poświęconym sztandarem do ogrodu drh. Szukały na uroczystą akademję. O godz. 11,45 wystąpił chór im. Paderewskiego z Żabikowa z pieśnią powitalną i prezes Zielenacki zagaił uroczyste zebranie i powitał delegację i towarzystwa oraz licznie zebraną publiczność. Nie zapomniano o drugiej uroczystości, która na ten dzień przypada, to jest o „cudzie nad Wisłą”. Prezes Zielenacki wspominał o tem wielkim wydarzeniu. Uczczono bohaterów przez powstanie z miejsc z minutowym milczeniem. Następnie powołano do stołu przyzjadalnego p. Bocznia jako przewodniczącego, drh. Burka jako sekretarza, drh. Łożę St. i drh. Romanowskiego jako lawników. Sprawozdanie z 10-letniej działalności Kola wygłosił drh. sekretarz Burek; przyjęto je burzą oklasków. Zyczenia składały wszystkie zebrane towarzystwa i delegacje, przyczem wręczono 11 gwoździ pamiątkowych, w tem jeden złoty od p. Pendowskiego. O godz. 14 rozpoczęto zabawę ogrodową, do której przystąpiła orkiestra kolejarzy z Poznania. Następnie o godz. 16,30 kilkoma pieśniami na chóry ogólne pod batutą drh. Barwickiego Mieczysława rozpoczęto popis o nagrody. Do popisu stanęło 9 kół. Na czolo wszystkich kół wybił się chór „Lutnia” Poznań-Dębiec. Nagrody z okręgu II. otrzymały następujące kola: „Dembński”. Swarzędz. dyr. p. Weychan. nagroda pierwsza. „Moniuszko”. Wiry. dyr. p. Stachowski, nagroda II. „Polskie Kolo Śpiewackie” Żabikowo-Stare. dyr. p. Barwicki, nagroda III. Po popisach śpiewaczych bawiono się ochocho do późnego wieczora.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Klub Sportowy „Sparta”**. W sobotę, dnia 22 bm. o godz. 20,30 odbędzie się zebranie plenarne w lokalu klubowym p. Tomikowskiego przy ul. Szmarzewskiego nr. 18. — W niedzielę, dnia 23 bm. o godzinie 9 zbiórka wszystkich członków klubu na mszę św. w kościele farnym z okazji 10-lecia P. Z. O. P. N.

— **Sekcja piekarska Zjednoczenia Pracowników Rzemieślniczych**. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w niedzielę, dn.

23 bm. o godz. 14 w lokalu p. Roehra przy ulicy Franciszka Ratajczaka (Dom Rzemieślnicy).

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny** urządzi w niedzielę 23 bm. po południu wycieczkę do ogrodu p. Kempfa w Starolece.

— **Kl. Sp. „Grom”, Poznań**. Zbiórka w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 8,30 na Nowym Rynku (cok Łazienek) z okazji 10-lecia P. Z. O. P. N.

— **K. S. „Grom” w Poznaniu** wzywa członków czynnych i nieczynnych do jak najliczniejszego wzięcia udziału w 10-letniemu P. Z. O. P. N. Zbiórka o godzinie 8,30 na Nowym Rynku.

— **Kolo Absolwentek VI szkoły wydz.** W niedzielę, dnia 23 bm. odbędzie się zwiedzanie Muzeum Wielkopolskiego. — Zbiórka o godz. 10 przed Muzeum.

— **P. K. S. „Gluchoniemych”**. Zbiórka w celu wzięcia udziału w 10-letniemu P. Z. O. P. N. odbędzie się w niedzielę 23 bm. o godz. 8,30 przy Starym Rynku, nar. ul. Wodnej.

— **Kola Absolwentek i Absolwentów Szkół Wydziałowych w Poznaniu** urządzają w niedzielę 23 bm. wycieczkę autobusem do Inowrocławia. W drodze zwiedzenie Gniezna. Zbiórka o godz. 6,30 przed Ratuszem.

— **Związek Malarzy**. Zebranie plenarne odbędzie się 23 bm. o godz. 11 u p. Świtalskiego („Pawilon”) przy ul. Podgórznej 13.

— **Kl. Sp. „Strzał” — Św. Łazarz**. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 30 bm. o godzinie 15 u p. Jarockiej, ulica Masztalarska 8.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Roman Tiutkiewicz, robotnik, 23 l. Adam Napierała 5 min. Włodzimiera Teresa Pietrzak 18 dni. Czesław Mosiężny 2 l. 3 m. Karol Wehlmann, rolnik, 41 l. Berta Sołtysiakowa z d. Polley, 47 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Edmund Chrzanowski (Grottgera 14) 100 zł; — Giełdon z podziękowaniem za otrzymaną łaskę 10 zł; — Kozłowska 2 zł; — Tadeusz Karolczak z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 203 zł.

KAZIMIERZ KRUKOWSKI

dziś w Poznaniu

KAZIMIERZ KRUKOWSKI, najpopularniejszy polski piosenkarz, gwiazdor teatru „Morskie Oko” w Warszawie, ulubieniec stolicy, znany z filmów „Tajemnica Starego Rodu”, „Niebezpieczny Romans” i „Jan-ko Muzykant” — popularny „Lopek” przybywa niebawem do Poznania i wystąpi jedyny raz w naszym mieście

dziś w sobotę, dnia 22 sierpnia r.b., o godz. 11 wieczorem w teatrze „Słońce”.

KAZIMIERZ KRUKOWSKI należy do tych nielicznych artystów którzy w naszym mieście reklamy nie potrzebują. Wystarczy nazwisko tego znakomitego humorysty i niezrównanego piosenkarza przeczytać na afiszu, a zgóry można być pewnym, że na jego wieczorne sala wypełniona będzie po brzegi. Jest to bowiem może jedyny w Polsce artysta, który nie potrzebuje się obawiać kryzysu. W Krakowie występował niedawno KRUKOWSKI

dwukrotnie przy wyprzedanej widowni a publiczność szalała jak publiczność kocha swego „Lopka”. Na sobotnim wieczorze w „Słońcu” KRUKOWSKI wykona szereg nowych przebojów, które niewątpliwie do łez rozśmieszają naszą publiczność. W Wieczorze przyjmą ponadto znakomici artyści stołecznych teatrów rewijowych a to: głośna „vedetta” „Morskiego Oka” popularna piosenkarka ulubienica stolicy IRENA CARNERO, która wykona szereg popisowych piosenek swego bogatego repertuaru oraz świetny, nastrojowy piosenkarz ADAM RAPACKI, który przedstawi się naszej publiczności w swym najlepszym repertuarze. Część choreograficzną wykona wysoce utalentowana tancerka W. WŁODARCZYKÓWNA. Zarówno nazwiska znakomitych artystów, jak też i wyborowy program są najlepszą rekoniacją, że sobotni Wieczór w „Słońcu” będzie prawdziwą ucztą humoru, piosenki i tańca. Bilety po cenach najniższych od 2—6 zł są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, te. 56-38. zw 10583-a

Teatr Polski

DZIŚ — „Skandal u Ropferów”.

Niedziela, 23. 8. „Skandal u Ropferów”.

Poniedziałek, 24. 8. „Skandal u Ropferów”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio nabyte można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.

Niedziela, 23. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.

Poniedziałek, 24. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

STARE SZTYCHY ANGIELSKIE W POZNANIU

Bywalcom Muzeum Wielkopolskiego dobrze znana jest owa podłużna suterenna sala, do której wiodą wąskie schodki nawprost głównego muzealnego wejścia. Jest to sala wystaw graficznych. Był ich cały szereg: Dürrer, dawna grafika, potem miasta zachodniej Polski w grafice, współczesna grafika polska (zakupy na Pewuce), powstanie listopadowe w grafice.

Oczywiście same zbiory są zbyt skąpe, aby mogły starczyć na urządzenie wystaw, to też z pomocą muszą przychodzić zbiory prywatne, których na szczęście nie brak w Poznaniu. — Ten żywy jak na nasze warunki ruch wystawowy w swej skromnej salce musiał siłą rzeczy doprowadzić do zbliżenia wszystkich poznańskich miłośników grafiki. Widomym rezultatem tych szlachetnych starań Muzeum Wielkopolskiego jest „Towarzystwo Miłośników Grafiki”, założone na wiosnę bieżącego roku.

Młode Towarzystwo, mimo krótkiego żywota, ma już w swym dorobku dwie wystawy „Norblin — Płoński — Kielisiński” i „Angielskie sztychy 18 wieku” — oraz pozostające w bezpośrednim z niemi związku dwa wydawnictwa.*) Druga z wymienionych wystaw, poświęcona sztychom angielskim, została otwarta z końcem czerwca rb. przy pomocy tutejszego Towarzystwa Polsko-Angielskiego, i będzie otwarta do końca września.

I znowu skromna suterenna sala Muzeum Wielkopolskiego zmienia się w szkołę wytworności, elegancji i dobrego smaku, wprowadza odrazu zwiedzającego w świat angielskiej kultury. Niemała w tem rola przypada stylowym angielskim meblom, rozstawionym wzdłuż dwu ścian, podczas gdy umieszczone w wiatrakach drukowane wzory pouczają o rozwoju angielskiego meblarstwa w XVIII wieku. Są tu autentyczne Chippendale: fotele z ukośnem i wygiętym nogami, oraz z owym charakterystycznym ornamentem plecionkowym, wyróżnionym w drzewie tylnego oparcia, jakby dalekie echo miniaturowej ornamentacji starych kodeksów iryjskich (zbiory prof. Jurasza i dr. Alkiewicza). Są lżejsze w formach Sheratony i Hepplewhite'y; jest oryginalne biureczko damskie, dostosowane do kobiecych robót ręcznych (p. Massey'owej) i wielki stojący zegar angielski „grand father clock” (p. Wicherkiewiczowej).

W prawdziwy świat sztuki angielskiej wprowadzają widza liczne medalliony i mezzotinty, poumieszczane w gablotach, wiatrakach i porozwieszane na ścianach. Trzeba sobie zdać sprawę, że sztuka angielska, która w XVI i w pierwszej połowie XVII wieku terminowała u obcych (Holbein, Van Dyck), dochodzi w XVIII, od czasów Hogartha, do największego rozkwitu, kulminując w drugiej jego połowie w obrazach Reynoldsa, Gainsborougha, Romneya i Raeburna. W dziełach tych synów surowych pastorałów, drobnych mieszczan i chłopów widzimy w największym rozkwicie ową dworską kulturę Zachodu, której podstawę stanowiło życie feudalne w gotyckiej Francji i Anglii, której ośrodkiem w XV wieku był dwór książąt burgundzkich, w pierwszej połowie XVI wieku dwór królów francuskich, a która z końcem tegoż wieku w hiszpańskiej szacie raz jeszcze zdobyła świat, wyciskając swe piętno na życiu dworów i szlachty europejskiej. Jak słusznie już zauważono, stojmy wciąż jeszcze pod tak silnym wpływem włoskiej kultury odrodzenia, że zapominamy o tem, iż w XV i XVI wieku istniała obok niej, ta właśnie arystokratyczna kultura, starsza i subtelniejsza od kultury florenckich bankierów i weneckich przedsiębiorców okrętowych. Ludzie starej arystokratycznej kultury Zachodu, ustawicznie portretowani przez mistrzów francuskich, hiszpańskich i angielskich, opanowali swym osobistym stylem sztukę zachodnio-europejską.

W sztuce angielskiej XVIII wieku, pod wybitnym wpływem Van Dycka, dochodzi ten arystokratyzm do naj-

wyższego wysubtelnienia i doskonałości. Dał temu wyraz Gainsborough, gdy na łóżu śmierci zęgnął się z Reynoldssem temi słowami: „Idziemy wszyscy do nieba; będzie tam i Van Dyck z nami”. A że subtelność owej sztuki angielskiej polegała w lwiej części na barwnym kolorystyce, więc nie dziwne, że doszedł wówczas w Anglii do największego rozkwitu kolorowy sztych, uprawiany jako kolorowy medallion punktowany lub kolorowa mezzotinta, rzadziej jako kolorowa akwatinta lub medallion sposobem kredkowym.

O wszystkich tych rodzajach grafiki poucza nas znakomicie wystawa w Muzeum Wielkopolskiem, dając równocześnie wrażliwemu widzowi wgląd w istotę ówczesnej sztuki angielskiej, chociaż grafika ta nie odzwierca największych arcydzieł angielskich. Mamy tylko dwóch Van Dycków (ze zbiorów ród. Drobnika i dr. St. Sławskiego) i trzech Reynoldsów (ze zbiorów adw. Dembińskiego i Tow. Przyjaciół Nauk). Ale są za to przepyszne kolorowe medalliony punktowane Bartolozziego, wykonane według obrazów Angeliki Kauffmann, która mimo szwajcarskiego pochodzenia należy do sztuki angielskiej (ze zbiorów adwokata Jana Sławskiego); w tejsze technice wykonane przez Barneya reprodukcje z akwarelowych obrazów Wheatley'a o wiejskim sztafetu, (ze zbiorów St. Taczanowskiego); są mezzotintowe reprodukcje historycznych obrazów zanglizowanego amerykańskiego Westa, dwa Rowlandsony, serja pięciu akwatintowych obrazów bitwy morskiej Rob. Doda, jakby zapowiedź przyszłych dzieł Turnera (ze zbiorów St. Krysiewicza), oraz serja medallionów z reprodukcjami krajobrazów G. Poussina i Claude Lorraina.

Ale kóżby potrafił w jednym feljtonie wymienić wszystko uwagi godne. Nie mogę jednak nie wspomnieć o rzeczach polskich lub polski dotyczących, o albumie Orłowskiego wydanym w Anglii p. t. „Russian cries” (własność St. Zawadzkiego), portretach polskiej arystokracji, oraz o całej serji portretów i scen z życia Kościuszki. Znaczna ich część pochodzi z nigdy nie zawodzących zbiorów p. St. Latanowicza.

Byłaby doprawdy wielka szkoda, gdyby we wrześniu wystawy tej nie zwiędziały poznańskie szkoły średnie. Zwiedzanie takich wystaw przez szkoły winno się stać stałym zwyczajem, zwłaszcza, że tutejsze Towarzystwo Miłośników Grafiki projektuje również na przyszłość szereg ciekawych i pouczających wystaw, żeby wymienić tylko wystawę rysunków wielkopolskiego artysty Władysława Moty'ego i zbiorową wystawę dzieł Orłowskiego. Czyżby nasze szkoły miały uczyć się sztuki tylko na objazdowe wystawy Styków i innych salonowo-egzotycznych malarzy?!

Poznań.

Feliks Pohorecki.

Kopuła Bazyliki św. Piotra w Rzymie. Od trzech lat prowadzone już są prace, mające na celu umocnienie kopuły Bazyliki św. Piotra. Komitet rzeczoznawców po zbadaniu kopuły orzekł, że nie grozi jej niebezpieczeństwo zawałenia, jak twierdziły rozchodzące się szeroko pogłoski, ale potrzebne są jej jednak umocnienia cementowe i zastąpienie zmurszałych części z trawertynu. Prace te potrwać jeszcze kilka lat. (oz)

Pisma nadesłane

„Zakopane i Tatry”. Nr. 1. Treść: „Przed wymarszem na hale” — „Zakopane jako uzdrowisko” — M. Zaruski: „O istocie alpinizmu” — T. Malicki: „Władysławowi Orkanowi podzwonne” — Sport w Zakopanem — IV Zjazd ogólnopolski przeciwgruźliczy w Zakopanem.

„Polacy zagranicą” Nr. 7. Treść: K. Z.: „Współpraca gospodarcza z Macierzą” — E. Chobot: „Spis ludności w Czechosłowacji 1 grudnia 1931 r.” — C. Łukaszewicz: „Wychodźstwo a propaganda polska w Ameryce” — Arm. Or.: „Z życia Polonji Łotewskiej” — Z życia Polaków zagranicą — Kronika Rady Organizacyjnej.

„Świat” Nr. 33. Treść: J. Dąbrowski: „Europejczyk ze Wschodu” — S. Kiedrzyński: „S. O. S.” — W. Grubiński: „Rozmowa z pipermem” — G. Gunnarson: „Z kościoła nie znaleziono śladu” — „Od Wybrzeża Granitowego do Wybrzeża Miłości” — „Co czytać” — Kino — Rozrywki umysłowe — Humor — Powieść i nowela.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Pomnik Laplace'a. W Beaumont, rodzinem mieście wielkiego fizyka i matematyka, w stuletnią rocznicę jego śmierci stanie jego pomnik. Umieszczony będzie na placu, w pobliżu domu, w którym Laplace przyszedł na świat, a w domu tym urządzone będzie muzeum jego imienia.

Oznaczenie uczonych i artystów francuskich. Orderem Legji honorowej został udekorowany cały szereg uczonych i artystów francuskich. M. in. Wielki Krzyż otrzymał znakomity uczyony M. d'Arsonval, komandorję — matematyk M. Goursat. Z literatów komandorję otrzymał Paul Valery, a wielki krzyż oficerski — Paul Bourget. Komandorję otrzymał również artysta malarz E. Friant.

TEATR

W Warszawie o teatrach wileńskich. Sprawa zamknięcia teatru wileńskiego „Lutnia” była przedmiotem burzliwych obrad zarządu ZASP-u w Warszawie. Na posiedzenie przybył specjalnie z Wilna dyr. Szpakiewicz, który też referował, jakie echa wywołała wiadomość o tem zamknięciu w społeczeństwie wileńskim. Po kilkugodzinnej ożywionej dyskusji ZASP uległ jednak głosowi opinii publicznej, której oddźwięk znalazł się w korespondencji wileńskiej również na naszych łamach, i postanowił prowadzić zarówno teatr „Lutnię”, jak i teatr na Pohulance pod wspólnem kierownictwem dyr. Szpakiewicza. (tw)

Jak sobie radzi teatr katowicki. Z Katowic piszą nam: Dyrekcja naszych teatrów, wobec nieustępliwego stanowiska ZASP-u, który nie liczy się z ciężką sytuacją finansową teatru i miasta, postanowiła angażować artystów na zblizający się sezon poza ZASP-em. Po przeniknięciu tej wiadomości do ogółu artystów, jeszcze przed ogłoszeniem konkursu, wpłynęło 120 ofert od artystów zgadzających się pracować w teatrze bez względu na zakaz ZASP-u. (tk)

MUZYKA

Dyrektorem Towarzystwa i Szkoły Muzycznej w Lublinie na nadchodzący rok szkolny będzie p. E. Dzieluński z Wilna.

„Messias” jako opera. Z Londynu donoszą, że muzyk angielski T. C. Fairbairn zamierza wystawić słynne oratorium Haendla „Messias” jako operę, na scenie.

VARIA

Wystawa fotograficzna. Z Zakopanego piszą nam: Odbędzie się tu, zorganizowana przez klub amatorów - fotografów, wystawa fotografiki, uwzględniająca w pierwszym rzędzie krajobraz tatrzański. (kr)

SZKOLNICTWO

Związki szkół niedzielnych. W Budapeszcie odbywa się kongres związków szkół niedzielnych, na który przybyli przedstawiciele 20 państw. Delegatów powitał minister oświaty dr. Klebelsberg. (sz)

Podręcznik polityki handlowej. Dotychczas mogła młodzież akademicka korzystać tylko ze szkiców, traktujących o polityce handlowej. Nakładem Książnicy-Atlas wyszła obecnie praca dr. H. Korowicza p. t. „Polityka handlowa”, w której znalazł opracowanie całokształt przedmiotu. Rozdziałów jest jedenaście. W sześciu znajdujemy zarys polityki handlowej wewnętrznej, w pięciu — zewnętrznej. Mamy tutaj krótką historję handlu pod kątem jego rozwoju i znaczenia, dalej opis przedsiębiorstw handlowych, giełd i targów. W części, traktującej o samej polityce handlowej zajmuje się autor oczywiście w sposób wyczerpujący kwestję: protekcjonizm, czy wolny handel? Wiadomo, jak potrzebnym jest teraz nawet zwyktemu czytelnikowi pism zaznajomienie się z kwestją bilansu handlowego i płatniczego, oraz z przenoszeniem wartości w obrocie międzynarodowym, którego zachorzenie jest właśnie treścią, tj. kryzysu światowego. Znajdzie to w pracy dr. Korowicza, który sprawom tym poświęca ciekawe a wyczerpujące informacje. (lz)

OCHRONA ZABYTKÓW

Listy Jana III. W archiwum miasta Massa w Toskanji przechowywane są listy króla Jana Sobieskiego do kardynała sekretarza stanu Alderano Cibo-Malaspina. Ten dostojnik Kościoła, urodzony w r. 1612 w Genui, zmarły w r. 1700 w Rzymie, uczestnik pięciu konklawe — był wielkim przyjacielem polskiego króla. Treścią wspomnianych listów Sobieskiego są przedewszystkiem opisy bitew, które pogromca Turków staczał na czele wojsk polskich, opisy nieprzespanych nocy, trosk, zmartwień i niewygód, związanych z wyprawą wiedeńską. Opowiada król-rycerz o gorliwych modlitwach, zanoszonych o opiekę Boską do nieba, wreszcie o walce i zwycięstwie nad muzułmanami. W liście donoszącym o zwycięstwie pod Wiedniem, Sobieski przypisuje jego zasługę nie sobie, ale pomocy Niebios. W innych listach król wspomina o różnych biskupach, opatach i kanonikach; m. in. wspomina też o Stanisławie Koscie, wyrażając gorące pragnienie, aby świętobliwy ten młodzieniec został kanonizowany. (oz)

GÓRY I LUDZIE

WIECZÓR WITKIEWICZOWSKI.

Zakopane, 20 sierpnia.

W ciągu „Tygodnia Tatrzańskiego” odbył się tu w sali Bazaru Polskiego wieczór, poświęcony pamięci Stanisława Witkiewicza. Pierwszym prelegentem był znakomity znawca góralszczyzny i jeden z najstarszych taterników, prof. Jan Gwalbert Pawlikowski. Mówił on na temat: „Witkiewicz i budownictwo podhalańskie”.

Tatry — mówił — „odkryto” później niż Amerykę; odkrywanie to rozpoczęł ks. Staszic a na dobre poznano je dopiero w latach siedemdziesiątych. Z początku zachwycono się powszechnie pięknem krajobrazu, później osobistymi przymiotami ludu, jego sztuką, gwarą, piosenkami, plastyką a w ostatnich dopiero latach przyszła kolej na dokładne odkrycie muzyki podhalańskiej.

Początkiem zainteresowania sprzętami i zdobnictwem góralskim było wprowadzenie tych elementów zdobniczych do domu mieszkalnego przez braci Dembowskich, wielkich entuzjastów tej sztuki ludowej. Gdy jednak zjawili się w Zakopanem sławny Matlakowski, zdobnictwo ludowe rozpoczęło być coraz więcej znane dzięki monumentalnemu dziełu tego niestrudzonego badacza. Wkrótce Matlakowski wydał drugie dzieło, o budownictwie; z tą chwilą postanowił Witkiewicz zastosować charakterystyczne cechy chaty góralskiej do budownictwa.

Pobudką do tak żywej działalności Witkiewicza na tem polu był głównie gniew na panoszące się „z końca świata przybłędy” budowlane w ówczesnym Zakopanem. Stawiał każdy domy, gdzie i jakie chciał. Ponadto Witkiewicz wierzył, że w ludzie spoczywają głębokie pokłady polskości, zatarte u inteligencji wpływami kosmopolitycznymi; chciał więc wskrzesić tę polskości przy pomocy „odbudowy” góralskiej architektury i przystosowania jej do wyższych potrzeb kulturalnych. Znakomity ten człowiek sądził jeszcze, że to jest prawdziwa, dawna, polska architektura. W zamiarach swych widział pewną ideę demokratyczną: chłop i inteligent mieszkają w domu o jednakowych cechach budowlanych.

Dom góralski ma cały szereg charakterystycznych cech; w budowanych i projektowanych przez siebie willach (Koliba, Pod Jedłami, Zofjówka) zastosował Witkiewicz wszystkie, tak piękne szczegóły, jak stromy „dwuspadowy” dach, kolkowane „dzwierze” kalenice, pazdry itp. Ponadto wzbogacił architekturę szeregiem szczęśliwych pomysłów, wyrosłych ściśle z ducha góralszczyzny; w większych willach powstało podmurowanie kamienne, weraudy oszkłone itp. Obecnie dzieło Witkiewicza idzie dalej a nowo mający się budować ratusz w Zakopanem powinien być również utrzymany w „ściślym” stylu podhalańskim, gdyż na Zakopane — stolicę zwrócone są oczy całego Podhala góralskiego.

Odczyt znakomitego prelegenta przyjęli licznie zebrani słuchacze z najwyższym uznaniem.

Zkolei pułkownik Tadeusz Kornikowicz omówił w krótkich słowach wspaniałą twórczość Witkiewicza w zakresie sztuki kościelnej. W najbliższym czasie ukaże się o tem w księgarniach dzieło pióra prof. Gosienieckiego z Poznania. Powszechnie przypisuje się błędnie Witkiewiczowi mnóstwo dzieł, które nigdy z pod jego ręki nie wyszły i odwrótnie. Np. w parafjalnym kościele w Zakopanem nie wszystko jest dziełem Witkiewicza; przedewszystkiem jednak jest on autorem cudownej kaplicy im. Gnatowskiego, która stała się według słów poświęcającego ją ks. Kaszlewskiego w 1900 roku „skarbczykiem sztuki narodowej”.

Uzupełnieniem niejako tych niezwykle ciekawych odczytów było zwiedzenie parafjalnego kościoła pod kierownictwem pułk. T. Kornikowicza, który licznie zebrany udzielił mnóstwo cennych informacji z zakresu prac Witkiewicza.

J. Młodziejowski.

Książki nadesłane

Jan Sajdak: „Studja patrystyczne w Polsce”. Referat wygłoszony dnia 17 maja 1930 roku na Uroczystości Akademii w Auli Uniwersytetu Jagiellońskiego Poznań 1931. Drukarnia Uniw. Poznańskiego.

Bolesław Olszewicz: „Poland and the Discovery of America”. Translated by M. Z. Arend. Poznań 1931. Rolnicza Drukarnia i Księgarnia Nakładowa.

*) Alfred Brosig: „M. Płoński — D. H. Nether. Dzieła rytownicze”. Poznań 1931. Rolnicza Drukarnia i Księgarnia Nakładowa. Wydawn. Tow. Mił. Grafiki: Nr. 1. Alfred Brosig: „Angielskie sztychy 18-go wieku”. Katalog wystawy, drukowany nakładem Tow. Polsko - Angielskiego w Poznaniu. Poznań 1931, str. 75 Rolnicza Drukarnia i Księgarnia Nakładowa. Wydawn. Tow. Mił. Grafiki: Nr. 2.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Prowokacyjna naganka na O. W. P.

Prasa „sanacyjna” znów się rozpisuje o rzekomej awanturze, wszczętej przez członków O. W. P. w Tczewie, a której ofiarą miał paść niejaki Makowski. W istocie sprawa przedstawiała się inaczej. Pisz o tem „Gazeta Bydgoska”:

„Dwa tygodnie temu urządzili Powstańcy i Wojacy w Tczewie swoją uroczystość. Na uroczystość tę zjawili się niejaki Makowski, który zapisywał nazwiska obecnych kolejarzy, aby zażądać ich przed władzami. Z tego powodu Makowskiego ponoszą mocno poturbowano. Z tego zajścia prasa „sanacyjna”, głównie „Dzień Pomorski”, zrobiła wielką sprawę i ogłosiła, iż awanturę wywołał „obwiespolacy” na swoim zebraniu. Tymczasem całe zajście miało miejsce na zabawie Powstańców i Wojaków. Poza tem należy zaznaczyć, iż poturbowany Makowski za czasów niemieckich denuncjował wobec władz pruskich zasłużonych działaczy polskich.”

Przytoczywszy jeszcze inne przykłady prowokacyjnej i kłamliwej kampanji przeciwko O. W. P., „Gazeta Bydgoska” wskazuje gdzie jest źródło i jakie są powody całej tej roboty:

„Społeczeństwo polskie coraz większym zaufaniem darzy Stronnictwo Narodowe i Obóz Wielkiej Polski. Ze wszystkich stron kraju domagają się przyjazdu działaczy narodowych i zakładania kół Stronnictwa Narodowego lub placówek Młodych O. W. P. Pod sztandary obozu narodowego stają tysiące nowych członków. Ten proces zwłaszcza obserwujemy na ziemiach zachodnich, gdzie ludność jest wyrębiona politycznie i bardziej uświadomiona obywatelsko. Na ziemiach tych popularność obozu narodowego wzrasta we wszystkich warstwach narodu, ale już wprost żywiołowo objawia się ona wśród młodszego pokolenia, które

wchodzi w życie i domaga się przekształcenia gruntownego stosunków obecnych w Polsce.

„Ten nastrój młodego pokolenia tłumaczy nam olbrzymi rozrost organizacji Młodych O. W. P. W szeregi Młodych wstępują ludzie, ponieważ wierzą, iż organizacja ta doprowadzi do zmiany obecnego systemu rządzenia i przyczyni się do zapanowania ludu narodowego w państwie polskim. Młodzi narodowcy pałą się do pracy, rwią się do czynu, nie zważając na kalumnje, kłamstwa, prześladowania i szykany, a te ostatnie mnożą się coraz bardziej.

„Widzimy, iż w ostatnich czasach wszczęto specjalną kampanję przeciwko Młodym O. W. P. Kampanja ta kierowana jest głównie z Poznania i Torunia przez działaczy „sanacyjnych”, którzy nie mogą się poszczycić wielkimi sukcesami wobec Warszawy i szukają z tego powodu kozła ofiarnego. Tłumaczą oni Warszawę, iż organizacje „sanacyjne” na ziemiach zachodnich lepiej się rozwijały, gdyby rozwiązano Obóz Wielkiej Polski. Chcą więc dostarczyć władzom materiału, któryby usprawiedliwił ten krok. Tem się tłumaczy ten deszcz kłamstw, kalumnji i oszczerstw, miotanych na O. W. P. przez prasę „sanacyjną”. Nie gardzi się żadną bronią, aby tylko doprowadzić do rozwiązania O. W. P.

„Daremne to jednak wysiłki. Doprowadzić do rozwiązania organizacji O. W. P., to społeczeństwo znajdzie odpowiednie formy dla wyrażenia swoich uczuć i woli. Społeczeństwo bowiem ma już dość „sanacji” i zwraca swoje oczy ku obozowi narodowemu, wierząc w skuteczność programu narodowego. I tego nastroju nie zabiją żadne oszczerstwa i kalumnje, i na nic się zdadzą administracyjne prześladowania i szykany. Przyszłość bowiem, i to niedaleka, należy do obozu narodowego.”

Rozwój O. W. P. w pow. międzychodzkiem

Placówka Sieraków: W dniu 15 sierpnia w południe odbyło się w Sierakowie w lokalu p. Wujczaka zebranie placówki Młodych O. W. P., na które przybyło przeszło 150 osób. Zebranie zajął kierownik placówki kol. A. Serafinowski, wspominając na wstępie o zasługach zmarłego niedawno kol. s. p. Ludwika Gromadckiego. Następnie wygłosił kol. Kończal — delegat Komitetu Dzielnicy z Poznania — obszerny referat o obecnej sytuacji w Polsce, nawiązując do przeszłości Polski, poczem omówił zadania i cele O. W. P. Następnie nastąpiło uroczyste dekorowanie 15 Młodych placówki mieczykami Chrobrego. Do Młodych przemówili jeszcze w krótkich słowach kol. kierownik Serafinowski oraz kol. Kończal.

W Międzychodzie odbyło się w dniu 15 sierpnia zebranie informacyjno-organizacyjne Młodych O. W. P. Przemawiał kol. Kończal, oraz kol. Serafinowski z Sierakowa. Postanowiono założyć placówkę w Międzychodzie, gdzie jej dotychczas nie było. Na zebranie udało się 25 Młodych z placówki Sieraków z kierownikiem kol. A. Serafinowskim.

W Kaczinie: W dniu 16. b. m. odbyło się w Kaczinie zebranie organizacyjne O. W. P., na które przybyło około 45 osób. Referat o obecnej sytuacji i celach O. W. P. wygłosił kierownik Wydziału Pow. kol. A. Serafinowski. Postanowiono

jednocześnie założyć placówkę O. W. P. w Kaczinie, do której włączono gminę Ryżyn i Izdebnę.

Kierownikiem placówki został p. Stefan Górny z Ryżyna, sekretarzem i skarbnikiem p. Józef Mikulka z Ryżyna i organizatorem p. Władysław Klapczyński z Kaczyna. Kierownictwo placówki w osobach wyżej wymienionych udekorowane zostało mieczykami Chrobrego. Zebranie zakończono okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej oraz przywódców narodowych. Hasłem „Młodzi czuwajcie” oraz odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono zebranie. Zgłosiło się na nowych członków 32 Młodych.

W Mylinie: W dniu 16. b. m. odbyło się również w Mylinie zebranie organizacyjne O. W. P., na które przybyło około 50 osób. Referat wygłosił kierownik Wydziału Pow. kol. A. Serafinowski. Postanowiono jednocześnie założyć placówkę O. W. P. w Mylinie, do której włączono gminę Chrzypsko Wielkie i Chrzypsko Małe. Kierownikiem placówki został mianowany p. Antoni Barczewski z Chrzypaska Wielkiego, sekretarzem i skarbnikiem p. Marcjan Ziółka z Mylina i organizatorem p. Franciszek Bartkowiak z Mylina. Kierownictwo placówki udekorowane zostało mieczykami Chrobrego. Zebranie zakończono okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej oraz przywódców narodowych. Zgłosiło się na członków 28 Młodych.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

Z Dzielnicy Zachodniej

Z sekcji grodzkiej m. Poznania. Dnia 17. b. m. odbyło się w sali p. Jarockiej zebranie plenarne sekcji grodzkiej O. W. P. Przewodniczył i raport odebrał kol. kierownik Poradzewski. Obszerny referat o obecnym położeniu Polski i Europy, oraz zadaniach O. W. P. wygłosił poseł Piastrzyński. Poczem kol. Kończal odczytał komunikaty wydziału grodzkiego, apelując w gorących słowach do dalszej wytrwałej pracy. Odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono zebranie. Nastrój na zebraniu był doskonały.

Z uroczystego zebrania Młodych O. W. P. w Wągrowcu. Dnia 14. b. m. odbyło się w lokalu p. Wierzejskiej uroczyste zebranie wągrowieckiej placówki O. W. P. Obradom przewodniczył kierownik placówki p. Garczyński. Pod odśpiewaniem hymnu Młodych odbyła się dekoracja 17 członków mieczykami Chrobrego. Dekoracji dokonał p. red. Trella, który następnie do nowo dekorowanych członków przemówił w bardzo podniosłych słowach.

W dalszym ciągu p. Jarecki wygłosił obszerny i treściwy referat o znaczeniu konstytucji 3 Maja. Dalej przedstawił naszego pisma p. J. Gomółski, nawiązując do wygłoszonego referatu, wskazał na ważność skupiania sił narodowych, poczem wznosił okrzyk na cześć Wielkiej Polski i Romana Dmowskiego, który zebrani z entuzjazmem podchwycili. Na tle organizacyjnym przemawiali w dalszym ciągu pp.: red. Trella i Jarecki.

Na tem wyczerpano porządek obrad uroczystego zebrania i zakończono je odśpiewaniem hymnu Młodych. W zebraniu brało udział około 100 członków i kandydatów. Nastrój panował bardzo uroczysty.

U Młodych w Bojanowie. Z inicjatywy powiatowego wydziału Młodych O. W. P. w Rawiczu odbyło się dnia 15 sierpnia w Bojanowie, w hotelu Centralnym uroczyste zebranie O. W. P. Na zebranie przybyli z ramienia władzy powiatowej z Rawicza: kol. Mielcarski, sekretarz pow. wydziału oraz kol. Konopiński, członek wydziału. Zebranie zajął kierownik placówki kol. Kaczmarek. Po raporcie kol. Mielcarski wygłosił obszerny referat, n t. „Powstanie Ruchu Narodowego” objaśniając w nim zadanie i cele naszej organizacji. Po referacie kol. Mielcarski przystąpił do doreczenia mieczyków Chrobrego członkom kierownictwa placówki Bojanowo oraz ks. prob. Wierzechcowskiemu i p. Kaptureczakowi i kierownikowi placówki z Kawcza kol. Ponieckiemu. Wzruszające przemówienie wygłosił ks. Proboszcz apelując do Młodych, ażeby przy swej idei stali nieugięci. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych i gromkiem „czuwamy” na hasło — „Młodzi czuwajcie”.

Zebranie organizacyjne placówki grodzkiej w Pakości (pow. mogileński). Dnia 13. bm. odbyło się zebranie organizacyjne Obozu Wielkiej Polski. Na zebranie przybyli: kierownik wydziału wojewódzkiego OWP, kol. red. Zbigniew Łukaczyński i kierownik wydziału powiatowego OWP, w Inowrocławiu kol. dr. Leon Znaniecki.

Na zebranie przybyło z górą 70 zaproszonych osób. Po zagajeniu przez kol. Jana Balcerzaka, objął przewodnictwo zebrania red. „Gazety Bydgoskiej” kol. Łukaczyński, który powitał zgromadzonych hasłem „Młodzi czuwajcie”, poczem wygłosił obszerny referat ideowo-polityczny. Drugi referat wygłosił kol. dr. Znaniecki, który nawiązując do 11-tych rocznicy „Cudu Wisły” omówił szczegółowo powstanie i czyny Armji Błękitnej, oraz rolę

Romana Dmowskiego jako prezesa Polskiego Komitetu Narodowego w Paryżu i gen. Józefa Hallera w dziele oswobodzenia Ojczyzny.

Po przyjęciu w szeregi OWP, zebranych którzy wstąpili gremjalnie wypełniając deklaracje członkowskie, dokonał red. Łukaczyński utworzenia placówki w Pakości i przydzielił ją organizacyjnie zwierzchnictwu kier. powiatu inowrocławskiego kol. dr. Znanieckiemu, poczem mianował kierownictwo jej w osobach: kol. Jan Balcerzak — kierownik, kol. Edmund Ronga — sekretarz, kol. Tadeusz Konarzewski — skarbnik i kol. Edmund Nelka, kol. Jan Warda i kol. Roman Sment.

Zebranie zakończono odśpiewaniem „Hymnu Młodych” oraz okrzykami na cześć Wielkiej Polski, rządu narodowego i Romana Dmowskiego.

Z Innych Dzielnic

Łódź. W dniu 15 sierpnia Łódź narodziła się święta 11 rocznicę „Cudu Wisły”. Rano Młodzi zebrałi się na nabożeństwo w kościele Matki Boskiej Zwycięskiej, a po południu odbyła się uroczysta akademja w sali majstrów fabrycznych. Po odegraniu hymnu państwowego słowo wstępne wygłosił p. poseł Michalak, a następnie przemawiał, witany entuzjastycznie, kol. red. Rembieliński Jan z Warszawy. W części koncertowej wzięli udział uczniowie konserwatorium Muzycznego p. H. Kijeńskiej oraz Młodzi. Na zakończenie odśpiewano hymn Młodych. Władze były reprezentowane przez 2 tajnych agentów policji.

Z placówki Tuszyna (pow. łódzki). O ile poprzednie zebrania Młodych odbywały się tylko pod dyskretną opieką policji, to na zebraniu w dniu 16 bm. policjant już mundurowy przez cały czas stał w drzwiach lokalu. Nie przeszkodziło to Młodym wystuchać referatu kol. Kwiatkowskiego J. z Łodzi i odśpiewać hymn Młodych. Nadmienić należy, że tutejszych „sanatorów” z burmistrzem Domowiczem na czele do białej gorączki doprowadza wspaniały rozwój Obozu. I nie pomoga skargi na to p. Domowicza przed p. starostą ani nie przeszkoda asysty honorowej policji. Młodzi zawsze stać będą na straży ideałów narodowych.

Placówka Pabjanice. Obchód „Cudu Wisły” organizowany przez tutejszą placówkę Młodych został zabroniony przez władze rzekomo, ze względu na bezpieczeństwo publiczne.

Zebranie organizacyjne placówki O. W. P. w Serocku (pow. świecki). W niedzielę, dnia 2. bm. w południe, po nabożeństwie, odbyło się tu wielkie zebranie organizacyjne Obozu Wielkiej Polski. Zebranie zajął kierownik obwodu koronowskiego kol. Walerjan Palicki. Referaty wygłosili: kol. Zdzisław Poklękowski i kol. Stanisław Witecki, omawiając szczegółowo ideologję, cele i zadania Obozu Wielkiej Polski, oraz ogólne położenie kraju. Przemówień wysłuchali zebrani w ilości około 150 osób w głębokim skupieniu; nagradzając mówców aplauzem.

Po wypełnieniu deklaracji wstąpienia do O. W. P. dokonał kol. Palicki mianowania kierownictwa nowopowstałej placówki w osobach: kol. Feliks Koziorewski, kierownik, kol. Edward Domański, sekretarz, kol. Feliks Koperski, skarbnik, oraz koledy: Józef Weinert, Jan Kruczyński z Łowinka i Jan Papenfus.

Zebranie zakończono odśpiewaniem „Hymnu Młodych” oraz okrzykami na cześć Wielkiej Polski i Romana Dmowskiego.

Z działalności Młodych w wolsztyńskim

Pierwszy „Tysiąc”

„W nas mocarne wiosny tchnienie,
W nas jest przyszłość — z nami lud!”

Ze słowa te, wyjęte z naszego hymnu Młodych, nie są pustymi frazesami, na to świadectwem niechaj będzie żywiołowy wprost rozwój Ruchu Młodych w kresowym powiecie wolsztyńskim.

Zaraz po pierwszym Zjeździe Młodych O. W. P. w Poznaniu w czerwcu 1927 r., utworzono w Wolsztynie Powiatowy Wydział Młodych. Zajęto się nasamprzód miastem Wolsztynem, gdzie utworzono placówkę, liczącą początkowo 36 członków. Kierownikiem powiatowym został p. dr. Wróbel, który na licznych zebraniach przygotowywał zastęp młodych narodowców do przyszłej mozolnej, a jednak tak zaszczytnej pracy dla dobra ukochanej Ojczyzny. Chcąc mieć wobec nadchodzących wyborów czy to do Sejmiku powiatowego, czy rad miejskich, czy wreszcie do Sejmu i Senatu pewne w pracy nad uświadomianiem społeczeństwa kadry, zamianowano w poszczególnych miejscowościach mężów zaufania, których na specjalnie urządzanych zjazdach pouczano o zadaniach, które nas czekają. Ze tacy mężowie zaufania w poszczególnych miejscowościach potrzebni byli, to okazały wybory do Sejmu i Senatu w roku 1930. Młodzi zdali tutaj swój egzamin, a zdali go celująco.

Główny swój rozmach wzięła Ruch Młodych w powiecie z chwilą utworzenia stałego sekretariatu powiatowego, t. j. od kwietnia b. r. Na wydany apel, zaczęli się zewsząd zgłaszać Młodzi, by tworzyć placówki. I tak utworzono w kwietniu b. r. prócz istniejących już dwu placówek miejskich, pięć placówek wiejskich. W maju utworzono dalszych pięć placówek wiejskich oraz urządzono zjazd powiatowy, który zgromadził 500 Młodych. W dniu tym przyjęto uroczystie 62 członków do Ruchu Młodych i dekorowano ich mieczykami Chrobrego. Zjazd ten dodał Młodym dalszego bodźca do pracy. W czerwcu i lipcu utworzono dalsze 2 placówki miejskie oraz 11 placówek wiejskich. Zaznaczyć tutaj wypada, że Młodzi powiatu wolsztyńskiego wzięli w czerwcu b. r. udział w XI Zjeździe Katolickim w Zbąszyniu w sile ponad 1.000 ludzi. Obecnie należą do powiatowego Wydziału Młodych O. W. P. w Wolsztynie 4 placówki miejskie oraz 21 placówek wiejskich z ogólną liczbą 1.127 członków. Ponadto znajdują się w fazie organizacji dalszych 6 placówek wiejskich. W ten sposób został ujęty cały powiat wolsztyński oraz część powiatu nowotomyskiego i śmigieńskiego.

Ze w tak krótkim czasie zdołano stworzyć w powiecie tak liczne kadry młodych narodowców, jest to w lwiej części zasługa „Orędownika na powiat wolsztyński” i jego redaktora, który długoletnią swą pracą w kierunku szczerze narodowym umiał wychować ludność, a przede wszystkim młode pokolenie tego kresowego powiatu na dzielnych Polaków — narodowców.

Dziś 1.127 Młodych ze swym kierownikiem, nieugiętym szermierzem o praworządność, posem na Sejm p. dr. Wróblem na czele, stoi czujnie na straży całosci granic naszych. O stalowy mur tych młodych piersi rozbija się wszelkie ataki zuchwałego Prusaka. Nie straszne nam groźby Siahhelmu i Hitlerzemu, gdyż czujne Młode pokolenie nie pozwoli zaprzęścić ani piędy naszej polskiej kresowej ziemi. Lecz i nasi wewnętrzni wrogowie niechaj drżą przed nadchodzącą falą, gdyż sprawdzają się ostatnie słowa hymnu:

„Naprzód idziem w skier powodzi,
Niechaj wroga przemoc drży;
Już zwycięstwa dzień nadchodzi,
Wielkiej Polski moc, to my,
Wielkiej Polski moc, to my!”

Nowa placówka w Osłoninie Dnia 1. b. m. odbyło się w Osłoninie zebranie organizacyjne celem utworzenia placówki Młodych O. W. P. Zebranie zajął p. Dworak Antoni. Referat wygłosił kierownik obwodu Wijewo kol. Miś oraz sekretarz tegoż obwodu kol. Frak. Po przeprowadzonej dyskusji, w której zabierali głos kol. Walkowiak i Kempski z Kaszczoru, uchwalono założyć placówkę Młodych O. W. P. w Osłoninie. Na członków zgłosiło się 20 obecnych. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych oraz okrzykiem na cześć twórcy Obozu p. Romana Dmowskiego oraz gen. Józefa Hallera.

Odprawa kierowników Placówek. Dnia 3. b. m. odbyła się o godzinie 18 w Wolsztynie odprawa kierowników placówek. Na odprawę przybyło czterech kierowników placówek miejskich oraz 22 kierowników placówek wiejskich. Na wstępie odebrał sekretarz pow. kol. Frankowski raport od kierowników placówek.

Następnie wygłosił obszerny referat o celach i zadaniach Obozu Wielkiej Polski oraz zreferował instrukcję tymczasową kierownik powiatowy poseł na Sejm dr. Wróbel. Po przeprowadzonej dyskusji i omówieniu spraw organizacyjnych, rozjechali się kierownicy placówek do swych placówek z nowym zapasem sił do walki o Wielką Polskę.

Trochę szczegółów o fenomenie głosowym

Caruso umarł a żyje dzięki gramofonom i radio. — Oryginalna ostatnia wola. — Straszliwa trema. — Zabobonność — Genjusz jednostronny.

Caruso umarł przed 10 laty, a mimo to żyje i oślniewa swym głosem. Nie dotknął go los dawnych śpiewaków, których gwiazda zagasła równocześnie z zagasnięciem głosu, rzucając ich sztukę i nazwisko w morze niepamięci. Nowoczesne wynalazki — płyty gramofonowe i radio — rozpowszechniają jego sztukę po całym świecie, wywołując wszędzie niekończący się, stały zachwyt i podziw dla tego fenomenu głosowego. Caruso żyje więc dzięki temu w pełni siły swego genjuszu, nie starzejący się, wiecznie świeży.

Artysta sam, jakby w słusznym tego przewidywaniu i jakby pragnąc otoczyć się kanwą legendy o „wiecznie żywym”, zadysponował niezwykle oryginalne pochodzenie swych szczytków ziemskich. Mianowicie w Neapolu, w mauzoleum jasnym, zalanym pełnym światłem dniem, spoczywają doskonale zabalsamowane zwłoki Carusa. Wszyscy, którzy go za życia adorowali, mają mieć możność spojżenia mu każdego czasu w oblicze. Taka była jego ostatnia wola. I tak też w ostatnim swym przybytku spoczywa, jakby pograżony we śnie i jakgdyby lada chwili miał się zbudzić i na nowo oślnić czałem swego głosu. Lecz Caruso nie żyje, spoczynek jego to spoczynek wieczny, a tylko przyjaciółom jego wolno raz w roku postępować względem niego tak, jak gdyby był żywy. Wtedy muszą go przebrać w nowy najmodniejszy w danej chwili garnitur, bo Caruso i po śmierci dba o swój wygląd i nie chce, by bodaj po szatach jego poznawano, że przed tyłu a tyłu laty pozostał się z tym światem.

Umarł w 48 roku życia. Po operacji strun głosowych, przedwcześnie wziął się do ćwiczeń głosowych, sforsował gardło, pękły jakieś naczynia krwionośne, nastąpił silny krwotok wewnętrzny, i Caruso żyć przestał.

Z okazji 10-lecia śmierci jego pojawiły się w prasie zagranicznej liczne wspomnienia. Między innymi dużo się wspomina o jego tremie przed każdym występem publicznym. Przechodził on prawdziwe męczarnie aż do chwili, kiedy odczuł kontakt z publicznością. W nerwowym takim napięciu wypalał niezliczone ilości papierosów. Z papierosem wchodził aż za kulisy ku niemałemu przerażeniu dyżurujących strażaków. Strażacy też stale go pilnowali z przygotowanymi kubkami, nie tylko za kulisami, ale i w garderobie. Caruso nie wierzył widocznie, jakoby palenie papierosów szkodziło głosowi.

Do przytłumienia tremy potrzebne mu były również liczne tajemni ze flakoniki, napełnione rozcynem soli kuchennej, zaprawionym jakimiś wonnymi kroplami. Jeśli uczył zbliżając się chrypkę, lub bodaj obawiał się, że mogłaby nastąpić, wtedy korzystał z pierwszej lepszej przerwy podczas występu, by wypić całą zawartość flakoniku. Dalszym środkiem do pokonania tremy były inhalacje parą z słonej wody, polykanie niezliczonych ilości czarnych kaw, a także własnego pomysłu „kolejka” z whisky, wody i jabłka dla „oczyszczenia krtani”.

Tu już zaczyna się u niego zabobonność, tak powszechna zresztą u śpiewaków i artystów dramatycznych. Naprzykład w piątek nie byłby wystąpił za żadne skarby świata w nowym kostiumie czy garniturze. „Złe spojrzenie”, „czarny kot” itp. — wszystko to poczytywał całkiem serio za wroży zły lub dobre. Panicznie wręcz lękał się każdego występu w „Tosce”, zwłaszcza strzału w ostatnim akcie, ponieważ raz kiedyś podczas strzału spadł mu na głowę kawał ciężkiego żelaza.

Skala jego zainteresowań życiowych, społecznych, literackich itp. była bardzo ograniczona. Poza muzyką nie interesował się właściwie niczem. Skutkiem tego dręczyła go często straszliwa nuda. Człowiek dobronudny i przyjacielski, który w chwilach wolnych nie wiedział dosłownie, co począć z sobą i z wolnym czasem: genjusz krańcowo jednostronny.

Jeszcze jedno. Caruso zarabiał bajeczne honoraria, w szczególności podczas pobytu w Ameryce. Stąd przypuszczano, że jest multimilionerem. Omyłono się: pozostawił w spadku milion dolarów, które przypadły w całości jego drugiej żonie i córce Glorii. (kw)

Skarby na dnie morza

Fale oceanów kryją w swym łonie niezliczone skarby, które w ciągu wieków na zatopionych statkach poszły na dno morskie. Wiele z tych skarbów już wydarto zachannemu żywiołowi, lecz daleko więcej jeszcze czeka na swe wyswobodzenie. Jest to tylko kwestja techniki, która usilnie pracuje nad tem, by dotrzeć nawet do największych głębi morza.

Najważniejsze zadanie przypada w udziale nurkowi, który musi zrekonstruować położenie statku, dotrzeć do jego wnętrza i załadować skarby. Przy pomocy najnowszych aparatów nurkowych dotrzeć można do głębokości 100 i nawet 150 m, lecz z powodu zbyt silnego ciśnienia wody, jakie zaznacza się w tych regionach pracować można tam najdłużej po 2 godziny. W miarę ulepszania aparatów nurkowych będzie można zabrać się do wydobywania skarbów także ze statków w większych głębinach morskich.

Od roku 120 przed nar. Chryst. spoczywa na dnie morza między Italią i wybrzeżem afrykańskim flota wodza rzymskiego Mummiusa, który zburił bogatą Kartaginę i zabrał jej skarby. Dzięki przypadkowi drobna część tych skarbów odnaleźli kilka lat temu Amerykanie. Podczas poszukiwań za pomocą sanek podwodnych nurkowie amerykańscy w zatoce pod Patras znaleźli pokryty grubą warstwą mułu kadłub galery rzymskiej, która kiedyś należała do floty Mummiusa, na której znaleziono skarby wartości przeszło 3 milj. dolarów.

W zatoce Viga nad wybrzeżem hiszpańskim spoczywają od roku 1602 w morzu skarby hiszpańskiej Armady (floty), która z bogactwami świątyni i kopalń Peru i Meksyku tuż przed wylądowaniem zniszczona została przez nieprzyjaciół. Drobna część zdobyli zwycięzcy, resztę statków Hiszpanie zatopili, by nie wpadły w ręce wroga.

Miljardowe wprost skarby zatoneły w ostatnich dwudziestu latach i zwłaszcza w czasie wojny światowej, kiedy to łodzie podwodne prawie codziennie topiły statki nieprzyjacielskie. W pierwszym rzędzie wymienić należy statek „Titanic”, z którym zatonoło oprócz setek pasażerów także 100 sztab złota. Statek „Islandja” utonął z 14 milj. dolarów nad wybrzeżem półwyspu Alaski. „Maridas” zatonoł na wysokości Nowego Yorku z 8 milj. dolarów. Stoperowanie podczas wojny światowej „Lusitanji” spowodowało zatopienie skarbu miliardowego, który już kilkakrotnie usiłowano odzyskać. Ładunek złota statku „Laurentic” wartości 28 milj. dolarów udało się już wydobyć. Obecnie zabrano się do dźwignięcia statku „Tubantia”, który swego czasu zatonoł u wejścia kanału La Manche z bardzo kosztownym ładunkiem, stoperowanym przez statek niemiecki. Niemcy za to zmuszone zostały przez międzynarodowy sąd rozjemczy do zapłacenia 6 i ½ milj. guilderów odszkodowania. W i P.

Zmarła, która chce wyjść zamąż

W marcu 1928 roku znikła nagle 18-letnia Helena Arnouel, zatrudniona jako kasjerka w jednej z mleczarni paryskich. Znalaziono jej kartkę z wiadomością, że odbiera sobie życie, ponieważ sprzeniewierzyła tysiąc franków. W lutym następnego roku matka jej dowiedziała się z gazety, że z nurtów Sekwany wydobyto zwłoki młodej dziewczyny. Natychmiast więc pośpieszyła do Morgi, i rzeczywiście — w zmarłej rozpoznała zwłoki swej córki, zwłaszcza po sukience i innych częściach garderoby. W następstwie tego w księgach stanu cywilnego zanotowano jej zejście, i odbył się pogrzeb. Nieutulona w żalobie po jedynaczce matka co tydzień, od tej chwili, zanosila świeże kwiaty na grób córki.

I oto przed kilku dniami na targu w Herblay kuzyn zmarłej spotkał panię i uderzającym podobieństwem do Heleny. O spostrzeżeniu swem zawiadomił ojca, który zbliżył się, by się jej lepiej przyjrzeć. I wtedy właśnie panię zauważywszy go, pobiegła ku niemu ze słowami: — Przebac mi, wujku, odpokutowałam wszystko i bardzo cierpiałam! — Była to istotnie Helena Arnouel, która symulowała samobójstwo, a w istocie z Paryża uciekła i pod fałszywym nazwiskiem ukrywała się na prowincji.

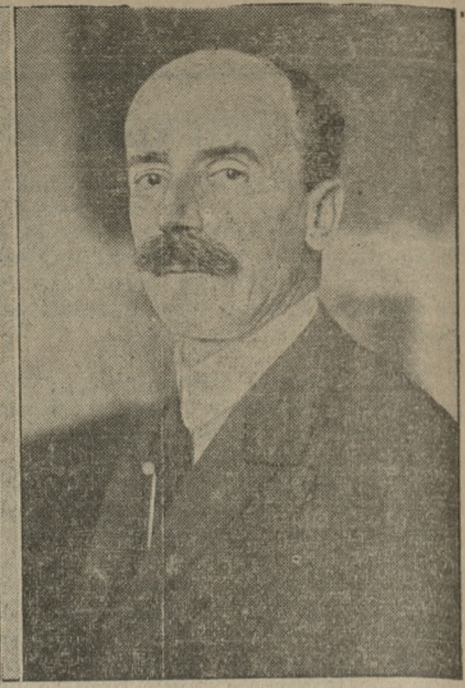
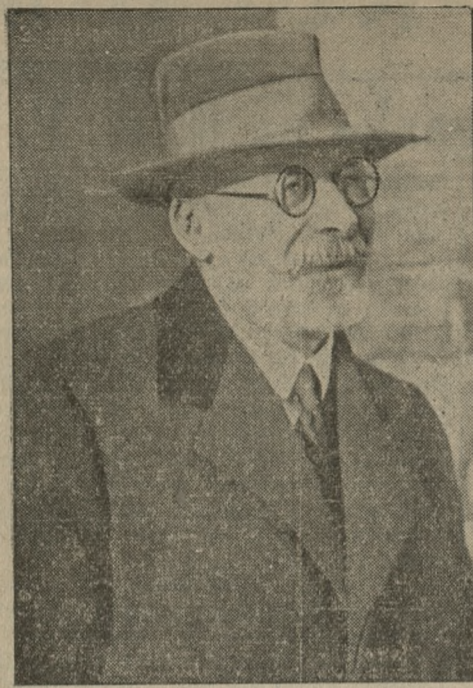
Wuj zawiadził oczywiście Helenę do matki, która, dosłownie, oniemiała z nagłego szczęścia. Ale niezależnie od tego rozpoczął się dla Heleny ciężki łańcuch powikłań, które poruszyły urząd stanu cywilnego, policję i sądy. Wszakże z ksiąg wykreślono ją jako zmarłą w marcu 1928, a pochowaną w lutym 1929. Jest to sprawa dla Heleny tem bardziej przykra, jako że niedawno się zaręczyła i ślub wyznaczono na początek września. Trzeba więc przeprowadzić postępowanie, mocą którego Helenę Arnouel „wskrzesi” się do życia. W związku z tem trzeba będzie przeprowadzić ekshumację zwłok pochowanej pod nazwiskiem symulantki. A wreszcie nie wiadomo jeszcze, czy przywrócona do życia Helena Arnouel nie będzie musiała stanąć przed sądem za sprzeniewierzenie z przed 3 lat. Władze paryskie mają teraz nielada kłopoty. ((kw))

Hodowla 200 lwów dla wytwórni filmowych

Dwusetny z rzędu lew — jak donosi prasa z Los Angeles, urodził się w „Extraordinary Farm” — fermie położonej na drodze między El Monte i Los Angeles, a dostarczającej wytwórniom hollywoodzkim zwierząt potrzebnych do nakręcania filmów awanturnych na tle egzotykiem. „Extraordinary Farm” założył w 1921 r. pogromca dzikich zwierząt Charles Gay, który przybył do Los Angeles wraz z żoną i trzema wspaniałymi okazami lwów afrykańskich, zakupionych w Anglii.

Gay zrozumiał, że zapotrzebowanie na dzikie zwierzęta, ze strony wytwórni, mogło z czasem powiększyć się znacznie i że niezłym interesem byłoby posiadanie pewnego zapasu tuż w pobliżu Hollywoodu. Zakupił tedy kilka hektarów gruntu i rozpoczął hodowlę. Początki były trudne, gdyż lwice nie okazywały na mniejszej ochoty do karmienia młodych. Usunięto trudność, zaprowadzając sztuczne karmienie lwiatek mlekiem kozim. Po kilku latach — liczba wychowanków poskromionych przekroczyła setkę.

Zmiana rządu na Węgrzech

Hr. Juljusz Karolyi i jego poprzednik hr. Andrassy.

Gay przeprowadza nader korzystne tranzakcje, wynajmując swoje lwy wytwórniom kinowym. Najlepsze, najspokojniejsze i najbardziej „fotogeniczne” okazy przynoszą mu przeciętnie 30 tysięcy rocznie. Również jednak okazy bardziej dzikie i niespokojne cieszą się znacznym wzięciem do pewnych filmów. Do tych dochodów dodać jeszcze należy zyski wpływające z odwiedzin publiczności. Nie mniej bowiem jak 200 tysięcy ludzi rocznie przybywa do El Monte, celem oglądania w „Extraordinary Farm” jedynego na świecie widowiska, t. j. 200 lwów razem przebywających. S. F.

Zagraniczni goście kuchenni

Dziwnem wydawać się nam musi dzisiaj, że ojczyzną prawie wszystkich nam znanych jarzyn są odległe bardzo kraje. W środkowej Europie zadomowily one się stosunkowo niedawno, bo dopiero od jakich lat 300.

Do najstarszych jarzyn zaliczyć należy soczewicę, którą już wymienia pismo święte starego testamentu, oraz szparagi. Ojczyzną soczewicy jest Azja Mniejsza i Egipt. Stąd dotarła ona do Grecji, gdzie stanowiąca powszechnie pożywienie już na jakie 500 lat przed nar. Chr. Szparagi były szeroko rozpowszechnione w południowej Europie. Egipcjanie już dawno przed rozpoczęciem naszej ery hodowali szparagi.

Groch znany już starożytnym Grekom, pochodzi z Azji środkowej. Fasola z jej niezliczonymi odmianami wywodzi swój ród z Indji, bób zaś ma swą ojczyznę nad Morzem Kaspijskim. Znany on był już także w starożytnej Grecji, gdzie wszelako panowały pewne do niego uprzedzenia, tak, iż sławny filozof i matematyk Pitagoras zabronił uczniom swym jadań boba i wkraczania na pole, zasadzone tą rośliną.

Starożytna Italja była ojczyzną szparagów i kapusty. Sałata, która rośnie dziko w Azji Zachodniej i Europie południowej, zawdzięcza dzisiejszą kulturowaną formę zręczności ogrodników rzymskich.

Szpinak znówuż jest dzieckiem Wschodu. Arabowie przynieśli go do Hiszpanji, a stamtąd rozpowszechnił się drogą przez Francję po całej Europie. Hiszpanja jest też ojczyzną żywakostu.

Ogórek i dynia pochodzą z Indji wschodnich, seler i pietruszka przywędrowały do nas z górzynej Macedonji. Cebula zaś urodziła się w lodowatej Syberji.

Bardzo mało roślin kuchennych zawdzięczamy natomiast Ameryce, chociaż dostarczyła ona nam w pochodzącym z Peru ziemniaku jednej z najważniejszych roślin użytkowych. Z tych samych okolic pochodzi pomidor, który jednakże już przed ziemniakiem sporadycznie kultywowany był w Europie. Wip.

Szwecja kolebką przemysłu żelaznego.

Znaleziony niedawno średniowieczny dokument, noszący datę 25 marca 1300 r., stwierdza, że Szwecja jest kolebką przemysłu żelaznego i stalowego. W dokumencie tym jest też wzmianka o wielkim piecu do przetapiania żelaza w Vikmanshyttan w szwedzkiej prowincji Dalekarji, gdzie do dnia dzisiejszego wyrabia się żelazo. Dokument stwierdza, że ¼ pieców w Vikmanshyttan należało właśnie do pewnego Olafa Toerlidsona, którego istnienie zostało rzeczywiście stwierdzone genealogicznie.

Wynika z tego, że Szwecja miała najstarsze na świecie piece do wytapiania żelaza. Kopalnie istniały w Szwecji od niepamiętnych czasów, choć metody dawnych wieków były naturalnie jeszcze bardzo prymitywne. Uczeni, interesujący się temi sprawami, mieli wątpliwości, czy piece do topienia istniały już w XIV w. Ostatnie odkrycie dowodzi jednak jasno, że już przed 600 laty w Dalekarji wprowadzono do przemysłu żelaznego Szwecji metodę pieców do topienia.

Polska flota handlowa.

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, liczba statków polskiej floty handlowej morskiej i rzecznej wzrosła wydatnie w ciągu ostatnich lat.

Flota handlowa morska w r. 1927 wyrzała się liczbą 6 statków o ogólnej pojemności 11,2 tys. tonn, w roku 1928 — 10 statków o pojemności 14,7 tys. tonn, w r. 1929 — 18 statków — 22,2 tys. tonn, w r. 1930 — 26 statków — 38,3 tys. tonn, wreszcie w r. 1931 — 29 statków o ogólnej pojemności 58,7 tys. tonn.

Dane, dotyczące rzecznej floty handlowej, wykazują liczbę 1.509 statków w r. 1928 (w tem 1.367 statków z własnym napędem i 142 bez własnego napędu), 1.838 w r. 1929 (1.684 i 154), oraz 2.048 statków w r. 1930 (1.882 i 166).

Dane o flocie handlowej rzecznej w r. 1931 nie zostały jeszcze dokładnie opracowane.

W zwierzyńcu na francuskiej wystawie kolonialnej uległa wypadkowi zebra, wskutek czego trzeba ją było poddać operacji. Niezwykły ten zabieg chirurgiczny udał się nadszpiewanie.

KULTURA FIZYCZNA

Jubileusz P. Z. O. P. N.

Z okazji 10-lecia Poznańskiego Związku Okręgowego Piłki Nożnej

III.

Ostatnie dwa lata nie przyniosły specjalnych zmian w pracach organizacyjnych związku, który po rozłamie oparł się na ulepszonych, przejrzyście opracowanych statutach okręgu i P. Z. P. N., oraz na t. zw. postanowieniach PZPN. Ciosem dla okręgu było zniknięcie kilku poważniejszych klubów z „Unją” i „Pogonią” na czele. Pierwsza, spadłszy do klasy C, zdołała przeprowadzić reorganizację i obecnie znajduje się na najlepszej drodze do rozwoju. „Pogoń” po odebraniu boiska i niefortunnym pociągnięciach związku dostała się do kl. B, i wreszcie zamaria. W roku bieżącym powołano ją jednak na nowo do życia.

Ten sam los omal nie spotkał „Ponania”, która z „Wartą”, oraz paru innych klubami położyła podwaliny pod sport piłkarski w Poznaniu.

Obecny zarząd, pod prezesurą od dwóch lat p. Stuermera, po wyrugowaniu niepożądanych i nieodpowiednich elementów opanował sytuację. Spostrzeżenia i doświadczenia zrobione w latach poprzednich nie poszły na marne, to też praca w ciągu ostatnich dwóch lat była bardzo harmonijna i można żywić nadzieję, że związek znajduje się na najlepszej drodze do dalszego rozwoju.

Finansowe trudności, z jakimi walczy jego „minister skarbu” są bardzo wielkie.

W każdym razie stwierdzić należy, że praca w okręgu idzie normalnie i jest wydatna, a każdy w miarę możliwości stara się jak najlepiej wywiązać ze swego, nieraz niewdzięcznego i trudnego zadania.

Do związku należą obecnie 63 towarzystwa, zrzeszone w PZPN, a członków (graczy) jest przeszło 3.000. Wskutek finansowych niedomagań liczne kluby w ostatnich dwóch latach uległy likwidacji mocą uchwał własnych zarządów lub na podstawie decyzji P. Z. O. P. N. Podział na klasy jest następujący: w klasie A znajduje się 10 klubów, w B — 20, oraz w C — reszta.

Ruch piłkarski koncentruje się, podobnie jak na początku, przeważnie w Poznaniu. Na prowincji dzielnie kroku dotrzymują tylko Ostrów, Gniezno, oraz Leszno.

IV.

Mistrzostwa związkowe w początkowych latach kończyły się w anormalnych warunkach. Pierwszy rok przyniósł zwycięstwo poznańscy „Unji”. W następnym (pierwszym mistrzostw polskich wogóle) na czoło tabeli w okręgu wysunęła się „Warta” przed „Unją” i odtąd tradycyjnie już piastowała godność mistrza Poznania.

W mistrzostwach Polski w 1921 r. zajęła „Warta” trzecie miejsce, po „Cracovii” i warszawskiej „Polonii”. W 1922 r. była druga po „Pogoni”, a przed „Cracovią”. W 1923 r. znów znalazła się na trzecim razem z „Polonią” po „Pogoni” i „Wisłę”. W 1924 r. z powodu przygotowań do olimpiady nie urządzano mistrzostw Polski, a w okręgach walczone tylko o puchar drużynowy, oraz puchar PZPN.

Poziom gry w okręgu jedynie w pierwszych latach był naogół wyrównany. Toczyły się wówczas zacięte walki i o bezapelacyjnych zwycięstwach „Warty” — jak się działo później — nie było mowy. Najlepsze wyniki miała z „Wartą” w roku 1921 „Pogoń”, a mianowicie 2:2, 4:4 (o mistrzostwo) 1:0 w spotkaniu towarzyskim i przegrała 1:3, w finale o „złotą palmę”, wychodzącego w Poznaniu tygodnika „Sport Polski”, które to rozgrywki odbyły się w końcu 1921 r. „Warta” (poprzednio bezapelacyjnie zwyciężyła „Unję”, „Ponanie”) grała z „Pogonią”; spotkanie to dopiero po przedłużeniu przy stanie 2:2 zakończyło się zwycięstwem „Warty”.

O drugie miejsce w tabeli toczyły się uporczywe walki. Najlepiej bodaj spisywała się „Pogoń”, która przez szereg lat uchodziła za godnego następcę „Warty”.

W latach 1925 i 1926 mistrzostwo ponownie przypadło w udziale „Warcie”, przyczem w rozgrywkach końcowych nie zawiódła pokładanych w niej nadziei, zajmując znów drugie względnie trzecie miejsce w ogólnopolskiej tabeli.

W 1927 r. mistrz PZPN wskutek rozłamu ligowego nie wziął udziału w

rozgrywkach; tym razem mistrzostwo zdobyła „Legja” przed „Pogonią”.

W 1928 po długim borykaniu się pierwsze miejsce w tabeli zajął chroniczny niemal dotychczas wicemistrz PZPN, „Pogoń”. W trakcie rozgrywek o wejście do ligi wskutek braku rutyny i niezbędnego w sporcie ładu szczęścia — odpadła już w pierwszych spotkaniach, rezygnując ponadto ze względów finansowych.

Rok 1929 i 1930 przyniósł ponowne zwycięstwo „Legji”, która w spotkaniach międzyokręgowych w r. ub. zdołała przejść aż do finału, tam jednak uległa.

V.

„Warta” po rozłamie zaawansowała do polskiej czołowej klasy i tam godnie reprezentowała poznański sport piłkarski, zdobywając nawet w 1929 r. zaszczytny tytuł mistrza Polski. Podkreślić jednak należy, że od czasu przejścia do tej czołowej klasy kontakt jej z klubami poznańskimi zmalał poważnie i ograniczył się do nielicznych spotkań towarzyskich lub specjalnych imprez oraz występów drużyn rezerwowych i dalszych w poszczególnych klasach okręgowych.

Liczne turnieje i występy zagraniczne, zakończone zaszczytnymi wynikami może zapisać na swoim koncie jedynie „Warta” gdyż reszcie drużyn braki finansowe i boiskowe, mimo szczerych chęci uniemożliwiały wszelkie próby nawiązania szerszego kontaktu. Ograniczały się zatem jedynie do występów wewnątrz kraju, a tylko „Pogoń” zdołała podjąć zapoczątkow. przez „Wartę” stosunki z Gdańskiem, gdzie rozegrano zawody z pełnym powodzeniem, odnosząc zwycięstwo.

Z pozostałych klubów „Unja” gościła na Wileńszczyźnie, a „Ponania” nawiązała kontakt z liczną drużyną polskimi, zwłaszcza śląskimi.

Z reszty na wyróżnienie zasługiwała jeszcze działalność „Pogoni”, „Unji” i „Ponania”. „Pogoń” posiadała pierwsze w Poznaniu boisko; „Unja” w 1922 r. rozpoczęła swoją działalność również na własnym boisku, a jedynie „Ponania”, borykająca się z nieszczęśliwym losem nie zdołała przez szereg lat otrzymać własnego terenu. Kiedy wreszcie dorobiła się mozolną pracą i dużym nakładem kosztów do boiska — nastąpił wówczas okres depresji finansowej i wszystko spaliło na panewce. Ten sam los spotkał później — jak już pisaliśmy — również „Unję” i „Pogoń”, które to kluby musiały oddać swoje tereny na cele PWK, przyczem magistrat, tutaj postępując bezwzględnie nie dał wzajem nic owym klubom.

W międzyczasie wyrastały młode kluby i dzięki systematycznej a ofiarnej pracy zdołały się niejednokrotnie wydzwignąć ku górze. Wspomnieć tu przedewszystkiem należy o „Legji”, która założona w 1924 r., zdołała w przeciągu dwóch lat po kolejnie zdobytych mistrzostwach kl. C i B wejść do czołowej grupy okręgu i już w pierwszym roku zdobyć również mistrzostwo klasy A, aby po rocznej przerwie znów przywrócić sobie ten tytuł, który dźwierz dotąd nieprzerwanie.

W ślad za nią poszedł „Ostrowski Klub Sportowy” oraz leszczyński „Sokół”, które obecnie walczą z powodzeniem w klasie A.

Z prowincjonalnych towarzystw, „Ostrowia”, jako najstarszy obok „Ponania” klub okręgu, również przechodziła różne koleje w PZPN. Założona w 1911 r., gra stale w A-klasie okręgu, za wyjątkiem 1928 r., w którym spadła do klasy B, aby w roku następnym wybić się znów, podobnie zresztą jak „Ponania”, która nieszczęśliwym zbiegiem okoliczności ustąpić musiała „Polonii” poznańskiej w r. 1923 miejsca w czołowej grupie i obecnie znów walczy w klasie B o wejście do kl. A.

Z innych klubów podnieść należy działalność „Spartę” w Poznaniu, która posiada od szeregu lat własną pracą i nakładem sił oraz kosztów zbudowane boisko. Dalej „Korona” ma też boisko w dzielnicy lazarskiej i podobnie jak „Sparta” oraz „Unja” nie ogranicza się tylko do piłki nożnej, ale uprawia również inne sporty, organizując od czasu do czasu odpowiednie imprezy.

Na uznanie zasługuje wreszcie działalność „Stelli” w Gnieźnie, która obok

„Wiktorji” jarocińskiej jest pionierką idei sportowej na prowincji, a obok „Ostrowii” najlepszą drużyną prowincjonalną w okręgu. Wreszcie obchodząca w przyszłym roku 20-lecie „Polonia” leszczyńska po długich zmaganiach zdołała w roku bieżącym wejść do A-klasy, gdzie zacięte walczy o punkty, aby utrzymać się w przodującej grupie.

Z poznańskich towarzystw obok licznych młodszych i mniejszych towarzystw wybija się jeszcze założony w r. 1926/7 klub „H. Cegielski”, który w krótkim stosunkowo czasie zdołał wyrósł na jednego z najpoważniejszych obok „Warty” przedstawicieli sportu poznańskiego, dowodem czego są liczne sekcje, zapowiadające się zresztą bardzo dobrze na przyszłość, a już teraz niejednokrotnie odnoszące piękne i poważne zwycięstwa. Sekcja piłki nożnej tego klubu zdołała rozwinąć się bardzo szybko i dzięki rozłamowi od razu dostała się do klasy A, gdzie przez kilka lat grała waż-

ką rolę. Ostatni rok jest mniej szczęśliwy dla „HCP”. Drużyna, oparta na zlepkę zawodników, musiała skapitulować.

Z innych zespołów na podkreślenie zasługują: pracująca wytrwale „Polonia” z Poznania i Główny, „Liga” z Dębca, „Cybina” i t. d.

Ogółem biorąc poznańskie piłkarstwo nie posiada tak potężnego rozmachu, jak śląskie, ale niewątpliwie nie jest na szarym końcu w Polsce, i powinno posiadać w lidze jeszcze drugiego przedstawiciela obok „Warty”, co będzie z dużą również korzyścią i dla tej ostatniej. Dlatego też w roku jubileuszowym życzymy naszemu piłkarstwu, aby osiągnęło ten cel i ponadto pamiętało w życiu organizacyjnym, że największą plagą sportu, oraz przeszkodą jego normalnego rozwoju jest zacierzenie klubowe. Temu należy z całą energią wypowiedzieć walkę, a wówczas napewno wiele zmieni się na lepsze!

Mecz pływacki Polska — Czechosłowacja

W roku ubiegłym pokonaliśmy Czechosłowację w Warszawie dość przypadkowo w stosunku 51:50 punktów. Istniała teoretyczna możliwość utrzymania tego świetnego wyniku w roku bieżącym w Pradze. Wystarczyło jednak parę mniejszych niepowodzeń, by nadzieje wszelkie wywróciły się i punktacja przybrała niekorzystny wielce dla nas wygląd 63:39.

Naogół wyniki poszczególnych konkurencji odpowiadały dokładnie naszym przewidywaniom. Zawód sprawiła nam sztafeta pań 3×100 m stylem zmiennym z winy głównie Jarkuliszówny. Zawiodł nas Maerz, na którego zwycięstwo w skokach wieżowych liczyliśmy (a ściślej mówiąc nadspodziewanie świetnie skakał Czech Balarz), zawód wreszcie spotkał nas w kilku walkach o trzecie miejsce, w których parokrotnie Czesi minimalną różnicą czasu uzyskiwali dość znaczną różnicę punktów.

Wobec wysokiego punktowania sztafet (6:0) — małe różnice spowodowały niekorzystny dla nas wynik punktacji ogólnej. Mimo, że we wszystkich konkurencjach indywidualnych (z wyjątkiem 200 m klasyc. panów) byliśmy dla Czechów przeciwnikiem równorzędnym, i mimo, że w pięciu konkurencjach zwyciężyliśmy.

Podobnie jak w poprzednich latach gubił nas brak dobrego drugiego reprezentanta. Bocheński w setce stylem dowolnym, Nowakówna w pływaniu nawznak, Jarkuliszówna w stylu klasycznym, nie mieli dostatecznej podpory w naszym drugim przedstawicielu, który przychodził ostatni, skutkiem czego zwycięstwa tych mistrzów nie dawały nam efektywnej różnicy punktów. Jeżeli bowiem jedna strona ma pierwsze i ostatnie miejsce, druga zaś dwa miejsca środkowe — punktacja wynosi 3:3. A takich konkurencji było najwięcej.

Dotkliwym jest również dla nas brak dobrego „żabisty”. Powoduje to ciężkie straty na 200 m st. klasycznym i skazuje zgóry na zagładę sztafetę panów 3×100 m stylem zmiennym.

Czesi przyjęli nas w swym nowym stadionie pływackim „Pod Barrandowem”. Pływalnia ta jest czemś nieskończenie pięknym — drugiej takiej niema w Europie. Znajduje się ona bowiem u podnóża pionowej ściany skał, otaczających ją z dwóch stron. Zgóry, z tarasów wyczerpane restauracji, pływalnia wśród granitu wygląda niczym zielone tatrzańskie jezioro, a poniżej niej, zaraz za torem kolejowym płynie leniwa Weltawa.

Nad pływalnią wznosi się skocznia — arcydzieło techniki nowoczesnej, zawierająca dwie platformy umocowane do żelazo-betonowej kolumny, dookoła której wspinają się kręcone schodki.

Przy pięknym doborze barw i dekoracji pływalnia przedstawia się wspaniale. Trybuny wciśnięte w skały nie imponują liczbą miejsc (1800—2000) — ale okazuje się, że na Pragę i to jest za dużo. „Barrandov” z powodu znacznej odległości od miasta świeci pustkami, zarówno w dni zawodów, jak i w dni kąpielowe. Trud kucia miejsca na pływalnię w skale, finansowo nie opłacił się.

Pierwszego dnia zawodów, przy pounurej pogodzie i nieustającym deszczu widzów nie zgromadziło się wcale. — Nazajutrz publiczności było, jak na stosunki praskie względnie dużo. Na szczególne podkreślenie zasługuje wyjątkowo kulturalne jej zachowanie. Takiej bezstronności przy reagowaniu na skoki, ich oceny, nie widuje się często.

Drużyna nasza spotkała się z miłym przyjęciem. Defilada w pięknych czerwonych strojach ćwiczebnych, opatrzonych białym „P” na piersiach, wywołała rzesiste oklaski.

Zawodnikom naszej drużyny należą się słowa uznania. Przegrali bowiem w walce z przeciwnikiem znacznie od siebie silniejszym, i walczyli jak mogli najlepiej. Wyjątkiem jest chyba Jarkuliszówna, która w niedzielę pokazała, że jest w najlepszej formie, bijąc swój dość wyrubowany rekord, a mimo to poprzedniego dnia w 400 metrach i w sztafecie 3×100 m stylem zmiennym zawiodła na całej linii.

Również Bocheński nie był tym filarem, jakim miał być. Przegrał 400 m do Getreuera, w sztafecie zaś gdy dochodził do głosu sytuacja była już stracona i dlatego tam nie wysłał się on zbytnio. Wygrał on wprawdzie setkę przed Steinerem, ale w czasie stosunkowo słabym (jak na niego) — 1:02,7.

Znacznie więcej zrobiła dla drużyny Klawusówna, która jest pod każdym względem zawodniczką wzorową. Pracowitość, skromność, ofiarność idzie tu w parze z talentem i odwagą.

Nieco mniejszy nerw zawodniczy wykazały dwie rywalki Kratochwilówna i Morawska, które są w setce tak równe, iż zupełnie nie da się ustalić, która z nich jest lepsza. Walczyły one niesłychanie ambitnie, i kończąc obie razem znacznie poprawiły swoje nowe rekordy. Kratochwilówna miała ponadto ciężką pracę na 400 m, gdzie mimo fatalnego załamania się samopoczucia i zupełne osłabienie, bohaterским wysiłkiem wywalczyła drugie miejsce. Gdyby cała drużyna walczyła tak, jak to piętnastoletnie dziecko niewiedomo czy mecz nie byłby wygrany.

Również bardzo pocieszającym nabytkiem okazał się młody Ziaja, skoczek równie zdolny jak sumienny i odważny. Brak mu tylko odpowiedniej figury. Robi on ogromne postępy z dnia na dzień i dziś już Maerzowi nie ustępuje ani w trampolinie, ani w wieży.

Nowakówna, Karliczek, Matysiak, Szczerbówna, uzyskali swe najlepsze wyniki, przyczem tylko pierwsza wyrównując swój rekord zdołała zająć pierwsze miejsce. Kot mimo dobrej formy, jaką wykazał na 400 m, w sztafecie popłynął bardzo słabo. Na 4×100 m cała czwórka nie zdradzała wielkiej ambicji i wiary w zwycięstwo. Wogóle na całej drużynie i jej wynikach od początku zaciężyło przeświadczenie (zresztą uzasadnione), o znacznej wyższości gospodarzy. Stworzyło to od razu stan psychiczny, w którym zwyciężać nie można.

T. Semadeni.

Ś. p. Józef Thomas

Dnia 19 b. m. zmarł w Mosinie zasłużony i znany zaszczytnie wśród starszego pokolenia sier ziemiańskich, a w szczególności włociańskich, sędziwy obywatel, śp. Józef Thomas, honorowy obywatel miasta Dolska, przeżywszy lat 88.

Żywot śp. Thomasa chlubną zapisał się kartą w historii wielkopolskich Kółek Rolniczych, jako że śp. Zmarły był współzałożycielem pierwszego i tem samem najstarszego w Wielkopolsce Kółka Rolniczego, które ujrzało światło dzienne w małym, lecz uroczym położonym i historycznym miasteczku Dolsku w powiecie śremskim w dniu 22 kwietnia 1866 roku. To też z okazji 60 jubileuszu tej pierwszej, zasłużonej instytucji włociańskiej, obchodzonego uroczystość w dniu 22 kwietnia 1926 r., śp. Józef Thomas mianowany został członkiem honorowym istniejącego do dziś i dodatnio rozwijającego się Kółka Dolskiego i równocześnie członkiem honorowym miasta Dolska w dowód uznania zasług, jakie śp. Zmarły położył dla miasta.

Śp. Józef Thomas jako gorący patriota wielkiem odznaczał się umiłowaniem sprawy narodowej i głębokiem przywiązaniem do Kościoła, więc w całej też pełni zasłużył sobie na Krzyż Zasługi, jakim odznaczono Go przy schyłku żywota. Ostatnich lat kilka spędził u boku jedynej żyjącej jeszcze córki w Mosinie, gdzie po dłuższej w ostatnich czasach niemości dokończył pracowitego i zasłużonego żywota.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w Mosinie, w sobotę, 22 b. m. o godzinie pół do 9 rano.

Z monopolu tytoniowego

Niewesołe horoskopy w przemyśle tytoniowym

We wtorek wieczorem odbyło się w restauracji p. Kasperskiego na Jezycach zebranie pracowników zrzeszonych w Związku Przemysłu Tytoniowego, pod przewodnictwem prezesa p. Stasiaka. Większość zebrania stanowiły kobiety, zatrudnione w trzech istniejących na terenie miasta Poznań fabrykach wyrobów tytoniowych, największych w Polsce.

Po wysłuchaniu sprawozdania z rocznej działalności organizacji sekretarz p. Rybczyński zobrazował wyniki pertraktacji centralnego zarządu Związku w Warszawie z generalną dyrekcją Monopolu Tytoniowego odnośnie zamierzonej redukcji personelu robotniczego, które to zamierzenia wśród pracowników duże wywołały zaniepokojenie. Termin wprowadzenia nowych maszyn, mającego na względzie zaoszczędzenie sił roboczych, został, wedle przyrzeczenia dyrekcji poznańskiej, ze względu na obecną koniunkturę na rynku pracy, odroczone. Natomiast zamierza się skrócić czas pracy na 5 dni w tygodniu. W odniesieniu do tego zamiaru zgromadzeni uchwalili jednomyślnie rezolucję, w której zwracają się do generalnej dyrekcji z prośbą o podtrzymanie płac w dotychczasowej wysokości z uwagi na to, że finansowe położenie Monopolu nie daje powodów do redukcji zarobków. Dalsze życzenia pracowników idą w kierunku podwyższenia zasiłku o 40 proc. na wypadek choroby, skreślenia par. 35 kontraktu i przywrócenia dawniejszych kategorii płac. Wreszcie postanowiono odnieść się do dyrekcji z prośbą o udzielenie pracownikom i w tym roku zaliczek na zakup niezbędnych na zimę zapasów, jak ziemniaków, węgla itp. (we)

SPORT

10-lecie P. Z. O. P. N.

W niedzielę obchodzi Poznański Związek Okręgowy Piłki Nożnej 10-lecie swego istnienia, według następującego programu: godz. 9 msza św. w kościele Farnym, godz. 10 pochód organizacji przez miasto na salę obrad „Belweder” ul. Marsz. Focha 19. Na ul. Św. Marcina pochód zatrzyma się przed pomnikiem Mickiewicza celem złożenia wieńca, o godz. 12 akademja w sali „Belweder”, o godz. 17 mecz międzymiastowy Warszawa — Poznań na stadionie miejskim, o godz. 20 bankiet w sali „Belweder”.

Zarząd P. Z. O. P. N. apeluje do wszystkich sportowców oraz sympatyków sportu piłkarskiego, by w tak uroczystym dniu zamianowali swoje przywiązanie do idei wychowania fizycznego, biorąc gremjalnie udział w pochodzie i akademji.

Hokej

„Warta” — „Venetia” (Ostrów) spotkają się w niedzielę o godz. 15.30 na boisku przy stadionie miejskim w rozgrywkach o mistrzostwo Polski. Ponieważ „Venetia” po raz pierwszy przyjeżdża do Poznania, dotychczas bowiem punkty oddawała walczącemu, przypuszczać należy, że obiecuje sobie dużo ze spotkania z „Wartą”, które winno mieć wobec tego bardzo interesujący przebieg.

„Lechia” — „Czarni” spotkanie o mistrzostwo Polski, odbędzie się w niedzielę o godz. 10 na boisku „Czarnych” przy Drozde Dębińskiej.

Pływanie

Międzyklubowe zawody P. T. P., które odbędą się jutro we własnej pływalni na Ratajach (teren fabryki chemicznej „Herold”), zapowiadają się niezwykle ciekawie. Program imprezy jest bardzo urozmaicony. Odbędą się biegi dowolne, klasyczne, sztafety pań, panów i młodzieży, skoki z wieży i z trampoliny oraz emocjonujący mecz w piłkę wodną pomiędzy „Wartą” i „P. T. P.” o puchar wędrowny prezesa dyr. B. Winiewicz. Zawody rozpoczynają się o godz. 15. Dojazd autobusami P. K. E. ze Starego Rynku; przy łazienkach miejskich zapewniony przewóz przez Wartę.

Nowe prawo kobiece w Holandji.

Parlament holenderski uchwalił niedawno nowe prawo kobiece, na mocy którego żona może żądać od pracodawcy męża wypłacania jej części płacy, odpowiadającej kosztom prowadzenia gospodarstwa domowego. Wspomniana ustawa gwarantuje zatem kobiecie również w wypadku niezrywania małżeństwa prawo do zabezpieczenia swego bytu ze strony męża. Chodzi głównie o takie wypadki, gdy np. robotnik przepija na pracy znaczną część poborów, pogrążając tem samem swoją rodzinę w ostatniej nieraz nędzy.

Z życia harcerzy

Obóz letni drużyny harcerskiej w Główniej. Dla chłopców przebywających cały rok w dusznych norach miasta, prawdziwym wytchnieniem jest pobyt i wypoczynek w miesiącach letnich na łonie natury. Nic też dziwnego, że każda z drużyn harcerskich, dbająca o zdrowie swych członków, wysyła ich czy to nad morze polskie, czy też na wędrowki turystyczne w góry. Najczęściej jednak akcja drużyn musi się ze względów budżetowych ograniczyć do kolonii po wsiach w Wielkopolsce. Tam chłopcy mają sposobność do zahartowania się i wyrobienia karność harcerskiej, by kiedyś stanąć mogli przygotowani i zdrowi w służbie dla Ojczyzny.

Z pośród innych, tak licznych w tym roku obozów i kolonii harcerskich jedna z najbiedniejszych drużyn poznańskich, drużyna harcerska z Główniej, rekrutującą się z młodzieży mniej zamożnej, korzystała z gościnny w majątności Jeziorki koło Poznania.

W wzorowo prowadzonej majątności

ulożonych zostało 30 chłopców z drużyny, znajdując pomieszczenie w obszernej salce.

Zgodnie z harcerskim regulaminem, zwykły dzień obozowy rozpoczynał się gimnastyką i zimną, hartującą ciało kąpielą w łaźniach natryskowych! Po smacznym posiłku, gawędach metodycznych i praktycznych ćwiczeniach polowych, specjalizowali się w technice harcerskiej. Niemniej dla urozmaicenia pobytu odczo oddawali się pracy w polu. Szczególnie chętnie pomagali około ulepszenia cmentarza przy dawniejszym kościele ewangelickim, który dzięki staraniom p. dziedzica w niedługim czasie poświęcony będzie jako kościół katolicki. W czasie pożaru, jaki nawiedził Jeziorki, nasi druhowie ratowali umiejętnie dobytek nieszczęśliwych pogorzalców.

W wolnych godzinach uprzyjemniono sobie chwile nieodstępna „Ilustracja Polska”, która często umieszcza zdjęcia z życia obozowego.

Najbardziej „obleżonym” był głośnik radiowy, w czasie śródowych audycji „Wujcia Czesia”, których słuchały nie tylko nasze najmłodsze „wilczęta”, ale również i dzieci miejscowej ludności. Z tego też miejsca, spełniając życzenia młodych entuzjastów „Wujka”, przesyłamy Mu ukłony i harcerskie pozdrowienie, zanosząc jednocześnie prośbę, by częściej dał się słyszeć na fali poznańskiej.

Liczną publiczność gromadziły wieczorne ogniska. Czterotygodniowe kolonie stały się prawdziwym wypoczynkiem, godziwie spędzonym.

Podniosła uroczystość „Guda nad Wisłą”. Wszystkie nieomal drużyny harcerskie, przebywające jeszcze w obozach letnich, uczliły dzień 15 sierpnia uroczystem ogniskiem harcerskiem. Szczególnie jednak uroczystość obchodzono podniosła rocznicę na kursie instruktorskim chorągwi poznańskiej, odbywającym się w Sierakowie. Rano, po wciągnięciu na maszt flagi narodowej przy dźwiękach orkiestry, odprawił dziękczynną mszę św. ks. podharcemistrz Bober. Jednocześnie wygłosił celebrans podniosłe, patriotyczne kazanie, wskazując, że w dniu, w którym w głębokiej pokorze niesiemy w hołdzie Matce Boskiej kwiaty i ziola polne, złóżmy — mówil kaznodzieja — wraz z temi darami pod stopy Marji żarliwą modlitwę, by Ona, jak przed 11 laty, uprosiła nam pokój wewnętrzny i błogostawieństwo, w ciężkich czasach, jakie przeżywamy.

Po południu 7. poznańska drużyna harcerska doborową orkiestrą urozmaiciła podniosłe święto. Wieczorem natomiast odbyło się uroczyste ognisko harcerskie.

Pw 5 191-62.255

RADJO

Programy radiofoniczne:

Poniedziałek, dnia 24 sierpnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 17.40 „Dzieci dla dzieci”; godz. 18.00 inauguracyjny „Radjo - koncert”. Poznański mistrzowski kwartet wokalny z towarzyszeniem fortepianu. Wykonawcy: artyści opery poznańskiej: Stanisław Roy, Aleksander Karpacki, Eug. Maj i W. Szpingier, przy fortepianie p. Olga Karpacka; godz. 19.40 koncert na saksofonie w wyk. p. Gynli Wiesingera; godz. 19.15 feljton dr. Konstantego Troczyńskiego; godz. 19.30 „Kochajmy zwierzęta” (wygl. p. redaktor Ed. Rakowski); godzina 19.45 „Silva rerum”; godzina 20.15 listy (od Jerzego Bandrowskiego) (wygl. p. Ant. Chocieszynski); godz. 20.30 muzyka francuska popul. z Doliny Szwajcarskiej z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 „Z nad krawędzi” (wygl. Brat Cezary).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „Co każdy o pływaniu wiedzieć powinien”; godz. 16.00 muzyka gramofonowa; godz. 16.50 pogadanka literacka w języku francuskim; godz. 17.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 „Jak się Kraszewski zasłużył Ojczyźnie”; godz. 18.00 muzyka lekka; godz. 19.20 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 20.15 pogadanka radiotechniczna; godz. 20.30 popularna muzyka francuska z Doliny Szwajcarskiej; godzina 22.00 feljton p. t. „Słońce, kwiaty i dzieci”; godz. 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.30 i 14.00 gramofon, 16.00 koncert, 20.00 transmisa z Salzburga; Budapeszt (550 m) 19.00 koncert ork. cygańskiej, 20.00 wyjątki z węgierskich operetek, 21.45 koncert solistów; Wiedeń (516 m) 20.00 „Orfeusz i Eurudice” op. Glucka, transm. z Salzburga, 22.50 koncert.

UWAGA SKÓRNICY!

Prowadząc sprzedaż obcasów gumowych „WESTA” pozyskujecie odbiorców i na inne artykuły, wchodzące w zakres Waszej branży dzięki różnym cennym przedmiotom, które dodajemy bezpłatnie do każdego tuzina obcasów gumowych „WESTA”.

Obcasy gumowe „WESTA”

są najmodniejsze i najtrwalsze a przytem tanie.

Na żądanie wysyłamy ilustrowane katalogi.

WOLBROM

Fabryka Wyrobów Gumowych S. A. w WOLBROMIU.

Pw 6 127-53.161

W nocy z 21 na 22 sierpnia 1931 r., podobało się Panu Bogu zabrać po krótkich cierpieniach, w 76 roku życia, opatrzoną Sakramentami św. naszą najdroższą matkę, babcię i prababcię, ś. p.

Eleonorę z Domiczów Tyrakowską

Ekspozycja z domu żałoby odbędzie się w poniedziałek, dnia 24 sierpnia 1931 r., o godz. 17.30. Pogrzeb najajutrz o godz. 10.

dw 875

W głębokim smutku pogrążona
rodzina.

Koźmin, Gostyń, Chojnice, Chicago

Przewielebnemu Duchowieństwu w szczególności ka. prał. Zychlińskiemu, ks. Dr. Brossowi, ks. ks. proboszczom Tomaszewskiemu, Harwaczyńskiemu, Hilomerowi i ks. Misiołkowi, chórowi z p. dyr. Broniewskim, p. Skobelównie i p. Toasiewiczowi, Krewnym, Znajomym oraz Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie i nabożeństwie żałobnym odprawionem za ś. p.

Helene z Surmów Gustowską

oraz za licznie ofiarowane wieńce, kwiaty i wyrazy współczucia składają serdeczne

Bóg zapłać!

Artur Gustowski z synami.

Pw 6 144-33.223

W czwartek, dnia 20 b. m., podobało się Panu Bogu powołać do Chwały Wieczystej, po przyjęciu pierwszej Komunii św., po długich z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, naszą najukochańszą jedyną córeczkę, naszą najdroższą wnuczkę, siostrzenicę i kuzynkę,

Zosinkę

w ósmej wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 23 b. m. o godzinie 5 po południu, z domu żałoby w Piaskach, pow. Gostyń, o czym donoszą

zw 10 590

w ciężkim smutku pogrążeni
Zdzisławostwo Majchrzakowie
wraz z rodziną.

Poznań, Piaski, Gostyń, 22 sierpnia 1931 r.

W czwartek, 20 sierpnia 1931 r., o godz. 17, zmarła w Bogu moja najdroższa żona, nasza najukochańsza mamusia, córka i siostra, ś. p.

Ludwika z Rogowskich Matuszewska

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23. bm., o godzinie 17 w Jarocinie.

W nieutulonym smutku pogrążeni
mąż, dzieci, ojciec i siostry.

Jarocin, 21 sierpnia 1931. nw 5 156

W dniu 18 sierpnia rb. zakończył swój żywot doczesny członek nasz

Ottokar Redmann

właściciel Browaru w Grudziądzu.

Jako długoletni członek Rady Związku naszego Zmarły cieszył się dzięki swemu doświadczeniu i bystrości umysłu jakoteż dzięki zaletom towarzyskiemu pełnym uznaniem i szacunkiem w szeregach naszych. Pw 6 145-33,229

Związek Browarów
na Polskę Zachodnią Tow. Zap. w Poznaniu.
Poznań, dnia 21. 8. 1931.

Za udział w pogrzebie, piękne wieńce i okazane nam dowody szczerego współczucia z powodu śmierci naszej najdroższej Zmarłej, ś. p.

Julji z Zakrzewskich Wegnerowej

składamy wszystkim Przyjaciołom, Znajomym i Krewnym najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 10 586

Rodzina.

Przewielebnemu Duchowieństwu, szczególnie Przewielebnemu Księdzu Klimkiewiczowi, Krewnym i Znajomym oraz wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę, ś. p.

Franciszkowi Gałdyńskiemu

za liczne ofiarowane wieńce, kwiaty i dowody współczucia, składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 10 591

żona z dziećmi i rodzina.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Panu Dyrygentowi Gwizdale oraz całemu Chórowi kościoła św. Marcina za wykonane piękne pienia nad grobem, Kołu Dembińskiemu za poczet sztandarowy, wszystkim Ofiarodawcom za słiczne kwiaty i wieńce, oraz wszystkim Krewnym i Znajomym za szczerze dowody współczucia oraz liczny udział w pogrzebie naszego ukochanego syna, ś. p.

Feliksa

składamy szczerze

Bóg zapłać!

Aleksandrostwo Talarczykowie z rodziną.

Św. Marcina 22.

nw 4 825

Podłogi Asbestowo-Ksyolitowe są zupełnie bez szpar, ciepłe, bezpieczne pod względem ognia, grzyba i wilgoci, elastyczne, higieniczne, niewrażliwe na oliwę i zmiany temperatury, zupełnie wolne od pyłu, kurzu i robactwa, łatwe do czyszczenia, przyjemne do chodzenia i przebywania — jak również **posadzki teracowe, schody z sztucznego kamienia, naśladowujące zupełnie granit śląski i szwedzki, karst itp.**, wykonuje

KSYLOLIT
Katowice, ul. Słowackiego 21.
Tel. 19-16 Tw 296

Wielki skład

w Gnieźnie, z 3 wielkimi oknami wystawowymi, przy ruchliwej ulicy, **tanio do wydzierżawienia.**

Gniezno, ul. Mieczysława 41.
nw 4 834

Nauczyciel - wychowawca organizuje z nowym rokiem szkolnym **szkołę specjalną** w zakresie czterech klas dla dzieci **cofniętych w rozwoju.** Uwzględnić się będzie przede wszystkim **indywidualność uczniów, należyta opieka zapewniona.** Zgłoszenia od 24 do 29 bm. 10-12, 2-5, **Górna Wilda 42, parter, m. 5.** Pw 6 185-56,277

Zakłady Ogrodnicze Pamiątkowo

poczta i stacja kol. Pamiątkowo, pow. Poznań polecają na sprzedaż **tanio**

ROZE KRZACZASTE w najpiękniejszych odmianach i **WYSADKI TRUSKAWEK** w najlepszych gatunkach. Cennik na życzenie. zw 10 533

Poszukuje posady samodzielna książkowa - korespondentka

stenografująca po polsku i niemiecku, biegła maszynistka z długoletnią praktyką, dobrymi świadectwami i referencjami. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 4 841

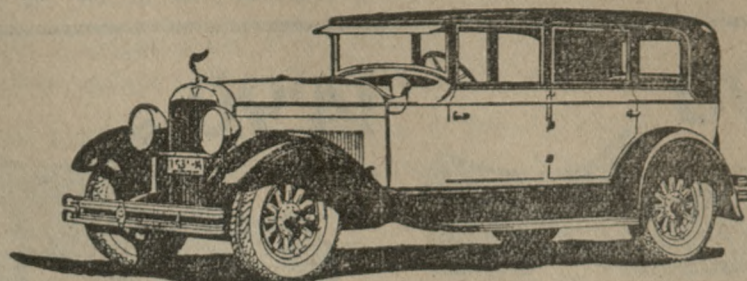
Lokal handlowy

przy Starym Rynku 44, ca 210 m², nadający się także na cele fabryczne **zaraz do wydzierżawienia.** Zgłoszenia przyjmuje **Czesław Szymankiewicz, Stary Rynek 44.** Pw 6 989-33,60

Fabryka wyrobów cementowych

bogate pokłady żwiru, obszaru 300 mórg, z własną bocznica kolejową, w powiecie inowrocławskim, z komunikacją wodną (Kanał Notecki) wraz z wszelkim urządzeniem, maszyną i elektrycznością na korzystnych warunkach natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 10 577**

ESSEX SUPER SIX

Niezawodny, silny 6-o cylindrowy motor, idealne resorowanie, łatwość prowadzenia i obsługi, wytworny wygląd i luksusowe wykonanie wnętrza czynią z **ESSEX'a** ulubiony samochód każdego znawcy.

Rewelacyjne ceny od \$ 1370 do \$ 1695, loco montownia w zależności od karoserji.

„HUDSON SUPER EIGHT“

Udoskonalony pod względem technicznym, 8-o cylindrowy silnik, wysoce luksusowe wykonanie wnętrza, karoserje 5-o lub 7-o osobowe, czynią z **HUDSON'a** najwybitniejszą atrakcję w klasie wozów luksusowych.

Ceny od \$ 2415 do \$ 2800 loco montownia, w zależności od karoserji.

WZOROWA STACJA OBSŁUGI r'w 5 720-31,60

BOGATO ZAOPATRZONY SKŁAD CZĘŚCI ZAPASOWYCH.

NAJDOGODNIEJSZE WARUNKI SPŁATY PRZYJMUJE SIĘ UŻYWANE SAMOCHODY w upłatę.

Przedstawicielstwo na Poznań i Województwo:

SZAFARKIEWICZ i MENZEL, Poznań, Pl. Nowomiejski 7 telefon 34-01

Jak za młodych czasów

odzyska Pan znów męskie siły, stosując aparat „Nr. 111“ opatentowany w wielu kulturalnych krajach. Naukową broszurkę niezmiernie interesującą i zawierającą dysertacje i opinie wielu osobistości nauki lekarskiej wysyłamy bezpłatnie i dyskretnie. Adresować: **„INVENTUS“ (8 B) Lwów, Jagiellońska 20.** Dozwolone do użytku przez władze administracyjno-lekarskie. Za skuteczność przyjmujemy pełną gwarancję. Pw 6 003-72,55

Piegi, żółte plamy, opaleniznę usuwa pod gwarancją aptekarza Jana Gadebuscha. **AXELA-krem** 1/2 stoik 2.50 zł. 1/1 stoik 4.50, do tego mydło „AXELA“, 1 kaw. 1.25 zł. **J. Gadebusch, Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar). Drogerja i perfumieria.** d 628/9

MASZYNE

(dachówkarke) do wyr. dachówek cementowych i różnych formy **sprzedam** tanio. Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 10 585**

60-70 000 zł

pożyczki poszukuje na I. hipotekę nieruchomości, wartości 300.000 zł (bez żadnych obciążeń.) Oferty Kurjer Poznański pod **zw 10 575**

Kapelusze!

Czy Pani wie, że niezwykle korzystnie kupi Pani nowy kapelusik w

Salonie Mod

„PANI HANKI“

ul. Gwarna 11 (dom podwórzowy)

Wielka ilość najnowszych oryginalnych modeli. — Ceny od 15 zł począwszy
Najnowsze żurnale na rok 1932 już nadeszły, to też

suknie, płaszcze i kostjomy

najkorzystniej zamówić już teraz, by uniknąć czekania podczas późnego sezonu. —

Pierwszorzędną krawiec dla kroju angielskiego. Kuśnierz na miejscu.

Hw 4

Nadzwyczajna okazja

samochody tanie, na najdogodniejszych warunkach spłaty:

Steyr torpedo 6 os.	3 000 zł.
Renault taksi 6 os.	800 „
Benz podwozie	500 „
O. M. torpedo 6 os.	1 800 „
Fiat 505 torp. 6 os.	1 200 „
„ lim. 6 os.	3 600 „
Opel torp. 6 os.	400 „
Austro-Daimler torp.	1 800 „
6 os. gotowy do jazdy poleca:	

Tow. Bud. i Sprzed. Samoch. S. A. w Warszawie
Oddział w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 7, tel. 76-65, 75-58. Pw 6107-33,55

UBIKACJE

przy ul. Dąbrowskiego 83-85, nadające się na rozmaite przedsiębiorstwa, warsztaty, składnice i t. d., z przyległą własną bocznica i bez do wynajęcia. Zgłoszenia:

Administracja Nieruchomości Rady Draheima. ul. Dąbrowskiego 83-85, telefon 6431. zw 10 578

DLA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ.

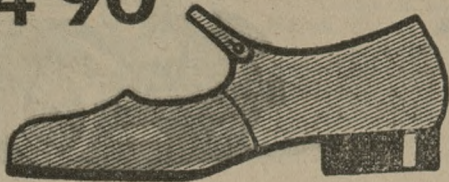
Bata

8·90

Fason 2651-05
Wygodny dziecięcy pantofelek z boku lub lakieru na miękkiej skórzanej podszewie i niskim obcasie.

14·90

Fason 2642-05
Praktyczne pantofelki z brązowego boku. Bardzo wygodne i trwałe. Odpowiednie do codziennego użytku i na niedziele.

19·90

Fason 1134-22
Eleganckie i wygodne półbuty z brązowego boku ciętego, na mocnej skórzanej podszewie i gumowym obcasie.

16·90

Fason 3672-22
Dla chłopców do szkoły te sznurowane buty z czarnego boku ciętego. Mocna podszewka, gumowy obcas.

Teatr Varieté „Alhambra“
(Dom Rzemieślniczy) — ulica Fr. Ratajczaka 21
Tel. 51-79

Jeśli chcesz się tanio zabawić
idź do

„Alhambry“

Co 10 minut nowa atrakcja!
Co 8 dni zmiana programu!
Co dwa tygodnie nowo zaangażowani artyści!
Ceny miejsc tylko od 1—3 zł

Przedsprzedaż biletów u p. Szrejbrowskiego,
ul. Gwarna. Od godz. 6 przy kasie Teatru.
zw 10 596

Szanownym Klientom podajemy do wiadomości, że z powodu umniejszenia się naszego zapasu samochodów używanych

przyjmujemy ponownie samochody używane w szerszych granicach na nasz stały rachunek z okazji sprzedaży innych samochodów na warunkach najkorzystniejszych.

PP. Reflektantów prosimy, aby we własnym interesie przed kupnem odwiedzili nasze przedsiębiorstwo. Pw 6 139-33 223

BRZESKIAUTO S. A. Poznań
ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella
wysyłka każdej ilości.

Cena za stoik 2,50 zł
Mydło Bella 1,25 zł
do nabycia w aptekach i drogeriach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koronę
Poznań, Górna Wilda 61.
dw 3254

Tel. 22-80

Tel. 22-89

Związkowa Centrala Maszyn S. A. w Poznaniu

ul. Fr. Ratajczaka nr. 16

wyłączni przedstawiciele fabryk H. Cegielski S. A.
na Wielkopolskę i Górny Śląsk

poleca na sezon:

CEGIELSKIEGO: siewniki „Polonia“ syst. Siederslebena, maneże, młocarnie, garnitury parowe i motorowe do młócenia, kartoflarki itd.

„UNII“-Ventzke: oryginalne piugi, siewniki, kultywatory, walce, parniki i t. d.

NEUHAUS'a: czyszczarki do czyszczenia zboża „Nowosiew“ Pw 6101-33,22

oraz wszelkie inne narzędzia i maszyny rolnicze po cenach konkurencyjnych. **CZĘŚCI ZAPASOWE!**

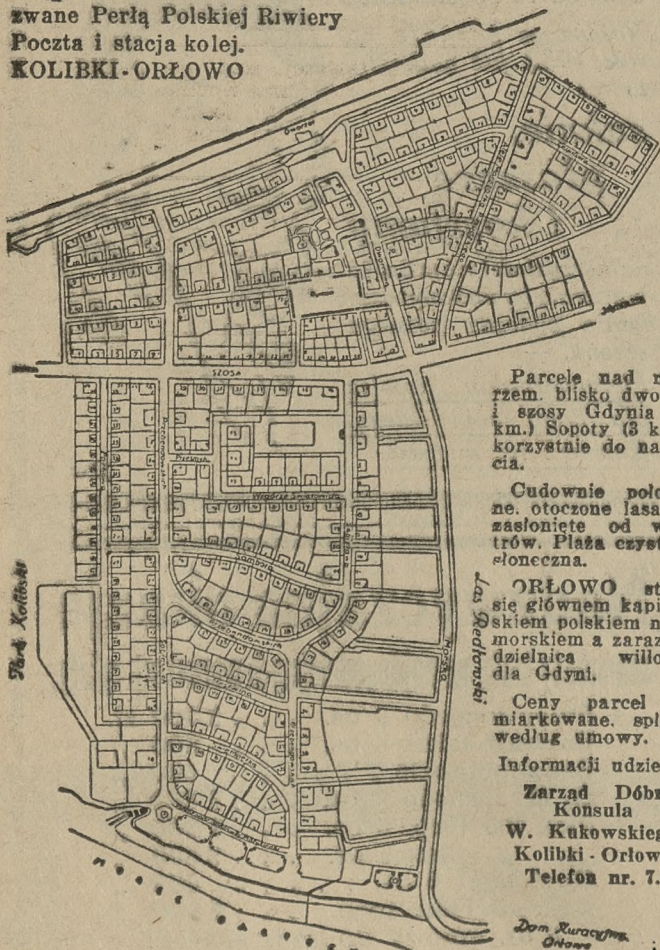
Kto chce spędzić przyjemnie każdy wtorek, czwartek, sobotę i niedzielę niech spieszy do

Restauracji **„BELWEDER“** na Marszałka Focha 18
na wieczorek towarzyski połączony z tańcami.
Początek godz. 18,00. Koniec godz. 23,00.
Wstęp wolny. Ceny zwykle.

Władysław Rajewski,
gospodarz.
Pw 6063-33,30

Kapielsko Orłowo Morskie

zwane Perłą Polskiej Riwiery
Poczta i stacja kolej.
KOLIBKI-ORŁOWO

Parcele nad morzem, blisko dworca szosy Gdynia (4 km.) Sopoty (3 km.) korzystnie do nabycia.

Cudownie położone, otoczone lasami, zasłonięte od wiatrów. Plaża czysta i słoneczna.

ORŁOWO staje się głównym kapielskim polskim nadmorskim a zarazem dzielnicą willową dla Gdyni.

Ceny parcel umiarkowane. Spłaty według umowy.

Informacji udziela:
Zarząd Dóbr Konsula
W. Kukowskiego,
Kolibki-Orłowo
Telefon nr. 7.

Plan zabudowy
ORŁOWA
nr 4822

Kto
z powodu podatku drogowego lub innych powodów
odgłosił
swój samochód ciężarowy

lub odgłosić zamierza, zechce podać swój adres celem nawiązania stosunków handlowych. Adresy prosimy uprzejmie złożyć w ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 10 593

Mamy na sprzedaż franko las, lub też franko wagon Murowana Gościna

51 mp użytkowych wałków grabowych I. kl.
31 mp użytkowych wałków grabowych II. kl.

w długościach po 2 m.
105.04 m³ dłużyc wiąz
65.35 m³ dłużyc grabowych

Drzewo jest zdrowe, ładne, proste i bezszpeczne z wyrobu 1930/31

Zarząd Leśny Majętności Uchorowo,
pow. Oborniki. Pw 6091-56,255

WAPNO NAWOZOWE

wszelkich gatunków:
pa mielony kamień wapienny
„mielone wapno palone
„miel wapienny
dostarcza korzystnie dw 551

GUSTAW GLAETZNER Centrala Materiałów
Budowlanych i Dachówek
Poznań 3, Mickiewicza 36. Tel. 6580 i 6328. Założ 1907 r

Przyjmę na stancję

panienki szkół średnich lub studentki. Utrzymanie zdrowe, obfite, opieka troskliwa, pomoc w naukach (francuski niemiecki, angielski) dom inteligentny, pianino, telefon. zw 10 551

Inżynierowa Nowicka,
ul. Grotzgera 14, m. 6. Telefon 60-96 (Lazarz).

Sekretarza adwokackiego i notarialnego

rutynowanego, poszukujemy.
GARLIŃSKI i GRZESIECKI
adwokaci — Ostrów. dw 873

Zakład dentystyczny

dobrze zaprowadzony, z nowoczesnym urządzeniem, zaraz do wydzierżawienia lub na sprzedaż ewentl. poszukuje się celem objęcia kierownictwa zakładu siły dentystycznej. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 10 594

II. Magazyn: pl. Wolności 5

Uł. Szkolna 11

Teki płóciennee zł 1.50
• ceratowe • 3.25
• skórzane • 7.50
Torby szkolne płóciennee • 2.90
Torby szkolne ceratowe • 3.25
Piórniki cerat. • 0.85

Wiktor Czysz
Pw 6104-33,63

CENTRALA MEBLI

M. Szpryngacz

Swarzędz — Piaski 5

poleca:

Meble w wielkim wyborze od zwykłych do najwykwintniejszych w solidnym wykonaniu po bardzo niskich cenach. Dogodna komunikacja autobusami co 30 minut z ul. Woźnej. Pw 5704 06-30,32,33

Stenotypistkę

posiadającą długoletnią praktykę w biurach adwokackich przyjmę natychmiast. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw i warunkami wynagrodzenia nadsyłać: Adwokat Dr. Turek, Gdynia, ul. Abrahama. nw 4 823

WYŚCIGI KONNE z TOTALIZATOREM

urządzone przez Towarzystwo Wyścigów Konnych Ziem Zachodnich T. z., odbędą się na torze w Ławicy w dniach 23, 26, 29 i 30 sierpnia oraz 2, 5, 6, 9, 12 i 13 września 1931 r. Początek gonitw o g. 15,30

Komunikacja autobusami od Mostu Teatralnego oraz pociągiem kolejowym o godz. 15,15

Duży udział koni zapewniony. Bilety wstępu od 50 gr do 2 zł. Wyścigi odbędą się bez względu na pogodę.

P w 6034 33.10

Otworzyłem kancelarię adwokacką

w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 11, tel. 37-67

Bogusław Seydlitz, adwokat.

P w 6 143-33.217

Osiedliłem się we Wrześni jako adwokat

i prowadzę kancelarię wspólnie z adwokatem i notariuszem Romanem Mazurem.

Zenon Szust

b. sędzia sądu okręgowego w Toruniu.

P w 6 123-33.207

Powróciłem

Dr. L. Podkomorski

choroby skórne i weneryczne

ul. Ratajczaka 40 (przy Placu Wolności).

zw 10 589

Powróciłam

Dr. med. Zofja Górczyna

lek. spec. chorób skórnych i wenerycznych. zw 10 584

Poznań, ulica Młyńska nr. 4. II. p. Telefon 27-87

Kasowe godz. przyjęć 9-11, 5-7, prywat. 4-5.

Dr. med. J. Gęsikowski

przyjmuje

9-11 15-18

Poznań, Małeckiego 11, telef. 78-78

zw 10 587

Wróciłem

Marjan Kempniński, dentysta

ul. Nowa 1. Tel. 40-67.

P w 6 133-56.275

Wróciłem

Dr. Pomorski

specjalista w chirurgii i chorobach kobiecych.

Plac ś-to Krzyski 4.

11³⁰-1 3-4

Lecznica prywatna.

dw 883-40

Józef Maciejewski, dentysta

przyjmuje znowu osobiście

tylko Stowackiego 4/6 — tel. 6194

Dla pp. urzędników dogodnie warunki.

zw 10 599

Wróciłem

Dr. St. Janiszewski

specjalista chorób skóry i pęcherza

Wielka 15 — telefon 13-97

zw 10 601

Poszukuje się od 1. 9. 1931 r., doświadczonego, starszego, solidnego i dzielnego

technika dentystycznego.

Reflektuje się tylko na siłę pierwszorzędną, która pod nadzorem lekarza będzie załatwiać wszelkie prace wchodzące w zakres techniki laboratoryjnej. Posada jest do objęcia od 1. 9. 1931 r. w Bydgoszczy. Oferty składać należy w ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 829

Konc. Kurs Gimnazjalny T. N. S. W.

sześcioklasowy imaturalny typu humanistycznego
Informacje i wpisy od 24 bm. codziennie od godziny 18—19 w Seminarjum naucz. ul. Ratajczaka 30. zw 10 576

Szkoła pod wezw. Najśw. Marii Panny

przyjmuje jeszcze wpisy do I. II. III. IV. kl. przyg. i V. = i kl. gimn. hum., w dni powszednie od 5—6 w lokalu szkoły.

Marja Ślaska

zw 10 589 dypl. naucz. szkół powsz. i gimn.

Parterowe lokale handlowe

w Poznaniu, w śródmieściu przy ul. 27 Grudnia nr. 9, po firmie K. Kuźaj „Skład dywanów” zaraz do wynajęcia. Wielkość lokali ca. 200 m². W tym samym domu może być opróżniony lokal handlowy na I. piętrze o wielkości ca. 230 m², który jest połączony z lokalem parterowym. — Oferty do POZNAŃSKIEGO BANKU ZIEMIEM S. A. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13. Pw 6 136-33.215

Obszerny lokal handlowy

nadający się na każde przedsiębiorstwo, położony blisko głównego dworca w Zbąszyniu wraz z 3-pokojowym mieszkaniem na dogodnych warunkach zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia przyjmuje Bank Ludowy w Zbąszyniu. zw 10 597

Polecamy nasze powiększone i technicznie ulepszone

warsztaty mechaniczne

uskuteczniające najracjonalniej wszelkie naprawy wchodzące w zakres samochodu.

Najstosowniejszy i natychmiastowy dobór części zamiennych z stale bogato zaopatrzonych własnych magazynów.

Specjalny fachowy personel uzupełniony.

Ceny konkurencyjne - szczegółowe kosztorysy na każde żądanie.

BRZESKIAUTO S. A. Poznań

ul. Dąbrowskiego 29 - Tel. 63-23, 63-65.

Najstarsze i jedyne wszechstronne przedsiębiorstwo branży samochodowej w kraju. Zał. 1894 r. Pw 6 140-33.222

Handlowca

sumiennego, obrotowego, możliwie z branży ogłoszeniowej i znającego teren gdański, z referencjami poważnymi, poszukujemy do naszego wydziału reklamy kolejowej do Gdańska. Reflektujemy na siłę tylko wykwalifikowaną i bezwzględnie solidną. Posada stała. Wyczerpujące oferty do

nw 4 830

„RUCH” S. A. w Poznaniu.

Księgarza

solidnego, obrotowego, z referencjami poważnymi, obeznanego również z działem czasopism i materiałów pisemnych, jakoteż pracami biurowymi, z gwarancją większą, kawalera, znającego gruntownie język niemiecki, do Gdańska poszukujemy. Oferty z kopiami świadectw, podaniem danego wynagrodzenia do

nw 4 831

„RUCH” S. A. w Poznaniu.

Opony samochodowe

tylko najlepszych fabrykatów we wszelkich rozmiarach, z najwyższymi rabatami bezkonkurencyjnymi po cenach dotąd niebywałych poleca

BRZESKIAUTO S. A. Poznań

ul. Dąbrowskiego 29 - tel. 63-23, 63-65

Bogato zaopatrzone magazyny własne — towary zawsze świeży

Pw 6 138-33.224

AUTEM

ciężarowem wykonuję wózki i przewodniczki.

Kilometr 50 gr.

Rynek Łazarski 10, m. 17, tel. 75-48 zw 10 592

Dziewczyna

z gotowaniem potrzebna od 1 — Rataje walla 19. zdw 52 360

Marszantki

zdolne, samodzielnie potrzebne. Ruskowski Półwiejska 6. zdw 51 880

Towarzystwo Polsko-Angielskie buduje tanie domy na 15 letnie spłaty.

Parcele od 50 groszy.

Informacje: Al. Marcinkowskiego 13, pok. 15, tel. 37-15. zw 10 603

Unieważnienie weksla.

Unieważnia się weksel z akceptem p. Kuzta Kirschteina z Wieszkowa na dol. am. 197, płatny dnia 23. 8. 1931 jako, znajdujący się w bezprawnym posiadaniu. zw 10 600

Eryk Barclay de Tolly, Poznań, Jasna 12.

Ca. 1000 tonn pierwszorzędnych

kamieni szamet. normalnych

S. K. 33/34, pro tonnę zł 50,— franco wagon G. Śląska stacja kolejowa do oddania. Tw 297

Walter Schmidt, Wielkie Hajduki G. Śl., Mickiewicza 4.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu

zamierza ustanowić i zaprzysiąc jako biegłego dla przemysłu graficznego i wydawniczego na obwód Izby

p. Jana Kuglina z Poznania.

Ewentualne sprzeciwy należy wnieść do biura Izby, przy ul. Mickiewicza 31, najpóźniej do dnia 31 sierpnia 1931. dw 878

POLOWANIE

w obwodzie II. Kostrzyn — Wróblewo, na obszarze 270 ha., na lat 6 wydzierżawione będzie najwięcej dającymu w dniu 29 sierpnia rb., o godz. 15-tej po południu, w lokalu p. Piórcieniaka w Kostrzynie. Kaucja 150 zł. Warunki dzierżawy do obejrzenia u przewodniczącego Spółki Łowieckiej. Śmiechowski, przewodniczący. nw 5 149

Właściciel tartaku Józef Łożyński w Śremie, wniósł dnia 14 sierpnia 1931 r. o odroczenie wypłat. Wobec tego wyznacza się termin do rozpoznania sprawy na dzień 14 września 1931 r., o godz. 10-tej w biurze nr. 4. Sądu Grodzkiego w Śremie. Wierzyciele mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Śrem, dnia 14 sierpnia 1931 r. Sąd Grodzki Oddział III. nw 5 152

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Wielkopolskie Zakłady Ceramiczne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu, ul. Jasna 10, otwiera się postępowanie układowe. Poznań, dnia 13 sierpnia 1931. Sąd Grodzki II a. nw 5 151

3. N. 1/31. UCHWAŁA. W sprawie odroczenia wypłat kupcowi Michałowi Szymanowskiemu w Śmiglu. Udziela się kupcowi Michałowi Szymanowskiemu w Śmiglu na tegoż wniosek dalsze odroczenie wypłat na przeciąg 3 miesięcy, t. j. od 5 września do 5 grudnia 1931. Śmigiel, 18 sierpnia 1931. Sąd Grodzki. nw 4 730

Publiczna licytacja.

W piątek, dnia 28 sierpnia, o godz. 12 sprzedawać się będzie na dworcu w Swarzędzu:

wagon desek sosnowych grubości 25 i 30 m/m, wagi 19 400 kg.

Towar oglądać można na 1 godzinę przed licytacją.

Ekspedycja towarowa Swarzędz.

nw 4832-3

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W poniedziałek, dnia 24 sierpnia rb., o godz. 10 przed poł. przy ul. Wały Wazów 24, sprzedam publicznie największą dającymu za gotówkę:

urządzenie pokoju jadalnego, saloniku, obrazy, gramofon i wiele innych przedmiotów. nw 4 765

T. Bartkowiak, kom. sąd. z pol. Poznań, Wały Jagielly 3.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 25 sierpnia, o godzinie 10 przy ul. Małe Garbary 9, na placu spedytora Stachowskiego sprzedam największą dającymu za natychmiastową zapłatą:

lustro, stoły, fotel, szafkę, fortepian czarny, kredens, bufet, krzesła, garnitur klubowy, obrazy olejne, zegar stojący, bibliotekę, biurko dębowe, futro damskie, stojak do garderoby z lustrem, 2 sukienki, maszynę do pisania i stolik do maszyny oraz różne żyrandole, armatury, szkła kryle i mleczne.

Przedmioty będą na przetargu okazane. nw 4 766

Krawczyk, kom. sądowy, Dąbrowki 14.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

1 t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

1,35 berety

czeskie, kolnierzki krepdeszynowe 0,90, pantalon jedwabne 1,85, kolnierzki sztywne 0,60, kałesony macco 1,60, pończochy jedwabne 1,45, macco 0,95, prima Bemberg 3,50, złoty Bemberg 5,50, rekawiczki krawaty, bielizna najtańszej w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego. — Wielkie Garbary 26, obok Wielkiej.

Smoking

nowy sprzedam, fig. 1.80, Woźna 14 b. III, lewo. Pw 52 770

Kinoaparat

z dynamem, nadający się na obraz i stale sprzedam okazynie wraz z koncesją za 3 000 zł. Biuro „Emeryt”. Bydgoszcz, Marsz. Focha 10. Pw 6122-63,465

Piekarnia

z mieszkaniem do sprzedania. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 145

Skład

papierniczo - zabawkarski, mieszkanie, świetna egzystencja, wyjątkowa okazja, warunki bardzo korzystne. Bydgoszcz, Śniadeckich 41 Pedracki. Pw 6120-63,462

Płaszcz damskie

prześciowe i zimowe, najnowsze fasony, oraz płaszcze żalobne w wielkim wyborze po cenach fabrycznych poleca Dział miarowy Fabryki Konfekcji Damskiej W. Kowalski i S-ka, Wielkie Garbary 22, narożnik Wielkiej, I. piętro. Pw 6075-56,246

Gramofony — Płyty

Przybory sprzedają po najniższych cenach. Feliks Bałon, Woźna 12. Pw 5 909-33,45

Św. Teresa

obraz olejny 100—80 sprzedam tania. Ratajczaka 13, mieszkanie 13 zdw 52 068

Sprzedam tania

stare okna i drzwi w Puszczykowie willa naprzeciw restauracji „Sily”. Zgłoszenia W. Janaszek Poznań, Jeznicka 1. Pw 6113-33,75

Parcela

przy ul. Łukaszczyka i kolejowej, korzystnie sprzedam. — H. Hadryś, Matejki 56, Tel 70-65 zdw 52 319

Śliczny teren

dwa fronty przy ul. Grunwaldzkiej wydzierżawie lub sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 211

Samochód

Rugby limuzyna 6 osobowa, ciężarów Ford, motocykl Raleigh, 3 maszyny do pisania Adler sprzedamy okazynie „Autopol”. Dąbrowskiego 1216, telefon 75-08, zdw 53 416

Skład

samochód, motocykl i przybory samochodowych z towarami, wartości 35 tys, sprzedam z powodu wyjazdu za 23 tys, ewentualnie zamienie na hipotekę, parcelę, dom lub oddam w Komisję za zabezpieczeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 415

10

mórg zabudowanie maszynowe. — Cena 4 000, wpłaty 2 000. Rolpol, Wrocławka 22. zdw 52 347

Rurki

do ondulacji, losów od 1,60 zł jak wódr 3,75 lampki spirytusowe od 1,90, — poleca najtańszej Wenzlik — Poznań, Aleje Marcinkowskie go 19, dw 671

Motocykl

Indian z przyczepką, dobrze utrzymany sprzedam lub zamienie na słabszy bez przyczepki. Małe Garbary 5, parter, prawo. rw 2 426

Kuchnię

westfalska używana sprzedam. — Aleja Śleszewska 23, I, rw 2 438

Maszyna

Singera na sprzedaż. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 53 948

Pianino

Irmlera pierwszorzędne, bardzo korzystnie, Ogrodowa 19 m. 8, zdw 52 999

Kolonjalkę

zaprowadzona, 3 pokoje, kuchnia, z towarami sprzedam 7 000 zł. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 600

Fuzję

kal. 16 bezkurkowa nowa korzystnie sprzedam, Poznańska 22, mieszkanie 4 zdw 52 507

Dwa wyżły

w drugim polu, dobrze tresowane, oraz dwa 10 miesięczne troche tresowane, fuzję szesnastkę i lornetkę sprzedam tania leśnik. — Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 52 440

Wyżel

rasowy I. pole, dla leśniczego, bo ciety, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 593

Domek

1500 kwm, ogrodu korzystnie sprzedam, Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 52 539

Pianole

korzystnie sprzedam, Oferty Kurjer Poznański zdw 52 537

Fiat 505

6 osobowy na sprzedaż lub zamienie na mniejszy. Zgłoszenia Wrocławka 22, mieszka. 5, zdw 52 556

Dom

14 ubikacji, niewykończony, z ogrodem, blisko Poznania sprzedam, Oferty do Kurjera Pozn. zdw 52 559

Skład

kolonialny w Zabikowie, urządzenie, towarami i mieszkaniem — sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 560

Meble

używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3 telefon 24-42 Pw 11 540

Nowy Magazyn Obuwia

przy ul. Szkolnej 3 narożnik ul. Golebiej poleca obuwie damskie już od zł 10. — Obuwie męskie już od zł 15. — Pw 5541-29,14

Meble

solidne po cenach fabrycznych. Julian Weclawski, św. Rocha 8. Pwp 6014-63,445

Dom

składowy, narożnikowy w Szamotułach z domem ogrodowym, jednopiętrowy, drugi dom obok, nadający się na składnię lub warsztat ładny ogród owocowy, tania sprzedam, Józef Ledwowski, Szamotyły, Rynek 33, zdw 51 038

Lokal

w śródmieściu z oddzielną sprzedażą butelkowa korzystnie do odstąpienia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 810

Dąbrowskiego 41

nowo otwarty skład poleca po cenach najniższych sprzet kuchenne, szkło, fajans i porcelane, zdw 51 822

Głośnik

dynamiczny, nowy, sprzedam tania. Ogrodowa 12, m. 7, zdw 51 903

Drogerję

śródmieście Poznania korzystnie sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 917

Okna

inspektowe, nowe, 70 sztuk wymienie z dopłatą na drzewka owocowe. Olszańska, Włokno Skok, zdw 52 439

Sprzedam

dom 2 morgi ziemi, Junikowo, cena 18 000, Adres Kurjer Poznański zdw 53 432

Dom

na sprzedaż twardo kryty, 3 kuchnie, 4 pokoje, ¼ ogrodu owocowego, centralne ogrzewanie, 20 minut od stacji Luboń, Lasek, ul. Marszałka Piłsudskiego 26, Pośrednicy nie wykluczani, zdw 52 608

Parcela

wszystkich dzielnicach Poznania tania sprzedaje „Biuro Techniczno-Agrarne”. Plac Wolności 9, zdw 52 638

Pianino

krzyżowe sprzedam. Woźna 16, zdw 52 716

Pianino

750.— sprzedam. Prusa 20, mieszkanie 11, zdw 52 710

Maszynę Stoewer

do pisania, mało używana, 350, sprzedam, Polna 20, m. 17, zdw 52 442

Parcela

750.— sprzedam, Prusa 20, mieszkanie 11, zdw 52 710

Miłość

a zdrowie, książka W. Podkorskiego, uchroni Cię od chorób wenerycznych, Do nabycia w księgarniach za 2,50 zł, zdw 52 146

Sprzedam

20 parceli pod budowę willi, przez drogi piękny las, blisko dworca kolejowego, ewentualnie całe gospodarstwo 53 morg z inwentarzem, Lewczyński, Rabczyn powiat Wągrowiec, zdw 51 448

Skład

kapeluszy damskich, dobrze zaprowadzony sprzedam, powód choroba, miasto 20 tysięcy mieszkańców. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 331

Bulterjer

pięćmiesięczny, czysty, tania, Ratajczaka 27, III, front, zdw 52 607

Złote

otui sprzedam. Woźna 14, m. 4 12—4, zdw 52 630

Parcela budowlana

800 m² przy ul. Dąbrowskiego przystanek tramwajowy w miejscu, oświetlenie kanalizacja. Ceny niższe Cegielnia Jeżycka, Dąbrowskiego 121, zdw 52 659

Skład

towarów krótkich z 2 pokojowym mieszkaniem za 9 500 sprzedam, Marsz. Focha 107, zdw 52 407

Wille

pensjonat, drewniana, na ukończeniu, tania sprzedam, Wisła, Śląsk Cieszyński, Jadwiga Jasiriska, zdw 52 370

Skład

towarów krótkich z przyległym większym mieszkaniem w centrum zaraz lub później z powodu stosunków rodzinnych tania na sprzedaż. Oferty agentura Kurjera Poznańskiego, Leszno Komenciusza, nw 5 145

Chemigrafję

czynna kompletnie urządzona z powodu choroby tania sprzedam, Zarski Poznań, Kręta 6, mieszkanie 8, Pw 6115-56,261

Rabka

Zdrój, willa pensjonat murywany centrum zdroju, piękne położenie, 22 pokoje umeblowane do sprzedania za 120 000 zł. Zgłoszenia „Orbis”, Rabka, nw 5 131

Parcela

budowlana 709 kwm, nar. ulicy Marcinińskiej-Szamotulskiej, Kurjer Poznański zdw 52 502

Wóz

rzeźnicko-handlarzki tania sprzedam, Dyczkowski, Wierzbicice 13, zdw 53 500

Skład

rzeźnicki z mieszkaniem oraz przynależnymi ubikacjami na sprzedaż. Cena 2 500 zł. Adres wskazać Kurjer Pozn. zdw 52 468

Maszyna

do pisania L. C. Smith, mało używana, tania na sprzedaż M. Lorkowski, Solna 9, front, II piętro, zdw 53 514

Wille

dwumieszkaniowa (4 i 3 pokoje z przynależnościami) skanalizowana, nowa, z ogrodem, uroczym położeniem, w powiatowym mieście letniskowym, sprzedam, Gimnazjum na miejscu, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 512

Meble kuchenne

po bajecznie taniej cenie sprzedaje Jan Konecki, Piaskowa 3, Wytwornia mebli kuchennych, zdw 52 477

Maszyna

do szycia korzystnie, Marsz. Focha 20, Reich, zdw 52 470

Sypialnie

pierwszorzędne, sprzeda, Stolarnia, Górna Wilda 94, zdw 52 564

Zegarki, biżuterję obrączki ślubne

po cenach umiarkowanych, przyjmuje wszelkie reparacje, które sumiennie z gwarancją wykonuje F. a. H. Sporny, Poznań, ul. Gwarna 19, telefon 1472, zdw 52 582

Skład

kapeluszy damskich w Poznaniu, dobrze prosperujący w ruchliwym punkcie z towarami i urządzeniem sprzedam za 3 500 zł. — Spieszne oferty Kurjer Pozn. zdw 52 672

Płaszcz damskie gotowe miarowe najkorzystniej

Stary Rynek 76, Szuster, zdw 52 723

2 000 zł

rzeźnictwo odstąpię w Poznaniu, Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 52 722

Dom

ogród, 2 mieszkaniowy 3 pokojowy sprzedam, Zabikowo, Kościuszki nr. 26 zdw 52 737

Parcela

tania w wszystkich dzielnicach poleca Osadopol, Rzeczpospolitej nr. 9, zdw 52 746

Drukarnię

mała za ½ wartości sprzedam. — Wąły Zygmunt Augusta 10, mieszkanie 16, zdw 52 753

Domek

ogród, 10 minut od dworca korzystnie sprzedam „Lenarski, Poznań, Ratajczaka 29, zdw 52 758

Motory

elektryczne, prąd zmienny, 12—5 k. m. sprzedaje korzystnie F. a. „Franpol”, Grobla 27, zdw 52 702

Aparat

kinowy do wyświetlania AEG, mało używany, sprzedam korzystnie, Leszczyński, Leszno (Wlkp.), Dworcowa 26, zdw 52 774

Gospodarstwo

72 morgi, zabudowania gospodarskie, twardo kryte, dom 3 pokoje, kuchnia, kompletny żywy i martwy inwentarz, korzystnie sprzedam, wpłaty 12 000 złotych, lub zamienie na dom, ewentualnie wydzierżawie. Zgłoszenia: „Pawilon”, Poznań, Marszałka Focha 15, zdw 52 829

Okazyjna sprzedaż!

Sprzedam dom maszynowy i jedyna kuziarnia i kawiarnia w miejscu, miasto powiatowe, dom w rynku, Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 52 829

Piekarnia

w Poznaniu mieszkaniem 4 pokojowym na sprzedaż Adres Kurjer Poznański zdw 52 590/1

Zwózke

ziemi oddam. Informacje Skrobala, Jakóba Wójka 9, zdw 52 535/6

Futra

damskie, różne po cenach bezkonkurencyjnych. Modernizacja, naprawa, solidna, fachowa. Pałkowska, Maszlańska 7, I, zdw 52 750

Fabryka

lemoniada i rozlewnia piw w Poznaniu, jest z powodu choroby od zaraz na sprzedaż. Warunki dogodne. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 763

Restaurację

dobrze zaprowadzoną, z pełną koncesją w centrum Poznania sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 52 773

Na pończochy

wielka zniżka cen — A. Szymański, Specjalny magazyn pończoch, Poznań, św. Marcina 1, przy placu św. Krzysztof, Pw 3122-3-25,131/2

„Centrala mebli”

Swarzędz poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 5703-30,35

Willa

6 pokoi, 2 kuchnie Łazarz 35 000, wpłata ugoda. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 846

Najtaniej

szalówkę, podłogę, laty, kantówkę z rozbiórki, Gmurowski, Matejki 60, zdw 52 853

Piec

żelazny, szamotowy, średni, lózko drewniane sprzedam, Konopińskiej 10, zdw 52 850

Motor

spalinowy 4 k. m. w dobrym stanie sprzedam, Jan Hoffmann, Dolna Wilda 60, zdw 52 847

30 drzwi

i meble kuchenne Stolarnia Żurkiewicz, Wielkie Garbary 11, zdw 52 852

Garnitur parowy

lokomobila i mióckarnia w bardzo dobrym stanie zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Spaleniak, skład maszyn, Pleszew ul. Kaliska, zdw 52 867

Skład

spożywczy sprzedam Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 52 860

Kolonjalka

przy ruchliwej ulicy na sprzedaż, Adres Kurjer Poznański zdw 52 906

Radjoodbiornik

nowoczesny 4 lampkowy ekranowany komplet bardzo tania sprzedam, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 919

Kino

aparat Ernemanna najnowszy — sprzedam tania, Kurjer Poznański zdw 52 918

Sprzedam

restaurację z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy zaraz, Oferty Kurjer Poznański zdw 52 921

Pianino

eleganckie zupełnie nowe sprzedam, Niegolewskich 10, II. prawo, zdw 52 927

Samochód

Chrysler limuzyna 5 osobowa jak nowy sprzedam tania, Tel. 51-86 zdw 52 923

Okazja

Kupię
dom za gotówkę w Poznaniu. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 824

2 domy
skład, 3 mieszkania wolne, teren
1250 m składnice, na cele przemysłowo-handlowe. Poznań Rynek sprzeda Dudek, Wielkie Garbary 34. r w 2 430

Dom
czynszowy Poznań, kupię gotówką, dochód 6—7 tys. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 873

Kupię
kamienicę, Poznań, centrum, składem, wpłata 35.000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 872

Kupię
gotówką dom czynszowy do 50.000 tylko śródmieście Poznań. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 52 871

Kupię
Poznany kamienicę do 50.000. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 884

Dom
w Poznaniu 32.000, wpłaty 15.000, dochód 6.600, sprzeda Informator, Ratajczaka 15. zdw 52 815

Mój
majątek 1.000 morg za Gniezmem położony zamienie na kamienicę w Poznaniu. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 52 821

Dom nowy
9 lokatorów i własne mieszkanie, roczny dochód 8.500 zł, cena 50.000 zł, wpłaty połowe. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 827

Kamienicę
hurtowny skład surowców, jedyny w Krotoszynie, składnice, ogród sprzedam, powód śmierd meża. Oferty agencja Kurjera Poznańskiego, Krotoszyn, nw 4 827

Gdynia
Ostrów zamienie, sprzedam dom I. piętrowy Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 709

7 PIENIĄDZ

Kupię
hipotekę mam 5.000. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 431

25 000 — 30 000 zł
poszukuje na pierwszą hipotekę na dom w Lesznie, wartości 150 tysięcy. Gwarancja pieniędzy jak i procent według umowy. Zgłoszenia agencja Kurjera Poznańskiego, Leszno, Komeniusza, nw 5 146

Kino objazdowe
z najnowszym urządzeniem szuka wspólnika. Gotówka potrzebna 2.500 zł. Orzeński, Bydgoszcz, Niziny 34. Pw 6119-63.461

3 000 dolarów
lub równowartość na I. hipotekę nieruchomości, wartości 250.000 zł poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 508

Pierwsza
hipotekę 18.000 zł w zlocie 15%, sprzedam. Adres wskaze Kurjer Poznański zdw 52 516

Szukam
500—1.000, 20 procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 476

Kto
udzieli pożyczki do 5.000 złotych otrzyma stałą pensję w przedsiębiorstwie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 437

5 000
poszukuje na I. hipotekę 100 morgowego gospodarstwa Oferty Kurjer Poznański zdw 52 509

Pożyczki
poszukuje ziemiaków 3—4.000 zł na hipotekę. Zgłoszenia Kurjer Kurjer Poznański zdw 52 562

12—15 tysięcy złotych
Udziałowca z powyższym kapitałem przyjmie bardzo poważne przedsiębiorstwo. Pożądanymi ludźmi znającymi szkolnictwo lub handlowy. Oprocentowanie kapitału, udział w zyskach i ewentualnie praca w przedsiębiorstwie do omówienia. Zgłoszenia proszę kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 52 587

Poszukuję
pożyczki 4 tysiące złotych pod dobry zastaw. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 555

50 000 zł
poszukuje na I. hipotekę na nieruchomości wartości 200.000 zł. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 712

Ploty
„Lojalna” konkurencja szuka nam wspólnika na 150.000, 25.000 względnie chce nas sprzedać za bezcen (3.000). Za halas dziękujemy. Wspólnika energicznego poszukujemy celem wykonywania większych zamówień orodzeniowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 638

Szukam wspólnika
z 3.000 zł do fabrykacji opatentowanego artykułu masowego lokal i część urządzeń na miejscu. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 762

30 000
zł pożyczki hipotecznej na nieruchomości w Poznaniu poszukuje. Obiekt wartości 800.000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 877

4 000
—5.000 złotych poszukuje na hipotekę właścicielka willi i kamienicy w Poznaniu Kurjer Poznański zdw 52 905

20 000
złoty na I. hipotekę poszukuje wartość 200.000 złotych. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 52 910

Wspólnika
z kapitałem przyjmie do amerykańskiego interesu. Kurjer Poznański zdw 52 936

10 000
złoty potrzebuje na I. hipotekę, wartość nieruchomości 40.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 52 800

Poszukuję
pożyczki 1.500, zwrot ratach miesięcznych upewniony. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 794

Pożyczki
1.500 złotych pożyczkę, dam gwarancję w realności i dobry procent. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 896

25 000 zł
na I. hipotekę willi wartości 70.000 poszukuje i dam procent żądany i rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 831

8 DO WYNAJĘCIA

Okazja
Duża ubikacja z mieszkaniem, nadająca się na większy warsztat lub przedsiębiorstwo przy ul. Starolekkiej od gospodarza korzystnie do wynajęcia. Dzierżawa rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 489

Do wynajęcia
od 1. 10 rb. skład z 2 oknami wystawowymi w dobrym położeniu przy ul. Jezuitkiej tuż przy Starym Ryнку. Zgłoszenia W. Janaszek, skład porcelany. Pw 6114-33.72

6 pokoi
komfortowych, centralne ogrzewanie, dla lekarza, adwokata, okolica 27 Grudnia, prześciec zaraz 5.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 179

Trzypokojowe
małe komfortowe willa od 1. 9 Szelągowska 19. zdw 50 231

3
pokoje z meblami i przynal, na Łazarzu oddam za zgodą gospodarza 3.500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 667

Dwa
pokoje, kuchnia od gospodarza zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 675

5 pokojowe
i 3 pokojowe, willa, ul. Ostrogora od 1 października. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 935

Mieszkanie
3 pokojowe w Górczynie do wynajęcia. Dziennik, Wierzbicice 3. zdw 52 424

3 pokojowe
mieszkanie z przynależnościami nowymi meblami za 5.500 zł na sprzedaż, dzierżawa 63 zł. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 52 445

Trzypokojowe
piękne, dogodnie warunki. Mazowiecka 5, po południu, zdw 52 227

Mieszkania
jednopokojowe, dwupokojowe, 3-pokojowe wynajmie. Olszewski, Puszczykówo, skład kolonialny, zdw 52 187

Mieszkanie
3 pokojowe kuchnia, światło elektryczne w Zabikowie, Puławskiego 3, stacja Luboń, 7 minut od dworca. zdw 52 308

3 pokoje
kuchnia, Główna, 1.500. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 491

Mieszkanie
4 pokojowe, kuchnia, łazienka, gaz, elektryczność, na Solcu obok kościoła do przystanku minuta, od gospodarza, czynsz zgóry, od 15 września. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 490

3
pokojowe, Wiskowa 102, zdw 52 522

Mieszkanie
3 pokojowe, kuchnia, I. piętro, w Głównie, wynajmie zaraz gospodarz, Smolna 12 b. zdw 52 515

Dwa
pokoje z kuchnią w nowym domu za Brama Warszawską do wynajęcia. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 474

2
pokoje, kuchnia dzierżawa miesieczna, w Luboniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 463

Mieszkanie
3 pokojowe, w śródmieściu do wynajęcia. Małe Garbary 7, Andrzejewski, biuro. zdw 52 447

Mieszkanie
dwa pokoje, kuchnia, 1 września wprost od gospodarza w willi Solca do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 540

Trzypokojowe
oraz pokój kuchnia wynajmie. Grunwaldzka Oferty Kurjer Poznański zdw 52 533

Pokój
w centrum, światło elektryczne, wysoki parter, front wynajmie panu lub przyjmie 2 gimnazjalistki lub gimnazjalistów z utrzym. lub bez. Troskliwa opieka, pomoc w nauce. Pl. Nowomiejski 10 b, m. 4. zdw 52 386

Trzypokojowe
z komfortem i ogrodem za 1.200 rocznie do wynajęcia za Brama Warszawską, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 626

Mieszkania
za zgodą gospodarza 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, natychmiast do objęcia. —
Cyraniak, Kozia 12. zdw 52 688

Mieszkanie
meblami tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 756

5 pokojowe
nowoczesne mieszkanie z komfortem urządzeniem przy ul. Jasnej zaraz do oddania. Tylko poważni reflektanci zechcą złożyć zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 52 706

2
pokoje, kuchnia 1.500 zł w tem dzierżawa do marca, oddam za zgodą gospodarza. —
Generał Umiński, Oferty Kurjer Poznański zdw 52 710

3 pokoje
kuchnia, ogród, Główna, 2.000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 493/4

Czteropokojowe
mieszkanie zgodą gospodarza odstąpię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 929

2
pokoje, łazienka ogrzewanie, elektryka gaz, z meblami odstąpię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 935

Mieszkanie
4 pokojowe z przynależnościami, balkon, III. piętro, przy ul. Grobla, zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 959

Dwa
pokoje, kuchnia, łazienka wynajmie. —
Zgłoszenia: Koczorowski, Górną Wilda 32. zdw 52 788

Mieszkanie
bez odstępnego, słoneczne, 3 pokojowe, kuchnia, łazienka, spiżarnia, pokój dla służącej, piwnica, dwa balkony, dom nowoczesny, park Wilsona, zgodą gospodarza, trzeba przejąć część mebli z 3.000, powód wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 786

Trzypokojowe
komfortowe willa, 10 minut od tramwaju 150 miesiecznie gospodarz. Oferty Kurjer Poznański jw 1206

Pokój
z kuchnią z wygodami, południowe, frontowe, 2 lata zgóry 1.000 zł wprost od gospodarza od 1. 9. Adres wskaze Kurjer Poznański Stary Rynek rw 2421

Pokój
kuchnia od gospodarza, Łagoda, Warszawska 10. rw 2 435

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, czynsz 50 złotych korzystnie odstąpi, cztery pokoje kuchnia, łazienka, pokój kuchnia z czyszem zgóry spiesznie wynajmie „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 52 891

Nowe mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, elektryczność, ogródek, miesiecznie 65 zł. Zabikowo, Poniatowskiego 10. zdw 52 805

Próżne
pokoje wynajmie, Focha 94, m. 17. zdw 52 819

Próżny
pokój od gospodarza, czynsz miesieczny, centrum. —
Informator, Ratajczaka 15. zdw 52 836

Mieszkanie
trzypokojowe, centrum, 3.000, 2 lata czynsz zapłacony. Informator, Ratajczaka 15. zdw 52 814

Sześciopokojowe
mieszkanie komfortowe — przy Gwarnej bez odstępnego, pierwszego piętro, za zgodą właściciela do oddania solidnemu i pewnemu lokatorowi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 826

Mieszkanie
4 pokojowe, komfortowe, słoneczne na wysokim parterze, w willi, wprost od gospodarza do wynajęcia. Solacz, Solacka 19. Pw 6 142-33.221

9 SZUKA MIESZK.

2—3
pokoi z kuchnią, tylko za miesieczną dzierżawę w Poznaniu, ewentualnie w Luboniu, Puszczykowie, Mosine etc. poszukują młodzi małżeństwo. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 52 225

Mieszkania
1-2 pokojowe poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 947

Mieszkania
3-4 pokojowe z komfortem, nie wyżej II. piętra w śródmieściu poszukuje samodzielny kupiec. Wyklucza się odstępnego oraz pośredników. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 51 896 z podaniem warunków objęcia.

Mieszkania
3 lub 4 pokojowe poszukuje, czynsz roczny zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 983

Poszukuję
3 lub 4 pokoi z kuchnią i łazienką w lepszym, czystym domu na Łazarzu lub Jeżycach w okolicy Matejki lub Grunwaldzkiej pokój jadalny i sypialni musi być w większy, czynsz zapłacone zgóry. Zgłoszenia proszę kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 51 870

Mieszkania
4 pokojowe z komfortem wprost od gospodarza za czynsz zgóry poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 180

Mieszkania
4-5 pokojowe poszukuje od 1. 10 lub później dyrektor banku. Reflektuje się tylko na mieszkanie pełnym komfortem, dobrej dzielnicy (górną część miasta). —
Oferty Kurjer Poznański zdw 51 979

Mieszkania
2-3 pokojowe poszukuje płacę odstapne lub dzierżawę na przed. Oferty warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 52 093

Mieszkania
2-3 pokojowe, słonecznego z wygodami, blisko linii tramwajowej bez odstępnego, poszukuje urzędnik państwowy na wyższym stanowisku Oferty Kurjer Poznański zdw 52 239

Mieszkania
3-4 pokojowe, śródmieściu, czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 52 222

Mieszkania
3 pokojowe z kuchnią poszukuje młode małżeństwo zaraz. Pośrednicy wykluczeni. Czynsz ewtl 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 892

Mieszkania
dwupokojowe w okolicy dworca od gospodarza poszukuje. —
Czynsz według umowy. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 52 589

Etatowy
urzędnik w szkole zawodowej szuka 2 pokoi, kuchni i łazienki. Łazarz lub Górczyn. Czynsz rok zgóry do 85 zł mj. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 611

Pokoju
z kuchnią poszukuje małżeństwo wprost od gospodarza za dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 623

Poszukuję
pokoju z kuchnią od gospodarza lub zgodą gospodarza. —
Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 714

2 pokoi
i kuchnię poszukuje młode małżeństwo za mies. dzierżawę ewtl. zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 639

2
pokoje, kuchnia, frontowe. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 306

Próżnego
pokoju lub pokoju z kuchnią od gospodarza szukam Oferty Kurjer Poznański zdw 52 665

2-3 słonecznych
pokoi z kuchnią, wysoki parter tylko za miesieczną dzierżawą poszukuje na Łazarzu lub Jeżycach od 1. 9. lub 15. 9. Wziamam pożyczkę 4.000 zł zaraz 2.000 zł za zabezpieczeniem hipotecznym —
Wyklucza się odstępnego i pośredników. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 52 673

Urzędnik
państwowy (bezdzielne małżeństwo) poszukuje 1-2 pokoje kuchnia, Czynsz zgóry, ewentl. meblami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 731

Pokoju
wprost od gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 943

2 pokoi
kuchni śródmieściu od gospodarza szukam. Czynsz zgóry rok lub dwa. Agencja wykluczeni. —
Oferty Kurjer Pozn. rw 2 431

Szukam
mieszkania dwupokojowego z łazienką i kuchnią. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 842

6 pokojowego
przy głównej ulicy, centrum lub Jeżyce nie wyżej drugiego piętra. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 820

Wdowa
z córka szuka 1 pokoiu z kuchnią za dzierżawą miesieczną. Oferty Kurjer Pozn. dw 876

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
pokój na pokój z kuchnią, z dopłata za zgodą gospodarza. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 715

Pokój
kuchnia zgodnie na mniejsze. Strusia 11, m. 14. zdw 51 950

Zamienie
2 pokoje, kuchnia na 3 pokoje kuchnie wprost od gospodarza. —
Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański jw 1297

2 pokoje
i kuchnia w centrum na takie same w centrum. Oferty Kurjer Poznański rw 2 440

Zamienie
4 pokojowe Plac Bernardyński na 5 pokoi, okolica Ratajczaka, Fredry Oferty Kurjer Poznański zdw 52 318

11 POKOJE UMEBL.

Dwuosobowy
paniom. Matejki 98, II. lewo. zdw 52 599

Pokój
kuchnia do wynajęcia od gospodarza, Jeżycka 28. zdw 51 441

Słoneczny
pokój dwóm panom elektryczność. Mostowa 4, parter, front. zdw 53 575

Dwom
panom zaraz. Wierzbicice 39a, m. 16. zdw 52 329

Panienci
tylko dobrego domu przyjmie utrzymaniem blisko Urszulanek i Dąbrowki Młyńska 2, m. 12 —
Nyiryowa. zdw 52 281

Gimnazjastów (ki)
na stancje przyjmie. —
Opieka zapewniona. Boruszak, Grunwaldzka 15. zdw 52 280

Przyjmę
2 panienci z całem utrzymaniem wzgl. obiadam, śniadeczek 3, m. 5. zdw 52 299

Pokój
dla 2 panów. Gasiorowskich 11, m. 6. zdw 52 259

Pokój
2 osobom duży słoneczny wynajmie zaraz lub 1. 9. Mickiewicza 7, m. 9. zdw 51 260

Pokój
słoneczny balkonowy dobrze umeblowany, wynajmie od 1. 9. Mickiewicza 7, m. 9. zdw 52 257

Komfortowy
panu Telefon 10-12. zdw 51 907

Pokoje
komfortowe, solidnym Ratajczaka 29, III. lewo zdw 51 887

Pokój
słoneczny, dobrze umeblowany, niekrepujący Chwaliszewo 70, I. prawo, mieszkanie 3. zdw 51 871

Inteligencji
dwa ładne dwuosobowe, telefon, utrzymaniem, bez. Chelmońskiego 21, I. lewo. zdw 52 135

Wspólny
pokój panience z pianinem lub bez. Św. Wojciecha 3, m. 5. zdw 52 164

2—3
osobowy z klatki, Focha 74, m. 5. zdw 52 423

Pokój
frontowy, światło elektryczne, łazienka, z całodziennym utrzymaniem dla lepszego pana lub pani. Poplińskich 8 a. I. prawo. zdw 52 255

Pokój
ładny, 2 osobom lub chłopcom szkolnym z całodziennym utrzymaniem, światło elektryczne. Poplińskich 8 a. I. prawo. zdw 52 254

Tani
Mazowiecka 5 zdw 52 228

Przyjmę
panienkę, na mieszkanie całem utrzymaniem, Sielska 18. zdw 52 221

Ładny
pokój z centralnym ogrzewaniem korzystnie wynajmie. Śniadeckich 22, mieszkanie 4. zdw 52 325

2 pokoje
dla lepszego pana, elektryczność, telefon. Św. Marcina 5, m. 13. zdw 52 324

Pokój
parterowy wynajmie solidnemu panu. Przecznicza 6, m. 3. zdw 52 309

2 gimnazjastów
przyjmie troskliwa opieka, bliskość gimn. Marcinkowskiego, Paderewskiego, Mickiewicza. Pomoc w domu bardzo tania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 53 421

Pokój
umeblowany panu wynajmie, Żupańskiego 2 a, m. 20. zdw 52 406

Pokój
telefonem dla pana. Matejki 65, I. lewo. zdw 52 323

Klatki
schodowej, Długa 6, m. 3. zdw 52 506

Pokój
dobrem utrzymaniem kształcącej młodzieży. Słowackiego 35, III. prawo. zdw 52 499

Pani
odnajmie ciepły, słoneczny pokój umeblowany frontowy, tanio. Lewandowska, Mostowa 24, III. front. zdw 52 497

Pokój
dla uczennicy, troskliwa opieka, dozor nad lekcjami, Śniadeckich 8 a, m. 9. zdw 52 487

Puszczykowo
słoneczny od września. Wskaże piekarnia. zdw 52 520

Pokój
osobne wejście. Gen. Umińskiego 12, m. 6. zdw 52 518

Przyjmę
panienki z zamożnych domów na mieszkanie wraz z całem utrzymaniem, Opieka zapewniona. —
Zgłoszenia od 26. ul. Gwarna 11, mieszkanie 5 telefon 5255. zdw 52 517

Pięknej
okolicy pokój dwuosobowy, ładny wynajmie. Libelta 3, m. 4. zdw 52 478

Solacz
eleganckie pokoje, elektryczność, centralne, gazokuchnie w pokojach, telefon, zupełnie oddzielne, bezdzietnym, ślaska 2 zdw 52 738

Umeblowany
duży, mały solidnym, Jackowskiego 39, m. 6. zdw 53 473

Pokój
wynajmie (elektryczność), Spokojna 25 a, II. prawo. zdw 52 473

Czysty
spokojny wygodny Mickiewicza 13, I. prawo. zdw 52 471

2 pokoje
słoneczne, ładnie umeblowane w willi Konopnickiej 7, wynajmie 1. osobie za 100 zł, wejście z klatki schodowej. zdw 52 462

Przyjmę
2 gimnazjalistki, gimnazjastów. —
Troskliwa opieka, pomoc naukach zapewniona. Pocztowa 29, II. Laurentowska. zdw 52 460

Panienci
stancja utrzymaniem lub bez. Małeckiego 10, Kedzia. zdw 52 456

Pokój
Dąbrowskiego 5 m. 2. zdw 52 455

Uczni (uczennice)
przyjmie na pokój czysty, dobra kuchnia, sumienna opieka, blisko gimn. Mickiewicza Paderewskiego, Marcinkowskiego Oferty Kurjer Poznański zdw 52 450

Pokoje
wynajmie. Małeckiego 13, mieszkanie 7. zdw 52 572

Pokój
panom, elektryczność, pościel pożądana. Sulek Focha 27. zdw 52 570

Pokój
1-2 osobom, Łazarz, Małeckiego 3, m. 5. zdw 52 569

Pokój
Marcelliska 3, I. lewo, narożnik Grunwaldzkiej. zdw 51 567

Gimnazjastów
przyjmie na pokój, Opieka troskliwa, pomoc w nauce, Jakubczaka, Niegolewskich 4, II. piętro. zdw 52 566

Niekrepujący
pokój, Dróżbackiej 1 a mieszkanie 6. zdw 52 561

Małżeństwu
jeden lub dwa używanie kuchni, Adres Kurjer Pozn. zdw 52 560

Pokój
osobne wejście elektryczność. —
Wielkie Garbary 53, m. 9. zdw 52 579

Frontowy
słoneczny, elektryczność 1. 9. Półwiejska 10, II. lewo. zdw 52 578

Pokój
umeblowany czysty, wynajmie. Nowy Rynek 14/15 parter, prawo, Dróżbacka. zdw 52 593

Dobrze
umeblowany, frontowy, wejście niekrepujące, elektryczność, Nowy Rynek 14/15, mieszkanie 10. zdw 52 594

Gimnazjastów
przyjmie na stancje, troskliwa opieka, pomoc w naukach, Tarnowska, Długa 3, II. piętro. zdw 52 558

Pokój
frontowy, I. ptr., centrum miasta, tuż przy placu Wolności z utrzymaniem lepszemu panu z własną bielizną i pościelą od 1. 9. Adres Kurjer Poznański zdw 52 532

Pokój
dla pań Młyńska 13, I. prawo. zdw 52 557

Pokój
umeblowany dwuosobowy tanio. Ruge, Długa 3, parter. zdw 52 543

Frontowy
Śniadeckich 9, m. 10. zdw 52 524

Pokój
dobrze umeblowany wynajmie. —
Dąbrowskiego 33, mieszkanie 8. zdw 52 544

Śródmieście
gimnazjastom, panienkom utrzymaniem, Marcina 29, III. zdw 52 622

Duży
pokój frontowy dla dwóch solidnych par z utrzymaniem lub bez. Spokojna 25, parter, lewo. zdw 52 699

Pokój
panu, Św. Józefa 6, parter, prawo. zdw 52 720

Pokój
umeblowany, Skarbowska 15, m. 7 zdw 52 708

Elegancki
pokój dwóm panom. Plac Sapieżyński 5, m. 7. zdw 52 641

Centrum
inteligentnym, spokojnym, Ratajczaka 10, II. zdw 52 661

Wspólny
pokój, Plac Nowomiejski 5, m. 23 zdw 52 606

Pokój
dla 2 pań urzędniczek przy Jasnej. Poznańska 57, m. 8. zdw 52 275

Gimnazjastów (ki)
lub panów przyjmie na stancje. Wielkie Garbary 33, III. prawo. zdw 52 640

Panienci
stołowaniem, bez. Kwiatowa 9, III zdw 52 675

Dwom
panienkom utrzymaniem. — Sw. Marcina 22, mieszkanie 7. Zdw 52 676

Pokój
umeblowany, fortepian, 2 solidnym stud. lub panom. Pocztowa 11, m. 9. Zgłoszenia 2-4. Zdw 52 681

Pokój
niekrepujący małżeństwu z osobnym wejściem zaraz. Małe Garbary 1, m. 11. Zdw 52 679

Pokój
paniom. Wysoka 1, przez podwórze. Nowak. Zdw 52 697

Pokój
s klatki schodowej. Kwiatowa 11, II., prawo. Zdw 52 696

Klatki
schodowej frontowy, dwuosobowy pokój. Sw. Wojciech 25, III., lewo. Zdw 52 695

Na
wspólny pokój przyjmuje panna. — Hartmann, Sw. Wojciech 26. Zdw 52 694

Niekrepujący
frontowy, elektryczność, 2 panom. Strzelecka 20, II., m. 9. Zdw 52 689

Pokój
solidnemu panu. Waty. Król. Jadwigi 5, II., prawo. Zdw 52 654

Pokój
wolny Wierzbiciec 55, mieszkanie 3. Zdw 52 653

Jasna 1
II., lewo, 1-2 panom wynajme. Zdw 52 648

Panu
elegancki pokój. Ratajczaka 28, parter, prawo. Zdw 52 669

Pokój
wynajme. Mickiewicza 34, podw. mieszkanie 3. Zdw 52 668

2 panów
(panie) przyjmuje z utrzymaniem na dobrze umeblowany pokój Jeżyce, Kochanowskiego 5, m. 4. Zgłoszenia od 5 po poł. Zdw 52 663

Kantaka 6
I. piętro, telefon, renowane pokoje 1-2 osobom wynajme z utrzymaniem. Zdw 52 660

Panienci
kształcace przyjmie dom religijny. Pocztowa 21, I., prawo. Zdw 52 726

Umeblowany
jednemu lub dwom panom własna pościela, światło elektr., Ratajczaka 11 a, wchód 3. Pniewska. Zdw 52 725

Pokój
2 osoby, elektryka, z osobnym wejściem. Jeżycka 1, m. 7. Zdw 52 775

Śródmieście
dwuosobowy, frontowy, solidnym osobom. Półwiejska 5, II., prawo. Zdw 52 751

Pokój
frontowy, elektryczność dla panów. Wierzbiciec 37 a, mieszkanie 3. Zdw 52 843

2 pokoje
umeblowane na wysokim parterze, front, elektryczność, łazienka, razem lub pojedynczo czyste, przy lepszej rodzinie. Waty Jagielny 3 Bodzan. Zdw 52 845

Przyjmę
chłopców lub panienki dobra stajonia, fortepian. Łazarz przy kościele. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 52 876

Frontowe
słoneczne pokoje panom lub małżeństwu. Działyskich 2, m. 7. Zdw 52 875

Tanio
frontowy utrzymaniem (śródmieście) 2 panom lub uczniom. Adres Kurjer Pozn. Zdw 52 870

Zygmunt
Augusta 10, IV., niekrepujący. Zdw 52 889

Półwiejska 4
2 osoby na pokój. Pawlak I. Zdw 52 858

Pokój
utrzymaniem, bez Półwiejska 31, m. 7. Zdw 52 901

Pokój
elegancki 2 osoby, Wierzbiciec 34, mieszkanie 6. Zdw 52 928

Pokój
wynajme. Strzelecka 5, I., lewo. Zdw 52 925

Wynajme
pokój wejście ze schodów. Kraśńskiego 13, mieszkanie 19. Jw 1288

Pokój
umeblowany dwuosobowy wolny. Prusa 19, III prawo. Jw 1290

Pokój
umeblowany wynajme. Kraszewskiego 5, mieszkanie 7. Jw 1291

Klatka
schodowa, elektryczność, fortepian, I. piętro. Łazarz, reżniczo. Oferty Kurjer Poznański Zdw 52 955

Panienci
przyjmę na stacji, zdrowa obfita kuchnia. Warunki bardzo przystępne. Winowicz, Grochowa Łaki 4, pięć minut od Starego Rynku

Słoneczny
balconowy. Majewska. Zupańskiego 2 Zdw 52 957

Pokój
wynajme. Jeżycka 45, m. 9. Zdw 52 962

Centrum
pokój umeblowany frontowy, komfortowy, kompletnie odnowiony, balkonem, łazienka, winda, drugi małżeństwu. Plac Wolności 10, m. 13. Zdw 52 793

Osobne
wejście dwuosobowy pokój małżeństwu. Poznańska 27, mieszkanie 4. Jw 1295

Ładny
pokój uczniom lub panom. Kwiatowa 13, III., prawo. Zdw 52 730

Uczniów
lub uczennice szk. z całkowitem utrzymaniem, opieka rodzicielska zapewniona. — R. Majchrowicz, Składowa 11, m. 19. Zdw 52 765

Dąbrowskiego
25 a, I., lewo 1-2 intelig. zaraz Zdw 52 742

Gabinet
sypialnia, balkon, utrzymanie, bez Strzelecka 25, m. 8. Zdw 52 739

Pokój
elektryka, telefon, utrzymanie. — Matejki 67, mieszkanie 2. Zdw 52 743

Słoneczny
pokój wynajme panu 1. 9. Wszystkich Świętych 3, II., piętro wprost. Zdw 52 754

Dwuosobowy
pokój do wynajęcia 1. Za Grobla 6, II., prawo. Zdw 52 759

Pokój
elegancki wszelkimi wygodami, utrzymanie, lub bez. — Wielkie Garbary 38, mieszkanie 15. Zdw 52 704

Frontowy
tambo. Wielkie Garbary 29, m. 17. Zdw 52 703

Gimnazjastów
z utrzymaniem przyjmuje. Pomoc w nauce zapewniona. Kaczmarek, Małeckiego 20, III. Zdw 52 700

Elegancka
sypialnia i gabinet męski wynajme. Podgórna 13, mieszkanie 10. Zdw 52 718

Miły
pokój, światło elektryczne, łazienka do wynajęcia. Grunwaldzka 19, mieszkanie 16. Zdw 52 652

Dla uczennic szkół
tanio pensjonat. Aleje Marcinkowskiego 19. Zdw 52 727

Śródmieście
biurko, elektryczność, łazienka. Strzelecka 31, II., lewo. Zdw 52 771

Pokój
umeblowany wynajme. Ratajczaka 13, II. Zdw 52 768

Gimnazjastów
na stacji z całodziennym utrzymaniem, opieka pomoc. Zgłoszenia Wrocławska 3, II., lewo. Rv 2436

Pokój
dla dwóch pań lub panów z całym utrzymaniem, używaniem fortepianu. Strzelecka 2, m. 7. Zdw 52 881

Pokój
Marcina 49, mieszkanie 10. Zdw 52 878

Elegancki
wynajme. Waty Jana 11, parter, prawo. Zdw 52 898

Frontowy
słoneczny, czysty, biurkiem. Pianino domu. Sw. Marcin 59, III. Zdw 52 809

Pokój
duży, frontowy, utrzymaniem, lub częściowym, telefon, fortepian. — Rzczypospolitej 4, m. 8. Zdw 52 803

Uczniom
szkół średnich zapewniam dobre utrzymanie, pomoc nauce, pianino. Goderska, Półwiejska 2. Zdw 52 830

Panienci
kształcace się przyjmie (dobre utrzymanie) lub inteligentne panie, utrzymanie (bez). Działyskich 2, wysoki parter, prawo. Pw 6 141-33-220

Elegancko
umeblowany pokój z wszelkimi wygodami i dogodnościami z całodziennym utrzymaniem lub bez, zaraz do wynajęcia. Słowackiego 37, wysoki parter, lewo, mieszkanie 2. Zdw 51 933

12 SZUKA POKOJU

Solidny
spokojny student szuka pokoju, ewentualnie za korepetycje. Kurjer Poznański Zdw 52 440

Poszukuje
zaraz 2 czystych pokoi na biuro i mieszkanie, umeblowane całkowicie, częściowo, śródmieście, wygody niekrepujące. Wyczerpujące zgłoszenia podaniem warunków Kurjer Poznański Zdw 52 048

Małego pokoiku
na stałe mniej więcej 25 zł. skromna panienska, własna pościel i łóżko. Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 52 771

Skromnego
pokoju poszukuje urzędniczka. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdw 52 525

Pokoju
próżnego lub sublokator poszukuje bliżej Starego Rynku zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański Zdw 52 475

Pokoju
z niekrepującym wejściem z pościelą szuka pani. Oferty Kurjer Poznański Zdw 52 464

Dwupokojowe
kuchnia względnie używaniem. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 51 461

Pokoju
telefonem, centrum, cena, Kurjer Poznański Zdw 52 454

Pokój
niekrepujący z osobnym wejściem ze schodów poszukuje kupiec od 1. Oferty Kurjer Poznański Zdw 51 597

Zupełnie
niekrepującego na stałe urzędnik. Oferty cena Kurjer Poznański Zdw 52 534

Pokoju
1. 9. dom kulturalny, ewtl. wspólnego kulturalna, młoda, centrum poszukuje. Kurjer Poznański Zdw 52 549

Panienska
poszukuje skromnego pokoju, najchętniej u starszej pani. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego pod Zdw 52 698

Pan
poszukuje skromnego pokoiku, obiadam, podaniem ceny. Kurjer Poznański Zdw 52 628

Małżeństwo
poszukuje próżnego pokoju od 1. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 52 705

Pan
szuka pokoju, pobliżu śródmieścia Oferty z ceną Kurjer Poznański Zdw 52 042

Małżeństwo
bezdzielne szuka pokoju umeblowanego lub próżnego z klatki schodowej. Oferty tylko z ceną Kurjer Poznański Zdw 52 953

14 DZIERŻAWY

Fabryka powozów
dobrze prosperująca z kompletnym urządzeniem założona w 1908 roku, nadająca się także na inne przedsiębiorstwo, z powodu śmierci właściciela zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia przyjmuje Olsztyńska, Pobjedziska, Zdw 52 190

Warsztaty, garaże
dla każdego przedsiębiorstwa przy Mostowej zaraz do wydzierżawienia. Globisz, Kwiatowa 4. Zdw 50 330/31

560
mórg buraczanej ziemi wydzierżawie. Staszewski, Pobjedziska, Kazimierzowska 9. Zdw 51 198

Folwark
około 400 mórg w Poznaniu, 250 mórg ziemi ornej, 50 mórg zarybionej wody, 15 mórg łąk, reszta las, z żywym i martwym inwentarzem oraz opalem wydzierżawie. Gotówka do objęcia 15-25 tysięcy zł lub zamienie na dom. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdw 53 405

Piekarni
celem dzierżawy w mieście powiatowym poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdw 52 438

Mieszkanie
1 pokojowe stajnie na 2 konie, stajnie na 8-10 koni i szopy zaraz do wynajęcia. Jankowiak, Sw. Wawrzyńca 13. Zdw 52 738

Były salon fryzjerski
bez urządzenia, wtem dwa pokoje kuchnia elektryczność, gaz do wydzierżawienia w powiatowym mieście. Święta egzystencja dla fryzjerów damskich. Oferty Kurjer Poznański Zdw 51 634

Garaże
przy parku Wilsona, murowane, suche, elektryczne oświetlenie, obsługa czynna całą dobę, ceny niższe od 30 miesięcznie. Garaże Polonia, Drużbackiej 2, telefony 64-84. Zdw 52 787

Jeziora
do dzierżawy lub kupna poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 52 887

Poszukujemy
składu o wielkości 500 do 600 m², położonego możliwie przy torze w Poznaniu. Oferty do Kurjera Poznańskiego Zdw 52 795

Poszukuje
dzierżawy 100-250 mórg dobrej ziemi od właściciela. Oferty pod „Dobra ziemia” do „Par”. Bydgoszcz. Pw 6 132-63-467

Obszerne piwnice
nadające się na pracownię dla cichego przemysłu zaraz do wynajęcia. Oferty do Poznańskiego Banku Ziemi S. A., Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13. Pw 6 137-33-216

Kawiarńnię piekarnię
zaraz wydzierżawie, sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 4 838

13 LOKALE

3 ubikacje
przemysłowe o powierzchni 200 m². Grobla 4. Zdw 52 943

Po „Carltonie”
Plac Wolności 17 lokal z przynależnościami i mieszkaniami od zaraz. Zgłoszenia portjer. Zdw 51 240

Lokal
parter i piętro, 14 okien, w podwórzu. Wielka nadająca się na biura, magazyny, interesy handlowe wynajme zaraz solidnej firmie administrator, Bukowska 43, mieszkanie 5. Zdw 51 579

Ubikacji
na ca. 30 osób poszukuje stowarzyszenie. Oferty Kurjer Poznański Zdw 52 212

Poszukuję
sklepa do przechowania owoców. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdw 52 502

Biuro
umeblowane, 2-3 pokoje, panu. Pocztowa 11, m. 9. Zgłoszenia 2-4. Zdw 52 680

Piwnica
na składnicę do wynajęcia blisko Rynku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdw 52 692

Widoczne
duże, 6 pokoi, I. piętro, blisko Rynku, nadające się na lepsze biura, do wynajęcia. Zgłoszenia do właściciela Langnera, Marszałka Pocha 38. Zdw 52 691

Ubikacja
handlowa na I. piętrze, nadająca się na hurtownię lub biura do wynajęcia. Zgłoszenia T. Szubarga, Stary Rynek 35. Zdw 52 721

6
lub 3 frontowych suchych ubikacji suterennych, światło elektryczne oraz garaż i składnicę, ewentualnie oddzielnie pobliżu Starego Rynku od gospodarza zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdw 52 952

2
próżne pokoje na biura przy Placu Wolności z osobnym wejściem i telefonem natychmiast do oddania. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod nr. Zdw 52 779

Duży skład
w śródmieściu, nadający się na każdą branżę, do wynajęcia. — Oferty: Poznań, skrytka pocztowa 40. Zdw 52 790

Składu
małego w śródmieściu za dzierżawę poszukuje Oferty Kurjer Poznański rw 2423

Ubikacje
przemysłowe, obszerne i jasne, 400 mtr kw., korzystnie do wydzierżawienia. Łaskawe zgłoszenia Kprjera Pozn. Zdw 52 818

Ubikacja
przemysłowa 180 mtr. kw. do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. Zdw 52 817

15 LETNISKA

Krynica
pensjonat „Reduta” Heleny Nowackiej, komfortowo urządzonej, najpiękniejsza okolica zdrojów przyjmuje na wczasie kuracjuszy na warunkach ryczałtowych, t. j. całodziennym wykwintnym utrzymaniem, lekarzem, kapłanami mineralnymi taksa zdrowia, samochodem za cenę łączną pobyt 4 tygodniowy zł 485, pobyt 2 tygodniowy zł 250. Urzędnicy państwowi stosownie niższe. dw 828

Mikowody, Zakład przyrodolecznicy
leczy nerwy i choroby wewnętrzne, ceny niskie. Poczta, stacja kol. Oborniki Wlkp. Zdw 50 085

Puszczykowo
pensjonat „Trzech Róż” poleca pokoje na miesiąc w wiesiu od 30 zł miesięcznie. Zgłoszenia na miejscu. Zdw 51 883

Zakopane
Przyjmuję panienci na stacje. Drowa Brzezińska, Witkiewicza 5. Blizsze informacje: Poznań, Marwegowa, Plac Wolności 14 a. Zdw 52 384

Wrzesień
pokoje umeblowane Puszczykowsko 38. Zdw 52 650

Willa
uroczo położona przy lesie, wodzie przyjmie kilku letników. Adres wskaże Kurjer Pozn. Zdw 52 861

Letnisko
7 km od dworca Mokrzy wieś Chojno, konie do dyspozycji, telefon, Warta, rybne jezioro dla amatorów czółna, kąpiele, piękna miejscowość lasy, cudowne widoki z balkonów, kościół. Od osoby utrzymanie i pokój 150 zł miesięcznie dzieci połowa. Chojno, pow. szamotulski, sołtyś Radziej. Zdw 52 966

Poszukuję
zaraz blisko Poznania letnisko o 8-10 s. z utrzymaniem dla dwóch osób. Zgłoszenia wyczerpujące do Kurjera Poznańskiego Zdw 52 978

16 OSOBISTE

Alli
przyjdź wtorek szóstej. Zdw 51 574

Wszystkich
wierzycieli pana Antoniego Tomaszewskiego z Zabna, których pretensje wynikają z czasu kierownictwa koncesją moja, proszę o zgłoszenie swych pretensji do dni 14. Jan Przybyś Zabno, powiat śremski, wieś, koncesji Zdw 52 445

Unieważniam
zagubiona książeczkę na nazwisko Napoleona Jan. Koczorowski. Zdw 52 170

21 ZGUBY

6%
List rentowy B 05 308 Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego został zgubiony 18. 8. 31. Znalazcę proszę podać adres do Kurjera Poznańskiego pod Zdw 52 418

Książeczkę
z pisanymi modlitwami zagubiono. Upraszam się oddać za wynagrodzeniem św. Marcina 13, u pp. Perlińskich. Zdw 52 433

Szalik
brązowy piątek zgubiono, nagroda. Wskaże Kurjer Poznański Zdw 52 670

Pieniądze
znalazłem przy pl. Wolności. — Odebrać Grobla 9, m. 10. Zdw 52 902

22 ROZMAITE

Koldry
wykonuje stare przerabia. Smoczyńska Kwiatowa 8. Zdw 51 921

Podręczniki
szkolne używane. Zakup, sprzedaż zamiana. Najkorzystniej Woźna 12. Przy zakupie natychmiastowej zapłaty nie wymagamy. — Ścisła dezynfekcja Woźna 12. Zdpw 51 678

Po
powrocie z Paryża otworzyłem pracownię futer znaną z solidnego wykonania futer nowych jak i przeróbek podług najnowszych modeli. Le Grand Chic, Ratajczaka 33. Zdw 52 401

Tłumaczenia
na francuskie, angielskie, niemieckie, polskie wykonuje przepisami na maszynie. Spandowska Al. Marcinkowskiego 24, m. 31. od 3.30-5. nw 5 021

Fotografie
portrety Bracia Pecherscy — Aleje Marcinkowskiego nr 8 — Ceny niższe. dw 3 276

5.50 zł
koszula biała wierzchnia koszula zefirowa od 6.00, sportowa z kratką od 6.90, smokingowa od 8.90, Marquissetta jedwabna od 10.50, nocna od 7.90, dzienna biała od 3.90 trykotowa od 2.90 sportowe chłopców od 2.90 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Poznań, ul. Wrocławska 3. Pp 5 717-31-48

Na jesień
niezbędne suknie, kostiumy, swetry, jumpy, pullovery wykonuje przerabia „Tricot” Szymańskiego 10, przy Świętokrzyskim, mieszkanie 12. Pw 5903-33-27

Pluskowy
z zarodkami wytepiam radykalnie wydmianiem, gazami trującymi, ciepą szczyrą itd. Amicus, Małeckiego 15, II. Zdw 88 760

Plachty
nieprzemakalne, tkaniny brezentowe derki na konie dostarcza najtaniej Wejman Syn, Poznań, Kościelna 24. Zdw 51 054

Portrety
wykonuje olejno, akwarelą, węglem, Graczyński Ratajczaka 13. Zdw 51 904

Kasjerce
pierwszorzędnej sile pragne wyszukać posadę na wsi w woj. poznańskim, osoba obeznaną nadzwyczaj biegle w swym zawodzie. Zna się znakomicie na książkowości, korespondencji i wszelkich pracach biurowych. Sumienna, dzielna i rzetelna mogąca się powołać na najlepsze polecenia. Oferty Kurjer Poznański Zdw 52 611

Kurs modniarstwa
Oznajmiam, że z dniem pierwszym września organizuję nowy trzy-miesięczny kurs modniarstwa kapeluszy damskich. Koszty kursu przystępne. — Zgłoszenia przyjmuję F. Niemyjska, „Salon M6d”, ul. Matejki, tel. 7216. Zdw 51 124

Masażystka
egzaminowana wykonuje wszelkie masaże w domu i poza domem i poleca się na wyjazd. St. Pluskota, Rybaki 8, m. 55. Zdw 59 409

Chiromantka
i kartomantka przyjmuje jak dawniej ul. Sew. Mielżyńskiego 22, m. 8. Liczne podziękowania. Zdw 52 503

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań, Gwar. na 17. III. Pokoje umeblowane, większe i mniejsze. Ceny przystępne. Zdw 52 513

Kto
pożyczy, podaruję wózek biednej rodzinie do wychowania sierotki zmarłych rodziców. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański Zdw 51 469

Przeprowadzki
oraz wszelkie zwózki skutecznymy samochodem ciężarowym szybko i tanio (km 45 gr). Dom Spedycyjno-Handlowy, ul. Dąbrowskiego 67, telefon 61-12. Zdw 52 458

Nauczycielki
bony i oiegniarki poleca Marja Rüdiger św. Marcin 28, parter, lewo. Zdw 52 601

Najtaniej
odświeża futra, modernizuje pla-
szcze damskie. Stary Rynek 75,
Szuster. zdw 52 724

23 OZENKI

Kawaler
lat 35, rolnik, posiadający 30 000,
szuka panny do lat 30 z odpo-
wiednim majątkiem, ewentualnie
wznieć się w gospodarstwo lub
przedsiębiorstwo. Oferty z foto-
grafia do Kurjera Poznańskiego
zdw 52 197

Rzemieślnik
lat 33, przystojny, dobrego cha-
rakteru, posiadający warsztat i
skład poszukuje w celu matry-
monialnym zgrabnej panny, o lo-
sności dobrej krawcowej. Coś-
kolwiek majątku pożądanego. Oferty
Kurjer Poznański zdw 51 737

2 rzemieślników
samodzielnych, rzymsko-kat., w
wieku 25 i 26 lat, pragną poznać
w celu matrymonialnym panien-
ki z dobrem wychowaniem do lat
23. Majątek pożądanym celem po-
skierzenia przedsiębiorstwa. —
Oferty z fotografią, która zostanie
zwrocona pod zdw 53 370 Kur-
jera Poznańskiego.

Dwie siostry
religijne, gospodarne, szukają dla
braku znajomości, panów lat 28
do 34. Cel matrymonialny. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 563

Panienka
przystojna i zamożna z własnym
mieszkaniem szuka odpowiedniej
partii. Cel matrymonialny. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 571

Kulturalny
właściciel większego przedsięw-
zięcia szuka zdecydowaną panią
w celu matrymonialnym z ma-
jątkiem do 70 000 zł. Wiek obojęt-
ny. Pośrednicy wykluczeni. Dys-
kretna rzecz honorowa. Spieszne
oferty do Kurjera Poznańskiego
pod zdw 52 583

Który
pan od sześćdziesiątki, inteligent-
ny, sytuowany, własnym miesz-
kaniem, zapoznałby starszą po-
ważną wdowę. Cel matrymonial-
ny. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 604

Poznanianka
wykształcona, muzykalna, umie-
łowianem, trypokojowym miesz-
kaniem, wyprawa, poślubi pana
na wysokim stanowisku. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 551

Kawaler
kupiec samodzielny, lat 31, wła-
ściciel nieruchomości, pragnie po-
znać odpowiednią panią w celu
matrymonialnym. Poważne
oferty z fotografią do Kurjera
Poznańskiego zdw 52 545

Kawaler
lat 30, posiada przedsiębiorstwo
rowerowe i 6 000 zł zapozna
przystojną, dobrego usposo-
bienia celem ożenku. Zgłoszenia
z fotografią Kurjer Poznański
zdw 52 635

Blondyna
szlachetnego usposobienia, posia-
dająca mieszkanie i dobrze pro-
sperujący interes, pragnie poznać
przystojnego pana od lat 26. Cel
matrymonialny. Oferty Kurjer
Poznański zdw 52 690

Panienka
starsza przy dobrym zarobku
pragnie wyjść za mąż. Panowie do
lat 40, raczą oferty słodkie do
Kurjera Poznańskiego
zdw 53 911

Biuro
„Rekord” umiejętnie doprowadza
do skutku małżeństwa wszystkich
ster. Skarbowska 15, telefon 40-18
zdw 52 707

Wdowa
bezdzielną, lat 25, posiadającą 90
tysięcy złotych wyjdzie za mąż. —
Zgłoszenia do biura „Przystojny”,
Poznań, Dąbrówki 13, I. piętro,
zdw 52 836

Kawaler
lat 24, samodzielny bez nałogów
pragnie poznać pannę w stosow-
nym wieku, przystojną, miłą, nie
terazniejszych poglądów. Łaskawe
oferty możliwe z fotografią do
Kurjera Pozn., zdw 52 849

Dla
mej siostry, panny, lat 23, posia-
dającej 4 pokojowe mieszkanie z
urządzeniem poszukuje męża. Pa-
nowie urzędnicy mają pierwszeń-
stwa. Zgłoszenia Kurjer Pozn.,
zdw 52 848

Niebrzydka
niebiedna pozna pana idealiste o
dobrym, szlachetnym charakterze
na stanowisku po 40. Cel matry-
monialny. Oferty Kurjer Pozn.,
zdw 52 868

Kawaler
lat 23, oficer rezerwy ożeni się z
panną, która posiada własne
przedsiębiorstwo lub gotówkę. —
Zgłoszenia z fotografią do Kur-
jera Poznańskiego zdw 52 900

Urzędnik
na poważnym stanowisku, poszu-
kuje ta drogą z braku znajomości
panny inteligentnej, muzykalnej,
wzdówki nie wykluczone. Cel ma-
trymonialny. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 52 897

Przemysławiec
lat 30, katolik idealnego usposo-
bienia poszukuje towarzyszkę ży-
cia. Dla ukończenia domu miesz-
kalnego w pobliżu Katowic, potrze-
bne zaraz 10—20 tysięcy zło-
tych, za zabezpieczeniem hipotec-
nym. Wartość około 130 tysię-
cy złotych. Pannie od lat 20 do
36, zofia złożyć oferty pod „Ide-
alność” do Biura Ogłoszeń „Mar-
Katowice, Dworcowa 18, aw 4 826

Panna
lat 32, inteligentna, skromna, po-
siadająca 2 tysiące zł gotówki,
pozna w celu matrymonialnym
urzędnika lub wojskowego zawo-
dowego w wieku od lat 36. Tylko
poważne oferty uprasza się do
Kurjera Poznańskiego zdw 52 905

Bezdzielną
majątną, przystojną wdowę szu-
ka w średnim wieku, lepszego po-
chodzenia, przystojnej żony. —
Oferty z dokładnym opisem osoby
pochodzenia i życiorysem do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 52 915

24 NAUKA

Uczennice szkół
przyjmuje pensjonat Aelje Mar-
cinkowskiej 19. Warunki bardzo
przystępne. Opieka wszechstron-
na. Suszyczyńska, zdw 52 290

Prawnik
doskonały w niemieckim poszu-
kiwany do tłumaczenia pracy
naukowej. Oferty Kurjer Pozn.,
zdw 52 293

Książkowiec
stenoğrafja, Kromczyńska, —
Ogrodowa 16, zdw 52 327

Rutynowana
nauczycielka Uniwersytetu Ber-
lińskiego, Poznański, specjalność
francuski, niemiecki. Udziela lek-
cji, także pomocy naukach do 5
gimnazjalnej, Polna 13, I. lewo,
zdw 53 417

Pensjonat
imienia Felicjana Szczerbińskiej
przyjmuje kształcąca się panien-
ki. Skarbowska 9, Szczerbińska,
zdw 50 160

Na
stancje przyjmuje studentów lub
gimnazjalistów dom religijny. —
Piotra Wawrzyniaka 33, m. 4,
zdw 57 878

Lekcyj
udziela z pokój Wytwalko-
wany pedagog. Tylko przy kato-
lickiej rodzinie. Kurjer Poznań-
ski zdw 52 441

Gimnazjalistów
przyjmuje na stancje. Ratajczaka
11 a, m. 65, parter, zdw 52 282

Studentka
udzieli lekcji zakres niższego
gimnazjum z pokój. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 52 290

Francuskiego
udziela nauczycielka (Sorbonist-
ka). Św. Marcin 64, mieszkanie 13
(front), zdw 53 510

Student
udzieli korepetycji zakresie 8 kl.
Pierwszorzędne referencje. Poz-
wolenie nauczania domowego.
ewentualnie z pokój. Kurjer Poz-
nański zdw 52 466

Gimnazjalistów
przyjmuje na pokój. Opieka troskli-
wa, pomoc w nauce. Jakubczak,
Niegolewskich 4, II. piętro,
zdw 52 565

Była
nauczycielka kursów kroju, zycia
i modelowania prof. Lewan-
skiego z Warszawy, wyucza me-
todą skręconą kroju zycia i mo-
delowania. Informacje otrzyma-
ć można p. Małaszek, Bzowa 9 (De-
biel), zdw 53 586

Eksternistka
szuka towarzyszkę dla wspólnej
powtórki. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 52 231

Stancja
dla uczennicy. Opieka troskliwa,
pomoc lekcjach. Zaulek Katar-
zyński 4, parter (Śródką),
zdw 52 527

Angielskiego
gruntownie udziela. Wymowa
londyńska. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdw 53 624

Kurs kroju
i zycia rozpoczynam w dniach
najbliższych po niższej cenie.
Zgłoszenia Marij Magdaleny 1,
narożnik Raczycyńskich, tramwaj 3
dzw 874

Profesor gimnazjalny
przyjmuje gimnazjalistów na mie-
szkanie. Rynek Jeżycki 3, mie-
szkanie 8, zdw 52 683

Doktor filozofji
emerytowany profesor germani-
sta-filolog klasyczny obejmuje po-
sady w prywatnym gimnazjum. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 682

Stancja
dla panienek, pianino, pomoc w
domu, Ogrodowa 19, miesz. 3,
zdw 52 666

Kursy
stenoğrafji, pisanie na maszynie
księgowości rozpoczynam 3 wrze-
śnia, Tyran-Zaworska, Strzelec-
ka 33, zdw 50 482/3

Gimnazjalistów
lub gimnazjalistki przyjmuje na stan-
cje. Troskliwa opieka, dobre u-
trzymanie, pomoc naukach języki,
pianino, Przechylica 4, m. 5,
zdw 52 747

Francuzka
udzieli lekcji francuskiego wza-
mian z pokój lub demi place. —
Oferty Kurjer Pozn., zdw 52 864

Koncesjonowane kursy
kroju zycia, dzienne, wieczorne,
restauracja akademii, zrozumiały no-
woczesny. Szpotkańska, Marcin 18
zdw 53 903

Profesor
przyjmuje gimnazjalistów zapewnia-
jąc staranną opiekę. Solacz, Po-
dolska 25, zdw 52 917

Kto
wyuczy w godzinach popołudnio-
wych prasowania meskiej bieli-
zny. Najchętnie na Łazarzu. —
Oferty Kurjer Pozn., zdw 52 782

Przyjmę
na stancje 3 uczennice, uczni szkół
średnich lub studentki dobrem
utrzymaniem, pianino. Dyrekto-
rowa Mochlińska, Łazarz, Gra-
niczna 5, m. 5, telefon 64-89,
zdw 52 789

25 MUZYKA

Lekcji
gruntownych tanich, sumiennie
udzieli na fortepianie. Szama-
rzewskiego 36, parter, lewo,
zdw 50 511

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplomo-
wana nauczycielka. Słowackiego
21, II, zdw 51 901

Poznańska
szkoła gry fortepianowej przy-
jmuje wpisy. Wodna 8, zdw 52 191

Pierwszorzędny
duet wolny. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 52 480

Fortepian
do ćwiczeń. Mostowa 4, m. 9,
zdw 52 885

Lekcyj
gry fortepianowej udziela Wiel-
kie Barbary 48, II., prawo,
zdw 52 864

Od
1 września udziela lekcji gry
na fortepianie. Nauczycielka dy-
plomowana Waly Jagiello 20, m.
8, od 16—18, zdw 52 926

Saksofonista
pierwszorzędny z pobocznym in-
strumentem i śpiewem potrzebny
od 1 września do stałego zespołu.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 797

Pianista
młody rutynowany (z akordeo-
nem) wolny od 1. 9. Oferty Kur-
jer Pozn., zdw 52 904

26 ROZRYWKA

Kino
„Tezca” wyświetla film: „Cienie
Haremu”. zdw 52 658

Kino
Aurora: Tajemnicza handa i
Chaplin. zdw 51 940

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Młynarz
lat 26, kilkoletnia praktyka po-
szukuje posady, również obezna-
ny z obsługą motoru ssącego o
Diesla. Łaskawe zgłoszenia pro-
szę skierować do Kurjera Pozn.,
zdw 52 371

Żelazniak
lat 24, dobry fachowiec, poszu-
kuje posady ekspedienta, maga-
zyniera albo podróżującego. Mo-
że dać gwarancje. Miejsce obojętne.
Wymagania skromne. Łaskawe
oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 52 969

Żelazniak
poszukuje posady ekspedienta.
Oferty Kurjer Pozn., zdw 51 715

Syn
z lepszego domu, wykształceniem
6 klas gimnazjalnych poszukuje
posady jako siła biurowa naj-
chętniej u adwokata. Łaskawe
oferty Kurjer Pozn., zdw 51 976

Redaktor
młody, zdolny poszukuje stano-
wiska. Oferty do Kurjera Poz-
nańskiego pod zdw 51 956

Niania
dobrze poleconą poszukuje posady
do 1—2 dzieci. Wymagania
bardzo skromne. Obecnie w kry-
tycznym położeniu. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. zdpw 51 937

Kasjerka - sekretarka
siła samodzielna, obeznana do-
kładnie z księgowością gosp. i
kasową, sołectwem, kasą chorych
również z gospodarstwem podw.
poszukuje dobrej posady od 1. 10.
1931. Oferty do Kurjera Poznań-
skiego pod zdw 51 864

Pomocnik
fryzjerski powróciwszy ze Śląska
poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdw 52 163

Panienka
chętna do pracy przyjmie posade
do wszelkich zajęć domowych z
gotowaniem lub do dzieci. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 52 251

Kucharka
samodzielna poszukuje posady od
1 września. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 53 353

Buchalter
rutynowany rachmistrz z egzami-
nami Akademii Handlowej
kilkuletnia praktyka w przemy-
słownych majątkach ziemskich
posiadający poważne referencje
poszukuje posady w majątko-
wach ziemskich jako buchalter,
rachmistrz lub kasjer ewentual-
nie w poważnym przedsiębior-
stwie handlowym Zgłaszac Kor-
das poczta Słomniki k/Miechowa.
zdw 49 369

Niania
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady do dzieci lub niemo-
wlecia. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 52 550

Do apteki
wstąpi zaraz lub później pier-
wszorzędna meska siła pomocni-
cza, wieloletnia i prowincjo-
nalna długoletnia praktyka. Po-
znańczyk, polski, niemiecki, mło-
dy, dzielny, sumienny, biegły,
egzamin truciźna. Świadczenia
pierwszorzędne. Oferty Kurjer
Poznański zdw 50 887

Aptekarska
siła pomocnicza, znająca wszelkie
prace apteczne język polski, nie-
miecki, szuka posady albo zastęp-
stwa. Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 213

Drogerzysta
siła aptekarska poszukuje posady
do apteki, drogerji lub hurtowni.
Oferty Kurjer Pozn., zdw 51 640

Pomocnik
fryzjerski poszukuje posady. —
Oferty składać proszę do Kurjera
Poznańskiego zdw 51 847

Posady
korespondenta w gazecie, przed-
siębiorstwa handlowych poszu-
kuje. Władam 6 językami. Oferty
Kurjer Poznański zdw 51 980

Dziewczyna
sumienna, uczciwa poszukuje po-
sady za pokojową lub do dzieci
od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 435

Niania
doświadczona akurata szuka po-
sady do niemowlęcia. Oferty Kur-
jer zdw 52 434

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami szuka
posady do wszystkiego od 1. 9.
Marcelgo Mottogo 8, miesz. 24,
zdw 53 422

Ekspedjentka
branży towarów krótkich kapelu-
szy damskich poszukuje posady
zaraz lub później Kurjer Poz-
nański zdw 52 183

Gospodyni kucharka
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady od 1. 9. 31. Oferty
upraszam Kurjer Poznański
zdw 52 162

Kucharka
samodzielna z dobrimi świadec-
twami szuka posady w lepszym
do mu od 1. 9. 31. Oferty Kurjer
Poznański zdw 52 161

Dziewczyna
czysta, uczciwa, do wszystkiego,
z gotowaniem poszukuje posady
zaraz lub 1. 9. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 52 498

Wdowa
młoda, była właścicielką interesu,
prosi starszą inteligentną osobę o
jakokolwiek posade. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 53 496

Biuralistka
maszynista znająca księgowość,
język niemiecki, wszelkie prace
biurowe, również adwokackie,
szuka posady Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 52 486

Panienka
do dzieci z kilkoletnią praktyką,
posiadającą dobre świadectwa po-
szukuje posady od 1. 9. Miejsce
obojętne. Oferty Kurjer
Poznański zdw 52 484

Mistrz
stolarski, lat 28, poszukuje pra-
cy na przystępnych warunkach.
Oferty Kurjer Pozn., zdw 52 519

Panna
inteligentna, sierota, uczciwa po-
szukuje posady do dwóch lub
jednej osoby. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 52 524

Panienka
inteligentna, uczciwa, sierota po-
szukuje posady do dzieci. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 523

Kucharka
z dobrimi świadectwami poszu-
kuje posady od 1. 9. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 52 553

Panienka
z lepszego rodziny, z dobrimi świa-
dectwami, umiejąca dobrze goto-
wać, szyć, prasować, chów dro-
biu i ogrodzie, poszukuje od 1. 9.
posady zarządczyni — Łaskawe
zgłoszenia Marija Kruszewska,
Poznań, Wierzbicice 26, I. mie-
szkanie 6, zdw 52 465

Gospodyni
z długoletnią praktyką szuka po-
sady zaraz w majątku najchę-
tniej na probostwie. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 52 573

Ogrodnik
fachowiec, żonaty, lat 27, mają-
cy dobre swój zawód, szuka po-
sady od 1. X. 31, w majątku. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 52 588

Poszukuje
prania. Przemysłowa 28 a, mie-
szkanie 4, zdw 52 588

Panienka
biegła poszukuje posady jako po-
czątkująca do składni piekarskie-
go od 15 września lub później.
Oferty Kurjer Pozn., zdw 52 603

Dziewczyna
miła, sympatyczna poszukuje po-
sady do dzieci od 15 września lub
później. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 602

Młoda
inteligentna osoba, dobrze pole-
cona zajmie się całkowitem go-
spodarstwem u samotnych lub
bezdzielnym Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 53 561

Posługaczka
młoda, sumienna, uczciwa i czy-
sta poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 541

Panienka
inteligentna, nawskroś uczciwa,
poszukuje posady bufetowej za
mniejszym wynagrodzeniem. —
Oferty Kurjer Pozn., zdw 53 521

Sierota
po kolejarzu poszukuje posady w
introligatori, kamieniódruku lub
jakiegokolwiek. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 52 530

Szukam
jakiegokolwiek posady, dam 300 zł
kaucji. Oferty do Kurjera Pozn.,
zdw 52 548

Gospodyni
młodsza, uczciwa, szuka posady
najchętniej samodzielnej. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 614

Osoba
zaufana poszukuje samodzielnej
posady w skromnym domu jako
gospodyni od 1. 9. 31, lub później
za małym wynagrodzeniem. Świa-
dectwa dobre. Łaskawe zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 52 669

Gospodyni kucharka
poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 618

Nauczycielka
wychowawczyni
poszukuje posady, dłuższą prakty-
ką, dobre świadectwa, polecenia.
Łaskawe zgłoszenia: Golina nad
Warta, Skrzyżka pocztowa 8,
zdw 53 629

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje miejsca
za niską płacą. Oferty Kurjer
Poznański zdw 52 621

Rutynowana
maszynista z praktyką biurową
poszukuje pracy. Zgłoszenia do
ekspedycji Kurjera Poznańskiego
zdw 52 953

Służąca
samodzielna gotowaniem poszu-
kuje posady. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 52 900

Czeladnik
stolarski poszukuje pracy. Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 961

Panna
miła, sympatyczna, inteligentna,
znająca dobrze zycie, handlo-
wość i gospodarstwo, poszukuje
posady do towarzystwa starszej
pani, zarządu domem lub dzieci.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 776

Maszynistka
poszukuje posady, skromne wy-
nagrodzenie. Kurjer Poznański
zdw 52 781

Kucharka
z dobrem poleceniem, szcziem
szuka posady od 1. 9. do samot-
nej osoby. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 52 427

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego za-
raz. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 687

Dziewczyna
uczciwa szuka posady z gotowa-
niem od 1. 9. Zgłoszenia Kurjer
Pozn., zdw 52 717

Dziewczyna
samodzielna z gotowaniem poszu-
kuje posady do lepszemu domu w
Poznaniu lub do Katowic od 1. 9.
Oferty Kurjer Pozn., zdw 52 713

Służąca
wiejska, dobra, poleconą poszu-
kuje posady 1. 9. samodzielna do
wszystkiego do 2—3 dorosłych
osób. Oferty Kurjer zdw 52 643

Szkoła Przygotowawcza

pod wezw. św. Kazimierza
ul. Śniadeckich 64, tel. 79-84
przyjmuje jeszcze zgłoszenia dzieci do kl. I. II. i IV.
codziennie od godz. 12-13. sw 10679
Marja Rozmowska, właśc. i kierow. szkoły.

Maszynistka
początkująca, znająca książko-
wość, korespondencję, także je-
zyk niemiecki, poszukuje jakiejś
kolwiek posady do biura. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 748

Pracznia
bardzo sumienna poszukuje pra-
nia, bardzo dobrze i czysto pie-
rze, Rogalska Za Bramką 11.
zdw 52 930

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszuku-
je posady od 1. 9. Oferty Kurjer
Poznański zdw 52 056

Małopolanka
lat 23, z szkołą gospodarczą, na-
wskroś sumienna, bardzo grzecz-
na, znająca doskonale wykintną
kuchnię, poszukuje posady do sa-
modzielnego prowadzenia domu,
tylko religijnej, w samotnej oso-
bie lub dwóch od 1 września.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 949

Syn
uczciwej rodziny poszukuje miej-
sca jako uczeń szwajcarski. Oferty
Oredownik zdw 52 453

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszuku-
je posady do wszelkich prac
domowych od 1 września. Młyn-
ska 13. m. 11. zdw 59 242

Nauczycielka
egzaminowana znająca język nie-
miecki, muzykalna poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer Poznański
zdw 59 396

Dziewczyna
do wszystkiego z samodzielnym
gotowaniem, praniem, prasowa-
niem sztywnej bielizny, znająca
szycie poszukuje posady od 1.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 404

Krawcowa
szyje wszelką garderobę tanio w
domu i poza domem. Mruk, Ma-
dalińskiego 8. zdw 52 554

Krojczy
dobry fachowiec zna wykintną
pracę krawiecką poszukuje po-
sady miejscowości obojętnej Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 392

Futra
Kusnierz, kawaler badac długie
lata w Paryżu, Brukseli włada
językami francuskim, niemieckim
szuka posady. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 52 278

Młode
bezdzielne małżeństwo poszukuje
portjerstwa, lub posady. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 300

Panienska
5 klas szkoły wydziałowej szuka
posady do dzieci. Wierzbicze 3.
l. lewo. zdw 52 177

Dobra
prasowaczka na sztywną bieliz-
nę poszukuje posady Oferty Kur-
jer Poznański zdw 53 171

Jestem
śluszarzem, biuralistą i szoferem.
Zdolny, trzeźwy i sumienny, szu-
kam stosownego zajęcia. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 202

Służąca
uczciwa, pracowita z gotowaniem
szuka posady. Miejscowości obo-
jętnej. Oferty Kurjer Poznański
zdw 59 262

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego z długo-
letnimi świadectwami poszukuje
posady od 1. 9. Maleskiego 1. mie-
szkanie 1. zdw 52 194

Posady
woźnego, inkasenta, portjera lub
magazyniera poszukuje uczciwy i
sumienny. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdw 52 213

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Odwieczna pieśń”
Aurora: „Tajemnicza Banda
Chaplin”
Colosseum: „Ofiarna Noc”
Corso: „Śmiertelna walka”
Edison: „Przygodę brygadje-
ra Gerarda”
Harfa: „Grzech Kusi”
Metropolis: „Halka” oraz re-
wja p. t. „W górę serca”
Odeon: „Poganiń”
Renaissance: „Zapomniane
twarze”
Słońce: „Taniec wśród serc”
Teatca: „Cienie Haremu”
Wilsona: „Księżniczka Du-
naju”

Kuchmistrzini
bardzo biegła w swym zawodzie,
posiadająca chlubne świadectwa,
poszukuje posady w pierwszo-
rzednym domu, lub restauracji od
1. 9. 31. lub później. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 068

Szukam
posady jako samodzielna gospo-
dyni. Znam wszelkie prace do-
mowe. Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdw 52 914

Starsza
inteligentna panna z dobrymi
świadectwami zna dobrą prakty-
kę prowadzenia domowego gospodar-
stwa, umie dobrze szyc przyje-
mie posadę u starszej samotnej
osoby zaraz lub od pierwszego.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.,
zdw 52 745

Nauczycielka
domowa z wykształceniem gimn.
poszukuje zaraz posady. Zgłosze-
nia z warunkami agencja Kurje-
ra Poznańskiego. Gniezno 219
nr 4 835

Pracznia
poszukuje prania. Oferty Kurjer
Poznański zdw 59 267

Gospodyni
szuka posady od 1 Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 52 201

Szukam
posady jako woźny inkasent lub
robotnik w składzie z kaucją 500
zł Oferty Kurjer Poznański
zdw 59 217

Fryzjer
męski poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 53 196

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posa-
dy. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 003

Podróżujący
pragnie objąć zastępstwo po-
ważnej fabryki wyrobów metalo-
wych na Woj. Śląskie. Może
dać gwarancję. Łaskawe oferty
do Kurjera zdw 53 368

**DIABŁA NAMI
RATUNKU!**

1 dolara za każdą żywą pluskwę
znalezioną po przeprowadzeniu dezyn-
fekcji preparatem „Fumigatore Cimex” przy zastop-
owaniu się do sposobów użycia wy-
placimy natychmiast. „Fumigatore Cimex”
jest świecą dezynfekcyjną tępiącą ra-
dykalnie w ciągu 5 godz. wszelkie insekty,
(pluskwy, wszy, mole, karaluchy) i
mikroby chorobotwórcze po wyndkach chorób.

Zakłady Chemiczno-Dezynfekcyjne „SALVATOR”
Katowice, ul. Teatralna 10. Tel. 29-01. Tw 1521

Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerj. Biuro dezyn-
fekcyjne w Poznaniu: Roman Kurczewski, Chelmońskiego 9,
tel. 71-14. Ponadto we wszystkich więk-
szych ośrodkach biura dezynfekcyjne p.f. „Fumigatore Cimex”.

Ogrodnik
z długoletnią praktyką, kwia-
ciarz szkółkarz, bartnik, samotny
w starszym wieku szuka posady
w renomowanym ogrodzie od każ-
dego czasu. Wł. Antkowiak Łas-
sek, ul. Łączna, p. Zabikowo,
Poznań zdw 51 585

1 000
złoty kaucji poszukuje posady
biurowej lub inkasenta, woźnego.
Łaskawe oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 52 274

Dziewczyna
uczciwa szuka posady zaraz, naj-
chętniej u starszych państwa.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 279

Poszukuje
posady jako samodzielna do
wszelkiej pracy domowej z goto-
waniem od 1. 9., uczciwa i su-
mienna. W. Wesółowska, Ostrów
Rynek 36, l. mieszkanie 1.
zdw 52 375

**Rutynowana siła
pomocnicza żeńska**
kilka lat praktyki w pierwszo-
rzednych aptekach biegła w re-
cepturze, taksowaniu, recept.
książkowości, szuka posady, naj-
chętniej w Poznaniu ewentualnie
na prowincji Zgłoszenia Kurjer
Poznański pod zdw 51 965

Nauczycielka
inteligentna przyjmie posadę do
dzieci, jako bona, zastąpi panią,
lub zajmie się chora. Wymaga-
nia skromne. Zgłoszenia do Ku-
rjera Pozn. pod zdw 51 742

Bona
frelbka, 10 lat praktyki, bar-
dzo dobre świadectwa, szuka po-
sady od 1. 9. lub później. Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdw 51 775

Poszukuje
poslugi. Oferty Kurjer Pom.
zdw 52 349

Nauczycielka
dyplomowana, matura gimnazjal-
na i seminarjalna trzyletnią
praktyką Szkoły Wydziałowej
języki polski, niemiecki, francu-
ski poszukuje posady. Oferty Ku-
rjer zdw 51 622

Ogrodnik
kawaler z długoletnią praktyką,
obeznany we wszystkich gale-
ziach swego zawodu poszukuje
posady od 1. 10. 1931 lub później.
Oferty pod zdw 52 363 do Kurjera
Poznańskiego.

Ogrodnik
samotny, pierwszorzędna siła po-
szukuje posady od 1. 10. 31. Zgło-
szenia przyjmują Kurjer Poznań-
ski zdw 52 361

Tokarz
starszy samodzielny w pracy,
także samochodowej poszukuje
posady. Miejscowości obojętnej.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 807/8

28 WOLNE MIEJSCA

Poszukuje
natychmiast kierującej siły do
pakowni w hurtowni papieru,
przyborów biurowych i szkolnych,
Piśmienne zgłoszenia z odpisami
świadectw do „Par”. Aleje Mar-
cinkowskiego 11, pod 33 206.
Pw 6 129-33.206

Pracę
za pożyczkę 3 000 gwarancją hi-
poteczna „Merkur”. Górna Wil-
da 74. telefon 73-23. zdw 52 448

Służąca
dobrze gotująca potrzebna Ra-
tajska 40. II. lewo. zdw 52 449

Dzielnego
fachowca do składnicy materia-
łów budowlanych i opałowch po-
szukuje z kaucją. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 59 396

Służąca
z gotowaniem, Ratajska 40,
mieszkanie 9. zdw 52 531

Szukam
osoby inteligentniejszej do 5-let-
niej dziewczynki, znającej rów-
nocześnie dobrze prace pokojowej
z dobrymi referencjami. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 52 526

Kucharki
z krakowska kuchnia poszukuje.
Zupańskiego 16, parter, lewo.
zdw 52 610

Służąca
uczciwa, czysta, pilna, do wszyst-
kiego potrzebna. Generała Pra-
dzyńskiego 49, mieszkanie 15.
Pw 6 130-56.270

Każdy
może kilkaset złotych miesięcznie
zrobić, sprzedając w miesiącu
swego stałego zamieszkania, bądź
w miesiącu, bądź na wsi, nasze
obrusy i fartuchy gumowe bardzo
dobrej jakości i efektywnego wy-
konania. Nowość! Sprzedaż można
traktować jako zajęcie stałe lub
poboczne. Zadzajcie prospektów. —
Firma Kraim i Fesser, Katowice,
Kochanowskiego 4. Pw 6 151-71.73

**Nauczycielka
wychowawczyni**
energiczna, do 2 chłopców, 13 i 8
lat, muzykalna, ze znajomością
języków, na prowincji, od 1 wrze-
śnia br. W wolnym czasie zastop-
stwo pani domu. Zgłoszenia z po-
daniem wymaganej pensji, foto-
grafii i odpisem świadectw do
ekspedycji Kurjera Poznańskiego
nr 4 824

Manicurzystka
może się zgłosić możliwie w nie-
dziele 11-12. Fryzjer Izdebski,
Plac Wolności 18. Pw 6 134-56.276

Elew zbożowy
potrzebny na prowincji. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 912

Młodsza dziewczyna
czysta, pracowita i uczciwa do
wszystkiego z gotowaniem kocha-
jąca dzieci, potrzebna. „Ramka”,
Srem. nw 4 837

Stenotypistka
polsko niemiecka na zastępstwo
wzrosień potrzebna. „Citroen” —
Poznań, Dąbrowskiego 7.
zdw 52 764

Apteka
w Pelplinie (Pomorze) poszukuje
od 1. X r. b. asystenta (po egzami-
nie wojew.), ze znajomością je-
zyka niemieckiego. Zgłoszenia u-
prasza się z podaniem pretencji i
referencji do Kurjera Poznań-
skiego dw 865

Gospoia
pracowita do wszystkiego potrze-
bna. Pomorska, Kolejowa 55.
zdw 52 890

Fachowiec
do wyrobu świec poszukiwany. —
Adres Kurjer Pozn. zdw 52 802

Uczeń
sumienny i biegły w rachunkach
potrzebny zaraz do składu kolo-
njalnego, win i wódek. Konsum
Urzedników Polskich, Zupańskie-
go 1. zdw 52 804

Krawcowa
na jedwabie długoletnią prakty-
ką pierwszorzędnych szwalnic
miarowych oraz uczennica na
rok potrzebna. „Femina”, Fre-
dry 3. zdw 52 879

Uczennica
uczeń fryzjerski potrzebny. Ślusar-
ska 3. zdw 52 840

Uczennica
uczeń fryzjerski. Wodna 24.
rw 2 425

Wł. Wilak
Księgarnia i Antykwariat
POZNAŃ • PODGÓRKA 10
zw 10 595

Uczeń
i uczennica całkowitem utrzyma-
niem potrzebni zaraz, mistrz fry-
zjerski, Grochowska, Droga Ur-
banowska 1. zdw 52 823

Ucznia
elektrotechnicznego porządnego,
najchętniej z prowincji poszukuje.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 857

Dzielnej
fachowej ekspedientki, władają-
cej językiem polskim i niemie-
ckim poszukuje Cukiernia G. Er-
horn, Poznań, ul. Fr. Ratajska
39. zdw 52 916

Szofer
na taksówkę z kaucją lub jako
wspólnik potrzebny. Zgłoszenia
Kurjer Poznański jw 1289

Zegarmistrz
otrzyma posadę w firmie Henryk
Rychter, Aleje Marcinkowskiego
15. zdw 52 951

Służąca
do wszystkiego zaraz św. Marcin
55, m. 5. zdw 52 954

Młodsza
biuralistka z ładnym charakte-
rem pisma, która już pracowała
w biurze, może się zgłosić. Oferty
do Kurjera Pozn. zdw 52 783

Uczennica
czysta i akurata do lepszej kon-
fekcji potrzebna. Zgłoszenia rano
8-9. Rokoko, Wytwórnia Kra-
wotów, Plac Nowomiejski 5.
zdw 52 844

Potrzebny
zaraz czeladnik na laczki. Chwa-
liszewo 36, Grzebałkowski,
rw 2 423

Kierownik
prywatnej szkoły średniej po-
trzebny. Lokal, urządzenie, mie-
szkanie zapewnione. Zgłoszenia z
podaniem kwalifikacji, warun-
ków i referencji pod adresem:
Dr. Filipowicz, Lidzbark Pomo-
rze. dw 877

Posada
stała potrzeba 2 000 złotych, wy-
soka pensja, uczciwa gwarancja
zapewniona. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 52 931

Szofer
na autobus z kaucją potrzebny
zaraz. Zgłoszenia piśmienne Ku-
rjer Poznański zdw 52 941

Pielęgniarka
kwalifikowana, znająca się na
gotowaniu lub innym zawodzie,
energiczna, potrzebna zaraz w
Wojewódzkim Zakładzie dla Ko-
rygendów i Ubogich, Bojanowo,
pow. Rawicz. dw 858

2 uczeni
i 1 wolontariusz do składu żelaza
zaraz potrzebni. Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdw 52 076

Dyrektrzy - krawczyjni
poszukuje zaraz Salon Mód dam-
skich „Le Grand Chic” Rataj-
saka 33. zdw 52 402

Kasjerka
z praktyką potrzebna od 1 ew. od
zaraz. Reflektuje się tylko na
siłę obeznaną pracami podwó-
rzowymi, sprawami sołectwymi i
książkowością Izby Rolniczej.
Kopje świadectw, których się
nie zwraca skierować majetności
Grab. pow. Jarocin, poczta Lu-
binia Wielka. zdw 52 045

Kucharka służąca
potrzebna, probostwo Śnieciska.
Zanimieśl. Zgłoszenia piśmienne,
podanie warunków. zdw 52 511

Uczennica
może się zgłosić prasowalnia,
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 467

Pomocnik
malarski potrzebny. Stachewicz,
Kwiatowa 7. zdw 52 463

Uczennice
i dziewczę do posyłek poszukuje.
„Aquila”. zdw 52 459

Agronom
na zastępstwo na 5 000 mórg po-
szukiwany zaraz. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 52 507

Niania
umiejąca wychowywać trzynie-
sienne dziecko. Dobre wynagro-
dzenie. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 501

Salonowego
tria lub kwartetu poszukuje się
od 1. 10. 31. Oferty z podaniem
pretencji Kurjer Pozn. zdw 53 495

Uczeń
fryzjerski z prowincji potrzebny.
Głowacki, Poznań, Wielkie Gar-
bary 39. zdw 52 482

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem,
tylko z dobrymi świadectwami,
może się zgłosić ul. Wypiańskiego
14, II., od wtorku godz. 10
do 3. zdw 52 492

Dziewczyna
młodsza czysta, skromna do
wszystkiego z gotowaniem od 1.
IX. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 485

Cukiernika
dzielnego przyjmie zaraz. Zgłosze-
nia po południu 6-8. Popowski,
Marsz. Focha 155. zdw 52 488

Poszukuje
od 1 września r. b. młodego na-
uczyciela domowego do 2 chłop-
ców, celem przygotowania do kl.
II i IV gimnazjalnej humani-
stycznej w polskim i łacinie. Wyma-
gam pod każdym względem
pierwszorzędnych referencji i po-
danie warunków. Hr. Czarnecka,
Gogolewo, p. Niepart, pow. go-
styński zdw 52 046

Krawiecki zakład
poszukuje zaraz pierwszorzęd-
nego krojczego kierownika. Oferty
tylko poważnych reflektantów,
wraz z życiorysem, odpisem świa-
dectw i warunkami, kierować pod
„Joter”. Kurjer Warszawski
Warszawa, Marszałkowska 108,
nr 5147

Apteka
na Pomorzu w mniejszej mie-
scowości poszukuje od 1. X r. b.
siły pom. męskiej. Biegłość języ-
ka niemieckiego w słowie i pi-
śmie konieczna. Wymaga się do-
kładne taksowanie wypisywanie
rachunków, defektury i t. d. —
Referencje z podaniem wymagań i
referencji do Kurjera Poznań-
skiego dw 866

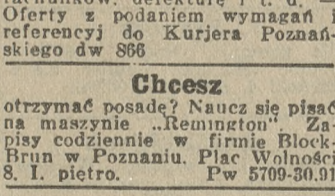
Chcesz
otrzymać posadę? Nauce się pisać
na maszynie „Remington”. Zapi-
sy codziennie w firmie Block-
Brun w Poznaniu. Plac Wolności
8, I. piętro. Pw 5709-30.91

Dziewczyna
do posyłek. Dąbrowskiego 57,
skład 1. zdw 52 728

Służąca
do wszystkiego, bardzo dobrem
gotowaniem, dłuższymi świadec-
twami 1. 9. do dwóch osób po-
trzebna. — Adres wskazuje Kurjer
Poznański zdw 52 707

Uczennice
przyjmie krawcowa z dyplomem
i złotym medalem Akademii Pa-
ryskiej na rok lub pół, Helena
Wróblewska, Matejki 52, w po-
dwórze. zdw 52 908/9

Humor zagraniczny

Spostrzegawczy chłopczyk
— Czemu nie chcesz pocałować pani?
— Nie ma głupich! Tatuś wczoraj próbował i odebrał
policzek!

(Judge N. Jork). S. F.

Przedpłata na wrzesień 1931 za dwa wydania razem wlicznie tygodniowego do-
datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-
znaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnieniem
do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5,01
kwartalnie zł 15,03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9,00, w innych krajach zł 11,00.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p.
wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania
się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej
150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim.
Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wy-
dania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do
wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt, do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłosze-
nia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem
a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.
część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072. w niedziele.